

YESİL İŞ

Platformu

Ocak 2026 Fiyat 350 TL

www.yesilisplatformu.com

**BORSADA
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
ENDEKSİ'NDE
ÖNE ÇIKAN
HİSSELER**

s » 6

**SİVİL TOPLUM
KURULUŞLARININ
YEŞİL DÖNÜŞÜM
HARİTALARI**

s » 64

Ediz Günsel

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK STRATEJİK BİR ÖNCELİK

s » 12

Duygu Yılmaz

SÜTAŞ'IN İŞ MODELİNİN TEMELİ DÖNGÜSELDİR

Sütaş, doğadan aldığı doğaya verme anlayışıyla süt üretim zincirinde "döngüsellik" iş modelinin özüne yerleştirdi. Kaynakları en verimli şekilde yönetmek, geliştirmek ve üretime kazandırmak üzerine kurulu bir yaklaşımımız var. s » 48

Murat Eröz

YENİLENEBİLİR ENERJİNİN GELECEĞİNİ TASARLIYORUZ

Enerjisa Üretim olarak, yenilenebilir enerji yatırımlarımızı sadece "düşük karbonlu elektrik" olarak görmüyoruz. Her santralimiz, bir doğa projesi. Geleceğe daha zengin ve dirençli ekosistem bırakmak için yatırım yapıyoruz. s » 26

FERN

*Vücudunu tanıyan akıllı koltuk

Her hareketine uyum sağlayan esnek yapısı, benzersiz konforu ve tam sırt desteğiyle seninle birlikte çalışan Fern, 40 yılı aşkın ergonomi araştırmasının sonucu olarak geliştirildi. Sadece bir koltuk değil, iş verimini de artıran Fern ile daha rahat otur, daha iyi çalış, kendini daha iyi hisset.

İnovasyon + İnsan x Konfor = HAWORTH

HAWORTH by BMS DESIGN CENTER

Nispetiye Cad. Seher Yıldızı Sk.5 Etiler

T. 0212 263 64 06

info@bms.com.tr | bms.com.tr

f bmsdesigncenter | @ bmsdesigncenter

DESIGN
CENTER

1984

EN DEĞERLİ HAZİNE NİZ AİLENİZ İÇİN HALKBANK AİLEM YANINIZDA!

Halkbank ailelerin de hayatını kolaylaştırıyor;
ailenizin finansal ihtiyaçlarını destekleyen fırsatlar
Halkbank Ailem ile sizi bekliyor.

SEYAHAT, KONAKLAMA VE
ARAC KIRALAMADA
%5
PARAF PARA

MOBİLYA VE
BETA EŞYADA
%3
İNDİRİM

KÜLTÜR, SANAT VE
EĞLENCEDE
%50
İNDİRİM

YERLİ, SİGORTA,
BİTİM VE SAG KOTA
12
AYA VARAN
TAKSİT

Seyahat ve Beyaz Eşya/Mobilya Kampanyaları 2025 yılı sonuna kadar geçerlidir.

İÇİNDEKİLER

OCAK 2026

» s.24

24 KUBİLAY KAVAK

Umut da iyiliğin bir cüzü değil midir? Konu sürdürülebilirlik olduğunda umut, istikamet üzerinde kalmanın özü ve dört bir yanda parlayan çoban ateşlerinin közüdür.

38 ZEKİ KALAYCILAR

Mitsubishi Electric küresel çapta belirlediği 2050 Çevresel Sürdürülebilirlik Vizyonu doğrultusunda “net sıfır” hedefiyle faaliyetlerini sürdürüyor.

58 MURAT BERKEL

Hyundai için sürdürülebilirlik, hem Türkiye’de hem de globalde tüm tedarik zincirini yeniden düşünmek anlamına geliyor.

» s.18

» s.20

70 CANAN COŞKUN

Alarko, güvenli ve sağlıklı gıdaya erişimi artırmak için girdiği tarım sektöründe verimliliği, bilimi, teknolojiyi ve kadın emeğini aynı potada buluşturuyor.

76 HOLDİNGLERİN ÇEVRECİ YATIRIMLARI

Türkiye’nin önde gelen holdinglerinin çevreci yatırımları neler? Hepsinin ortak noktası; varlıklarını koruyabilmeleri ve sürdürülebilir olmaları...

82 AYŞENUR ÜLVAN ERKAN

Moda sektörü, 2026’ya girerken tarihin belki de en karmaşık ve kırılgan dönemlerinden birinin içinde. Sektör liderlerinin karşısında farklı öncelikler yer alıyor.

84 ARZU KONYALI

LC Waikiki olarak karbonu izlenebilir kılmak öncelikli hedefimiz. Karbon kaynaklarının belirlenmesi, ölçülmesi ve gelişim alanlarının belirlenmesi önemli.

» s.58

**SÜRDÜRÜLEBİLİR
YAYIN GRUBU**

OCAK 2026

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

EFE GÖKÇE

efe@yesilisplatformu.com

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

EDA ÜNSÜN

eda@yesilisplatformu.com

DİJİTAL HABER MÜDÜRÜ

DİLHAN HIZ

dilhan@yesilisplatformu.com

EDİTÖR

NÜSHET ÇAMUŞOĞLU

nushet@yesilisplatformu.com

SANAT YÖNETMENİ

ŞAHİN BİNGÖL

grafik@yesilisplatformu.com

REKLAM SATIŞ DİREKTÖRÜ

HÜSEYİN BİÇER

huseyin@yesilisplatformu.com

YAYIN KURULU

PROF. DR. GÜRAY ÇELİK

PROF. DR. RANA ATABAY KUŞÇU

PROF. DR. VOLKAN Ş. EDİGER

DR. KUBILAY KAVAK

FAKİR HÜSEYİN ERDOĞAN (ELDER)

ÖMER KARADENİZ (PLASFED)

ARDA ÖZTAŞKIN (YAPIKREDİ)

PROF. DR. NAZMIYE ERDOĞAN

ANKARA SORUMLUSU

YASEMİN MISTIKOĞLU

ankara@yesilisplatformu.com

YÖNETİM MERKEZİ ADRESİ

Archerson Köşkü Şefikbey Sok. No:3

Kadıköy / İSTANBUL

Tel: 0216 336 14 00

Abonelik: bilgi@yesilisplatformu.com

BASKI

Vizyon Basımevi

Beylikdüzü O.S.B. Mah. Orkide Cad. No:1/Z

Beylikdüzü – İSTANBUL

0212 671 61 51

DAĞITIM

Etkin Dağıtım

İstanbul-Ankara-İzmir illerinde

Remzi Kitabevi mağazalarında,

online olarak Hepsiburada

mağazasında satılmaktadır.

www.yesilisplatformu.com

Dijital platformlar; Türk Telekom E-Dergi ile
Magzter platformlarından okuyabilirsiniz.

İŞ BİRLİĞİ

Yeşil İş Platformu Dergisi'nin bütün yayın hakları

"Sürdürülebilir Yayın Grubu Medya

Basın İletişim Org. Ltd. Şirketi'ne aittir.

Yayınlanan ilanların ve köşe yazılarının sorumluluğu

ilan sahipleri ve yazarlara aittir.

Dergimizde yayınlanan yazı ve makaleler kaynak

gösterilerek yayınlanabilir.

Yeşil İş Platformu Dergisi basın yayın ilkelerine

uymayı taahhüt eder.

90 ONUR ERKARA

Raylı sistemlerin tamamı yenilenebilir enerjiyle çalıştırıldığında ulaşımdaki "karbon kırılma noktası" hızla yakalanıyor. Türkiye de yatırımlarıyla hızlı bir dönüşüm yaşıyor.

92 ATALAY ATALAY

Sürdürülebilirlik Maruderm için sonradan benimsenen bir yaklaşım değil; değerlerimizin temelinde var. Kendimizi "ulaşılabilir dermokozmetik" olarak konumlandırıyoruz.

96 EMRE ILICALI

Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği (ÇEDBİK), 8. kez düzenlediği uluslararası zirveyle sürdürülebilirliği riskler, fırsatlar, finansman ve uygulama boyutlarıyla birlikte tartışmaya açtı.

104 ERDEM ÇINAR

Recordati Grup olarak, üretim süreçlerimize daha sürdürülebilir çözümler entegre etmek amacıyla karbonsuzlaşma yolunda adımlar atıyoruz.

110 TARKAN TÜRKEK

Sürat Lojistik olarak çok hızlı büyüyen bir yapımız var ve bu büyümeyi sürdürülebilir kılan en önemli unsur, temellerimizi doğru atmış olmamız.

124 HAKAN KUL

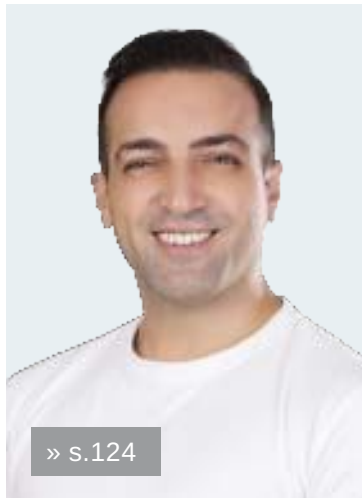
Dassault Systèmes, sanal ikizler sayesinde yalnızca sürdürülebilir ürünler tasarlamakla kalmıyor, kendi operasyonlarını da sürdürülebilir şekilde şekillendirebiliyor.

» s.56

» s.114

» s.124

Tohumlardan filizlere doğru

Günlerden bir gün bir çiftçi, tarlasına umutla tohum eker. Aradan zaman geçer, hava döner ama topraktan hiçbir şey çıkmaz. Vakit geçtikçe komşuları alay ederek, “Boşuna uğraşıyorsun” der. Çiftçi sabırla toprağı sulamaya devam eder. Derken bir sabah, sessizce çatlayan topraktan bir filiz baş gösterir. O gün çiftçi bilir ki, en derin sessizlikler, en güçlü başlangıçların habercisidir.

Sürdürülebilirlik mücadelesi de tıpkı bu tohum gibi sabır, inanç ve kararlılık ister. İlk sayımızda tohumu birlikte attık. Şimdi, sizlerle, yeşeren fikirlerle, güçlü iş birlikleriyle ve cesur hikâyelerle baş veriyoruz.

2025’e adım attığımız bu ikinci sayımızda, biz de o toprağın çatladığı ana birlikte tanıklık ediyoruz. Aralık ayında kıymetli ekibimizle organize bir şekilde emek vererek yayınladığımız ilk sayımızla birlikte attığımız fikir tohumları, şimdi siz değerli okuyucularımızla beraber yeşeriyor. Yeni yıl; değişim için, daha yaşanabilir bir dünya için, sürdürülebilirlik adına “baş verme” zamanı...

Her yazı, her röportaj, her yeni bakış açısı bir filiz gibi...

Bu yolculukta yalnız değiliz. Her bir destek, her bir katkı, her bir ilham verici paylaşım bu toprağın daha verimli hale gelmesini sağlıyor. Bizler; akademiden iş dünyasına, sivil toplumdan kamusal alana uzanan geniş bir ağla, sürdürülebilir geleceğin mimarlarını bir araya getiriyoruz. Çünkü biliyoruz ki dönüşüm, tek bir tohumla başlar ama ormanı birlikte büyütürüz.

Köklerimiz derin, yönümüz ise gökyüzü...

Yeşil İş Platformu Dergisi’nin bu ikinci sayısında; dönüşen sektörleri, doğayı gözetken liderlikleri, yeşil inovasyonları ve değişime öncülük eden sesleri bir araya getirmeye devam ediyoruz.

Baş veren umutları birlikte yeşertiyoruz.

Keyifli okumalar dilerim.

Yenilenebilir Kaynaklarla, Sürdürülebilir Bir Gelecek!

Rüzgâr, güneş ve su...

Türkiye'nin doğal kaynaklarından
temiz enerji üretiliyor,
875 MW'lık kurulu gücümüzle
ülkemizin enerjisine
değer katıyoruz.

2007 yılından bu yana
yalnızca yenilenebilir kaynaklardan
üretimimizle ülkemizin
güçlü geleceğine
yatırım yapıyoruz.

Akfen Yenilenebilir Enerji
olarak doğamızdan
aldığımız gücü,
sürdürülebilir
yarınlara taşıyoruz.

Borsada Sürdürülebilirlik Endeksi'nde öne çıkan hisseler

BIST Sürdürülebilirlik ve BIST Sürdürülebilirlik 25 endeksleri, çevresel, sosyal ve yönetim alanlarında güçlü performans sergileyen şirketleri bir araya getirerek, sürdürülebilirlik yaklaşımını yatırımcılar için görünür kılıyor.

Türkiye'de ve özellikle Borsa İstanbul şirketleri arasında sürdürülebilirlik konusundaki anlayış gittikçe artıyor. Bundan dolayı Borsa İstanbul'da işlem gören ve kurumsal sürdürülebilirlik performansları üst seviyede olan şirketlerin paylarının yer aldığı BIST Sürdürülebilirlik ve BIST Sürdürülebilirlik 25 endeksleri oluşturuldu. Endeks, şirketlerin küresel ısınma, su kaynaklarının azalması, istihdam gibi Türkiye ve dünya için önemli olan sürdürülebilirliğe ilişkin meselelere nasıl yaklaştıklarını ortaya koyuyor. BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne dâhil olabilmek için şirketlerin genel sürdürülebilirlik notunun en az 50, her ana başlık notunun en az 40 ve kategori notlarının en az 8'inin 26 ve üzerinde olması gerekiyor.

ASELSAN

Aselesan tüm faaliyetlerinde sürdürülebilirliği öncelikli değer olarak görüyor, iş yapış biçiminin odak noktasına alıyor. Sürdürülebilirliği, yalnızca kendi operasyonlarına sağladığı katkılarla sınırlı görmüyor; liderlik sorumluluğu doğrultusunda değer zinciri genelinde farkındalık oluşturarak sürekli gelişimi hedefleyen bir yolculuk olarak değerlendiriyor.

Sabancı Holding

Borsa İstanbul'un başlattığı ve 15 firmanın yer aldığı BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde Sabancı Holding yer aldı. Sabancı Topluluğu, sürdürülebilirlik ilkeleri ve kurumsal yönetim anlayışıyla şirketlerinin

yalnızca finansal başarıyı değil; çevreye, topluma ve paydaşlara karşı sorumluluğu esas alan etik ve şeffaf bir yönetim yaklaşımı benimsemesini güvence altına almayı hedefliyor.

Akbank

Akbank, Borsa İstanbul'un başlattığı ve sınırlı sayıda şirketten oluşan BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nin bileşenleri arasında bulunuyor. Endeks, yatırımcıların sürdürülebilirlik ve kurumsal sosyal sorumluluk ilkelerini geliştiren şirketleri ayırt edip bu şirketlere yatırım yapmalarını sağlayacak önemli bir araç olarak görülüyor.

Türk Hava Yolları

Türk Hava Yolları, Borsa İstanbul'da işlem gören ve kurumsal sürdürülebilirlik performansları üst seviyede olan şirketlerin yer aldığı ve sürdürülebilirlik konusundaki bilgi ve uygulamaların artmasının amaçlandığı Sürdürülebilirlik Endeksi ve BIST Katılım Sürdürülebilirlik Endeksi'nde 2023 yılında da yer aldı.

TÜPRAŞ

TÜPRAŞ güçlü mali yapısını korurken, sürdürülebilirlik alanında yeni yatırımlarla 2050 yılına kadar karbon nötr bir şirket olma hedefine emin adımlarla ilerliyor. Borsa İstanbul-BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi'nde yer alan TÜPRAŞ, Küresel Refinitiv endeksinde sektöründeki 405 kuruluş içerisinde 15. olarak önemli bir başarı elde etti. Şirket derecesini 4 yıl üst üste artırarak 2024 yılında dördüncü

kez FTSE4Good Endeksi'nde yer aldı. 2020 yılına kıyasla 2024 yılı sürdürülebilirlik endeksleri derecelendirmelerine göre ortalama %67 artış sağladı.

Yapı Kredi

Yeni dönemde yatırımcıların çevre hassasiyetlerini de yatırımlarında göz ardı edemeyen Yapı

Kredi müşterilerinin, yatırımlarını sürdürülebilir bir dünya için değerlendirmelerine aracılık etmeye devam ediyor. Banka da çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) alanlarındaki güçlü performansı sayesinde BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer alarak sürdürülebilir finans alanındaki liderliğini ortaya koyuyor.

Intel'in zor yılı: Hedefleri tutmayacak

■ Son çeyreklerde yaşanan satış düşüşleri, Intel'in mali yapısını zorlarken gözler otomatik olarak bir başka kritik başlığa kayıyor: 2030 için açıkladığı iddialı sürdürülebilirlik hedefleri. Bu hedefler, bir zamanlar sektörün dönüşüm iştahını simgeliyordu, ancak bugün gelinen noktada şirket bu yol haritasını askıya almak bir yana, bazı alanlarda geri adım attığı izlenimini veriyor. Teknoloji ekonomisi böyle dönemlerde şirketleri sertçe sıkıştırır; kaynaklar yeniden dağıtılır, stratejiler keskinleşir, öncelikler daralır. İşte tam da bu noktada sürdürülebilirlik hedefleri ilk baskıyı hisseder. Intel'in enerji verimliliği, karbon nötrlüğü ve su geri kazanımı gibi alanlarda duyurduğu ileri vadeli planlar hâlâ kâğıt üzerinde dursa da, performans düşüşü nedeniyle yatırımların yavaşlayabileceği konuşuluyor.

İsviçre'de İklim Vergisi'ne sandıktan ret

■ İsviçre'de hafta sonu yapılan referandumda iki önemli tasarı oylandı: 50 milyon İsviçre Frangı'nı aşan miras ve bağış transferlerine yüzde 50 vergi uygulanması ve bu gelirin iklim yatırımlarına aktarılması ile kadın-erkek herkesi kapsayan yeni bir sivil hizmet düzeni. Ancak sandıktan iki teklif için de ezici bir "Hayır" çıktı. Zenginlere yönelik iklim vergisi yüzde 80'e yakın oranla reddedilirken, zorunlu hizmet önerisi de benzer bir çoğunluk tarafından geri çevrildi. Önerinin savunucuları, en varlıklı kesimin tüketim ve karbon ayak izi nedeniyle iklim krizine daha fazla katkıda bulunduğunu, dolayısıyla ek bir sorumluluk üstlenmesi gerektiğini savunuyordu.

AB, Ormansızlık Yasası'nı erteledi

■ Avrupa Parlamentosu ve Konsey, tedarik zincirlerinde ormansızlıkla mücadeleyi hedefleyen düzenlemeyi sadeleştirip erteledi. İş dünyası "Nefes aldık" derken, çevre tarafı endişeli. Avrupa Birliği, küresel tedarik zincirlerinde ormansızlıkla mücadele için hazırladığı EUDR düzenlemesini bir süreliğine yavaşlatma kararı aldı. Parlamentonun Konsey ile uzlaştığı son düzenlemeye göre yasa, şirketlerin beklentisini karşılayacak şekilde sadeleştiriliyor ve yürürlük tarihi öne çekilmek yerine 2026'ya,

küçük işletmeler içinse 2027'ye erteleniyor. Asıl amaç, kahveden kakaoya, kauçuktan soyaya kadar pek çok ürünün "ormansızlık içermeyen alanlardan" geldiğini kanıtlamaktır. Ancak iş dünyasından gelen "Hazır değiliz" mesajı güçlü olunca, yükümlülükler hafifletildi; izleme sorumluluğu artık tüm tedarik zincirine değil, piyasaya ürünü ilk süren operatöre bağlı olacak. Mikro işletmelere ise yalnızca tek seferlik basitleştirilmiş bir bildirim yeterli olacak.

BORSA İSTANBUL YATIRIMA DEĞER

Güçlü
altyapısı ve
sürdürülebilir
finans
çözümleriyle
Borsa İstanbul,
güvenilir ve
yenilikçi
bir yatırım
platformu
sunar.

2025 Türkiye'nin İklim Köprüsü yılıydı

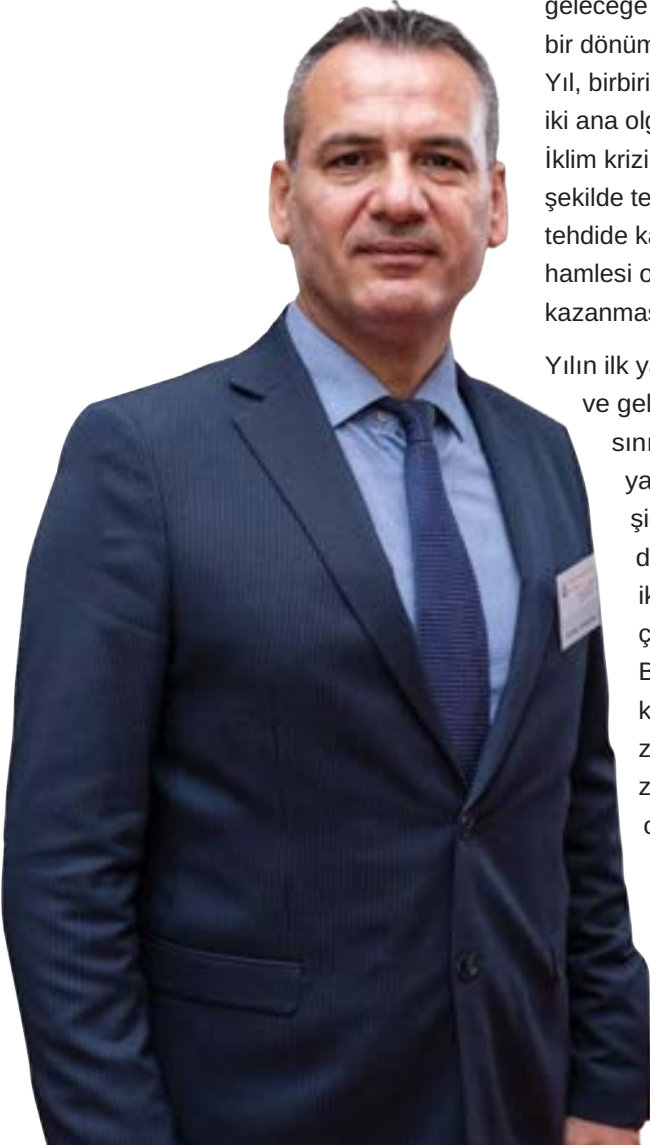
2025 yılı, Türkiye için iklim değişikliğinin soyut gelecek senaryosu olmaktan çıkıp somut, acımasız ve maliyetli bir gerçekliğe dönüştüğü yıl oldu. Ancak bu sert uyanış, ülkenin sürdürülebilir bir geleceğe geçişini hızlandıran tarihi bir dönüm noktasına da işaret etti. Yıl, birbiriyle derinden bağlantılı iki ana olgu etrafında şekillendi: İklim krizinin yıkıcı etkilerinin yoğun şekilde tecrübe edilmesi ve bu tehdide karşı savunma ve dönüşüm hamlesi olarak yeşil yatırımların hız kazanması.

Yılın ilk yarısından itibaren yaşanan ve geleneksel yangın mevsimi sınırlarını aşan orman yangınları, art arda gelen şiddetli seller ve kuraklık dalgaları, Türkiye'nin iklim kırılganlığını tüm çıplaklığıyla ortaya serdi. Bu olaylar sadece ekolojik kayıplara değil; aynı zamanda ciddi ekonomik zararlara, yerinden olmalara ve ulusal güvenlik boyutuna varan risklere yol açtı. Toplumun her kesiminde, iklim değişikliğinin bugünün

acil krizi olduğu bilinci kök salmaya başladı.

İşte tam bu noktada, 2025'in ikinci ve belki de kalıcı mirasını oluşturan dinamik devreye girdi. Yaşanan felaketler, sürdürülebilirlik ve iklim direnci konusundaki tartışmaları teoriden pratik aciliyet düzlemine taşıdı. Bu aciliyet hissi, devlet politikalarından özel sektör yatırımlarına, yerel yönetimlerden bireysel tercihlere kadar her alanda somut adımların tetikleyicisi oldu. Yenilenebilir enerji artık sadece bir "enerji çeşitlendirme" aracı olarak değil, aynı zamanda "iklim değişikliğiyle mücadelede hayati bir silah" olarak görülmeye başlandı. Bu zihniyet değişimi, güneş ve rüzgar enerjisinde kaydedilen rekor büyümenin, yeşil hidrojen projelerinin pilot aşamadan çıkmasının ve sanayide karbon nötrlük hedeflerinin hızlanmasının arka planını oluşturdu.

Bu iki paralel gerçeklik -afetlerin acımasız yüzü ve yeşil dönüşümdeki hızlanma- Türkiye'yi "ikili bir strateji" benimsemeye zorladı. Bu strateji, bir yandan "uyum ve direnç" mekanizmalarını (yangın sonrası iklime dayanıklı orman

restorasyonu, akıllı su yönetimi, afet erken uyarı sistemleri) güçlendirirken, diğer yandan “azaltım ve dönüşüm” politikalarını (yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, döngüsel ekonomi) kararlılıkla hayata geçirmeyi gerektiriyor. 2025, bu iki sacayağının birbirinin alternatifi değil, tamamlayıcısı olduğunun net bir şekilde anlaşıldığı yıl oldu.

Sonuç olarak, 2025 yılı Türkiye için bir sınav ve bir fırsat yılıydı. Geçmişte birbirinden ayrı gibi duran “çevre”, “enerji”, “tarım” ve “kalkınma” başlıkları, bu yılın deneyimleriyle tek bir çatı altında birleşti: “İklim Dirençli ve Düşük Karbonlu Kalkınma.” Yaşanan kayıplar, bu dönüşümün bedelini ve aciliyetini; atılan adımlar ise potansiyelini ve umudunu gösterdi. Türkiye, 2025'te, iklim krizi karşısında pasif bir mağdur olmaktan çıkıp, zorlukları dönüşüm için bir katalizöre çevirmeye çalışan aktif bir aktör konumuna evrildi. Bu köprü yılının gerçek başarısı, gelecek yıllarda bu ivmenin kalıcı, adil ve kapsayıcı politikalar ile kurumsal bir yapıya dönüşüp dönüşmeyeceğinde yatıyor.

Yeşil İş Platformu olarak bizler de; gerek web sayfamız, gerek sosyal medya hesaplarımız, gerek

düzenlediğimiz konferanslar ve basılı yayınlarımız ile, bu dönüşüm ve değişime katkı sağlamak adına elimizden gelen tüm aksiyonları aldık, almaya da devam edeceğiz.

Sürdürülebilirlik ve iklim krizi ile ilgili son gelişmeleri, markaların, kurumların ve sivil toplum kuruluşlarının yaptıkları tüm çalışmaları Yeşil İş Platformu dijital ve basılı yayınlarımızdan takip edebilirsiniz.

Keyifli okumalar.

A professional portrait of Ediz Günsel, a middle-aged man with grey hair and glasses, wearing a dark suit, white shirt, and patterned tie. He is smiling and has his arms crossed. The background is a blurred indoor setting.

EDİZ GÜNSEL

SKD TÜRKİYE YÖNETİM KURULU BAŞKANI & PWC TÜRKİYE DENETİM HİZMETLERİ LİDERİ | EDİZ GÜNSEL

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK STRATEJİK BİR ÖNCELİK

“İş dünyası, bugün sürdürülebilir kalkınma yaklaşımını benimseme ve hayata geçirme konusunda yeni bir eşikten geçiyor. Şirketlerin %79'u karbon ayak izini ölçüyor. Bu son derece yüksek bir oran; çünkü ölçmezseniz, yönetemezsiniz.”

■ Nüşet Çamuşoğlu

İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Türkiye (SKD Türkiye) 20 yılı aşkın süredir Türkiye iş dünyasının yeşil dönüşümüne yön veriyor. AB'nin Sınırdan Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) ve Türkiye'nin ilk İklim Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle, sürdürülebilirlik artık gönüllülüğten öte, rekabetin ve stratejinin merkezine yerleşti. SKD Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı ve aynı zamanda PwC Türkiye Denetim Hizmetleri Lideri Ediz Günsel, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne verdiği röportajda SKD Türkiye'nin vizyonunu, iş dünyasındaki olgunlaşma düzeyini ortaya koyan anket sonuçlarını ve yeşil dönüşüm yolculuğuna yeni çıkan şirketlere yönelik somut tavsiyeleri paylaştı.

Öncelikle sizi ve SKD Türkiye ekibini kısaca tanıyabilir miyiz?

1992'den bu yana PwC Türkiye'de çalışıyorum ve şu anda

Denetim Hizmetleri Lideri olarak görev yapıyorum. Sürdürülebilirlik alanındaki yolculuğum, PwC'de kurduğumuz Sürdürülebilirlik Hizmetleri birimiyle başladı. Bu alana olan ilgilim gezegenimizin geleceğine duyduğum kaygı ve gelecek nesillere karşı hissettiğim sorumluluktan besleniyor. Benim için sürdürülebilirlik, bir iş alanından çok, yaşam biçimi ve kişisel bir tutku.

Bu motivasyonla, uzun yıllardır SKD Türkiye çatısı altında aktif olarak görev alıyorum. Nisan 2024'te Yönetim Kurulu Başkanı olarak seçildim ve 2024-2027 dönemi için bu sorumluluğu üstlendim.

SKD Türkiye ekibi, alanlarında uzman, deneyimli ve yüksek motivasyonlu 12 kişilik bir profesyonel kadrodan oluşuyor. 14 ana sektör ve 45 alt sektörden 187 üye şirketimiz de aslında bu ekibin bir parçası.

Bugün SKD Türkiye çatısı altında, Türkiye'nin GSYH'sinin %25'ini temsil eden ve 1,4 milyon kişiye istihdam sağlayan bir ekosisteme rehberlik ediyoruz. Bu güçlü

“Amacımız sadece insanları eğitmek değil; aynı zamanda bir sürdürülebilirlik liderleri ağı oluşturmak.”

üyelik ağı ve uzman kadromuz sayesinde, şirketlerimizin “Net Sıfır Emisyon”, “Doğa Pozitif Olmak” ve “Eşitsizlikleri Azaltmak” gibi kritik başlıklarda ilerlemelerine destek oluyoruz. SKD Türkiye ekibinin çözüm odaklı yaklaşımı ve kolektif ruhuyla, Türkiye iş dünyasının sürdürülebilir kalkınma yolculuğuna rehberlik ediyoruz.

İş dünyasında sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının benimsenmesi, hayata geçirilmesi ve bu alandaki farkındalığın artırılması için neler yapıyorsunuz?

SKD Türkiye olarak, iş dünyasında sürdürülebilir kalkınmayı bilgiye, iş birliğine ve ölçülebilir aksiyonlara dönüştüren güçlü bir rehber ve güvenilir bir ortak olarak konumlanıyoruz. İş dünyası, bugün sürdürülebilir kalkınma yaklaşımını benimseme ve hayata geçirme konusunda yeni bir eşikten geçiyor.

AB'nin Sınırdan Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) ve temmuzda yürürlüğe giren Türkiye'nin ilk İklim Kanunu, 2053 Net Sıfır Emisyon hedefine giden yolun çevresel ve ekonomik yönünü belirlerken, iş dünyasının sürdürülebilir kalkınma stratejilerini şekillendirmesinde kritik bir rol oynuyor. Bu bir uyum zorunlu-

luğu değil, Türkiye iş dünyasının sürdürülebilir kalkınmada öncü olma fırsatı...

Karbon şeffaflığı, düşük karbonlu üretim ve entegre sürdürülebilirlik uygulamaları artık Avrupa pazarında rekabetin temel koşulu haline geldi. SKD Türkiye çatısı altında 185 üyemizle birlikte, iş dünyasında sürdürülebilir kalkınmayı hız kazandıracak bir ekosistem kuruyoruz.

İklim Kanunu, Emisyon Ticaret Sistemi (ETS), yeşil taksonomi ve fiziksel iklim risklerinin finansallaştırılması gibi başlıklarda düzenlediğimiz webinarlar aracılığıyla,

üyelerimizin hem teknik hem de stratejik hazırlıklarını güçlendiriyoruz.

Şirketlerin şeffaf raporlama kültürünü geliştirmek amacıyla yürüttüğümüz Reporting Matters projesiyle, 2017'den bu yana üyelerimizin sürdürülebilirlik ve entegre raporlamalarını uluslararası en iyi uygulamalarla kıyaslayıp, gelişim alanlarını ortaya koyuyoruz. Bu sayede yalnızca raporlama kalitesini değil, kurumsal yönetim anlayışının derinliğini de artırıyoruz.

TSRS Raporlama Rehberi ile de Türkiye Sürdürülebilirlik Raporla-

SustainHUB Academy'nin ikinci dönemi başlıyor. Bu programı tasarlarken nasıl bir ihtiyaçtan yola çıktınız?

Türkiye'de İklim Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle iş dünyasında sürdürülebilirlik alanında güçlü, yetkin profesyonellere olan talep hızla artacak. Bu ihtiyacı öngördük ve geleceğin liderlerini yetiştirmek için yatırımlar yaptık.

Özyeğin Üniversitesi ile yürüttüğümüz SustainHUB Academy'de katılımcılar, altı haftalık eğitimlerle sürdürülebilirliğin liderlik ve iletişim boyutunu, yapay zekâ ile uyumunu, döngüsel ekonomiyi, ESG standartlarını, İklim kanunu gibi yeni gündemleri ve bu yeni gündemin hukuki boyutlarını içeren kapsamlı bir öğrenme deneyimi yaşıyor. Aynı zamanda güncel sürdürülebilirlik trendlerini keşfetme, iş dünyasındaki önder firmaların sürdürülebilirlik odaklı gerçek vaka analizleriyle deneyim kazanma ve alanında uzman eğitmenlerden doğrudan öğrenme fırsatına sahip oluyorlar.

Üstelik SKD Türkiye üyesi şirketlerin sürdürülebilirlik liderlerinden bizzat vaka çalışmalarına katılıp, üst düzey yöneticilerinden oluşan mentor havuzundan bir yıl boyunca bire bir rehberlik alabiliyorlar. Teorik bilgiyi pratikle harmanlayan profesyoneller yetiştiriyoruz.

SustainHUB Academy'nin bir eğitim programı olmanın ötesinde, geleceğin sürdürülebilirlik liderlerinin kariyerinde önemli bir durak olacağına inanıyoruz.

ma Standartları (TSRS) çerçevesinde şirketlere somut bir yol haritası sunuyoruz.

Ayrıca, Sector Connect Programı ile büyük şirketleri sürdürülebilirlik odaklı inovasyon geliştiren girişimlerle buluşturuyor; böylece yeşil tedarik zincirlerini destekliyoruz.

SustainHUB Academy ile ise sürdürülebilirlik alanında uzmanlık kazanmak isteyen profesyonellere kapsamlı bir eğitim platformu sunuyor, geleceğin sürdürülebilirlik liderlerini yetiştiriyoruz.

Bunlara ek olarak, DEEP Projesi, Döngüsel Ekonomi Haftası, Tekstil Yuvarlak Masa Toplantısı ve Sana-yide Yeşil Dönüşüm Buluşmaları gibi çalışmalarla, farklı sektörlerdeki üyelerimizin döngüsel ekonomi ve kaynak verimliliği yönünde somut adımlar atmasını sağlıyoruz.

2025 Kurumsal Sürdürülebilirlik Olgunluk Anketi'nin sonuçlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bizim için anketin en çarpıcı sonucu, Türkiye'de iş dünyasının sürdürülebilirlik yolculuğunda artık kayda değer bir dönüşüm eşiğini geçmiş olması. SKD Türkiye'nin 20 yıllık geçmişine baktığımızda, iş dünyasında yeşil dönüşümün gönüllülükle başlayıp, zamanla stratejik bir önceliğe ve nihayetinde yasal bir zorunluluğa dönüştüğüne tanıklık ettik. Bu yılın sonuçları, bu yolculukta ciddi bir olgunlaşma yaşandığını ortaya koyuyor.

115 üyemizle gerçekleştirdiğimiz Kurumsal Sürdürülebilirlik Olgunluk Anketi 2025 çalışmasına göre; şirketlerin %84'ü iş stratejilerini sürdürülebilirlik ekseninde güncelledi, %79'u karbon ayak izini ölçüyor ve %45'i 2050'ye kadar Net Sıfır hedefi taahhüdünde bulundu.

Üst düzey yönetimde sürdürülebilirliğin sahiplenilme oranı %84 iken, %80'i toplumsal cinsiyet eşitli-

ğini öncelikli gündemleri arasında görüyor. Bu veriler, sürdürülebilirliğin yönetim stratejisinin merkezinde konumlandığını gösteriyor.

Elbette gelişim alanları da mevcut. Şirketlerin %39'unun henüz bir iklim geçiş planı bulunmuyor; karbon dengeleme (offset) projelerine katılım oranı %23 ile sınırlı.

Döngüsel ekonomi uygulamaları da henüz erken aşamada. Atık azaltımı hedefi belirleyenlerin oranı %41 iken, döngüsel malzeme kullanan şirket oranı sadece %8.

Öte yandan, sürdürülebilir finansman araçlarını aktif kullanan şirketlerin oranı %37. Bu tablo, Türkiye iş dünyası için fırsat alanlarının değerlendirilmemiş olduğunu gösteriyor.

Aslında işin özü şu: Türkiye'de sürdürülebilirlik artık bir yan politika değil; stratejik bir öncelik. SKD Türkiye olarak biz, üyelerimizin bu dönüşümü hem operasyonel hem de stratejik düzeyde yönetmesine rehberlik ediyoruz. Yönetim kurullarının ESG konusunda donanımlı olması, sürdürülebilirlikten doğrudan sorumlu üyelerin sayısının artması ve veriye dayalı karar mekanizmalarının güçlenmesi önümüzdeki dönemin en kritik adımları olacak.

Önümüzdeki beş yılda SKD Türkiye'nin sürdürülebilirlik gündeminde, üyelerimizin en hızlı gelişim göstermesi gereken alanlar öncelikli olacak?

Önümüzdeki beş yıl, SKD Türkiye için hem geçmişini değerlendirdiğimiz hem de geleceğe yön verdiğimiz bir dönem olacak. 2024-2027

stratejimizi “Yeşil Odaklı Büyümenin öncüsü olmak” vizyonuyla şekillendirdik. Bu Türkiye iş dünyasının büyüme modellerini yeşil dönüşüm ilkeleriyle yeniden tasarlamayı hedefliyor.

Üyelerimizin “Net Sıfır Emisyon Ulaşmak”, “Doğa Pozitif Olmak” ve “Eşitsizlikleri Azaltmak” başlıklarını kendi stratejik gündemlerine entegre etmelerini sağlamak, önümüzdeki beş yılın merkezinde.

20 yıl önce, sürdürülebilirlik kavramı Türkiye’de iş dünyasında yeni yeni yer buluyordu. Bugün ise şirketlerin stratejik karar alma süreçlerinin ayrılmaz bir parçası halinde...

Gelecek beş yılda, Türkiye iş dünyasının bu dönüşümü daha sistematik, ölçülebilir ve kapsayıcı hale getirmesi için çalışacağız.

Ayrıca, dijitalleşme ve yapay zeka gibi teknolojik gelişmeleri sürdürülebilirliğin hızlandırıcısı olarak konumlandıracağız. Sürdürülebilir finansman, iklim risklerinin yönetimi, doğa pozitif büyüme ve kapsayıcılık ise 2027’ye kadar her projemizin omurgasını oluşturacak.

20. yılımızda başlattığımız “sürdürülebilirlik” kavramının Türk Dil Kurumu sözlüğüne girmesi girişimi, bu anlamda bizim için çok değerli bir adım. Çünkü sürdürülebilirlik yalnızca ekonomik değil kültürel bir dönüşümdür. 20 yıl önce farkındalıkla başlayan bu yolculuk, bugün Türkiye’nin yeşil geleceğini inşa eden bir ortak harekete dönüşüyor. Şimdi görevimiz, bu dönüşümü hızlandırmak ve kalıcı hale getirmek.

Sürdürülebilirlik konusunda henüz yolun başında olan şirketlere, neleri tavsiye edersiniz?

Şirketlere naçizane tavsiyem, yeşil dönüşümü “yapılması gereken bir zorunluluk” olarak değil; “öğrenerek ve büyüyerek ilerleyecekleri bir yolculuk” olarak görmeleri yönünde olur.

Sürdürülebilirlik yol haritalarını bir an önce oluşturmalarını öneririm; çünkü İklim Kanunu ve SKDM gibi düzenlemelerle birlikte rekabet avantajı bu hazırlıkla şekillenecek.

İlk adım, “Karbon ayak izimiz nedir?” sorusunu sormak olmalı bence; çünkü ölçülmeyen hiçbir şey yönetilemez. Ardından enerji verimliliği, yenilenebilir enerjiye geçiş ve döngüsel ekonomi fırsatlarına odaklanmak gerektiğini düşünüyorum.

Bu süreçte rehber olması için, SKD Türkiye olarak geliştirdiğimiz 14 Maddelik Dayanıklılık Yol Haritası, şirketlerin dönüşümünü yönetmesine yardımcı oluyor:

1.Sahiplenme: Üst yönetimin yeşil dönüşümü sahiplenmesi ve stratejik planlara entegre etmesi, dönüşümün kurumsal yapıya yerleşmesi açısından öncelikli bir gereklilik.

2. Enerji Dönüşümü: Yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş, hem dekarbonizasyon hem de maliyet avantajı açısından odaklanılması gereken temel alanlardan biri.

“Yapay zekâ görünürde dijital bir sistem gibi dursa da arka planda büyük bir enerji tüketimine neden oluyor.”

3. Enerji Verimliliği: Enerji verimliliğini artıracak projelere ve teknolojik uygulamalara yönelmek, sürdürülebilirlik performansını güçlendiren en etkili adımlar arasında yer alıyor.

4. İş Birlikleri: Dönüşümün hızlanması için sektörler arası ortak yatırım ve döngüsel üretim iş birliklerinin geliştirilmesi, yeni fırsatların ortaya çıkmasını sağlayabilir.

5. Kapsayıcılık: Değer zincirinin tamamının dönüşüm sürecine dahil edilmesi, paydaşlarla birlikte hareket edilmesi ve ekosistemin bütüncül olarak dönüşmesi büyük önem taşıyor.

6. Esneklik ve Yeni Yatırım Alanları: Şirketlerin faaliyet alanlarını çeşitlendirmesi ve sürdürülebilir yeni yatırım alanlarına yönelmesi, uzun vadeli dayanıklılığın temel bileşenlerinden biri haline geliyor.

7. Risk ve Fırsatları Okumak: Yeşil dönüşümün getirdiği risk ve fırsatları bütüncül şekilde analiz etmek, stratejik kararların doğruluğunu ve rekabet avantajını doğrudan etkiliyor.

8. Teknolojik Dönüşüm: Dijitalleşme ve yapay zeka uygu-

lamalarının iş süreçlerine entegre edilmesi, verimlilik ve inovasyon kapasitesini artırmada öncelikli bir araç olarak öne çıkıyor.

9. Kamu-Özel Sektör İş Birlikleri: Altyapı yatırımlarında ve yüksek maliyetli dönüşüm projelerinde kamu desteğiyle geliştirilen iş birlikleri, sürecin hızlanmasına katkı sağlıyor.

10. Raporlama, Güvence ve İletişim: Ölçümleme, izleme, raporlama ve doğrulama sistemlerinin kurulması; hem yönetim kalitesini hem de paydaş güvenini güçlendiren bir yapı oluşturuyor.

11. İnsana Yatırım: Çalışanların ve paydaşların sürece aktif katılımı, yeni yetkinliklerin geliştirilmesi ve sürekli öğrenme kültürünün benimsenmesi, dönüşümün başarısında kilit rol üstleniyor.

12. Hız: Değişime hızlı uyum sağlayan ve çevik hareket eden şirketler, yeşil dönüşümün liderleri arasında yer alıyor.

13. Finansmana Erişim: Uluslararası normlara uygun, güvenilir ve şeffaf yapıda projeler geliştirmek, finansmana erişimin önünü açan en kritik unsurlar arasında.

14. Çalışma Zamanı: Türkiye'nin yeşil dönüşüm sürecinde

Sürdürülebilirliğe ilgim, gezegenimizin geleceğine duyduğum kaygı ve gelecek nesillere karşı hissettiğim sorumluluktan besleniyor.”

bulunduğu eşik, iş dünyasının daha fazla çaba ve kolektif hareketle bu sürecin kazananı olmasını gerektiriyor. Bu çerçevede, şirketlerin uzun vadeli rekabet güçlerini artırmalarına da yardımcı oluyor. Her şirketin bu dönüşümü kendi dinamiklerine göre şekillendirmesi önemli; ancak asıl farkı yaratacak olan, bu süreci vizyonla, veriyle ve kararlılıkla yönetebilmek.

Türkiye iş dünyası için artık yeni bir dönem başlıyor: Sürdürülebilirliğin liderleri, bugünden adım atanlar olacak.

UN Global Compact Türkiye 2025 Zirvesi dönüşümün aktörlerini ağırladı

UN Global Compact Türkiye 2025 Zirvesi'nde, sürdürülebilirlik dönüşümünün aktörleri daha adil, kapsayıcı ve yaşanabilir bir dünya için eylemleri hızlandırmak üzere İstanbul'da bir araya geldi

"Daha Hızlı, Daha İleri" temasıyla düzenlenen UN Global Compact Türkiye 2025 Zirvesi, 5 Aralık'ta İstanbul'da düzenlendi. Hilton İstanbul Bosphorus'ta gerçekleşen zirvede; sorumlu liderlikten iklim eylemine, sürdürülebilirlik finansman regülasyonlarına, insan haklarından inovasyona sürdürülebilirlik gündemi tartışıldı. Zirvede iş dünyası liderleri kurumsal sürdürülebilirlik dönüşümde üst düzey liderliğin rolünü masaya yatırdı.

"Birlikte ilerleyenlerin hikâyesi"

UN Global Compact Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Dör-

düncü, açılış konuşmasında "Sürdürülebilirlik yolculuğu, yalnız yürüyenlerin değil; birlikte ilerleyenlerin hikâyesi olacak. Şirketler sadece bu dönüşümün paydaşı değil; hızlandırıcısı. Dünya artık iki gerçeği çok iyi biliyor: Birincisi hiçbir aktör küresel krizleri tek başına çözemez. İkincisi, şirketler de içinde bulundukları ekosistemden bağımsız hareket edemez. Dönüşüm bugün atacağımız adımların hızına, ölçeğine ve kararlılığına bağlı. Artık hiç olmadığı kadar güçlü araçlara sahibiz. Ancak her gecikme, her ek salım ve her tahribat, dönüş yolunu daha maliyetli ve riskli hale getiriyor" dedi.

Liderler içgörülerini paylaştı

Zirvede iş dünyası liderleri kurumsal sürdürülebilir dönüşümde üst düzey liderliğin rolünü masaya yatırdı. Boyner Holding Yönetim Kurulu Üyesi Ümit Boyner, Unilever Türkiye Ülke Başkanı & Unilever Türkiye ve Orta Doğu Ev Bakım Genel Müdürü Ali Fuat Orhonoğlu, Pegasus Hava Yolları CEO'su Güliz Öztürk, Kibar Holding CEO'su Haluk Kayabaşı, Enerjisa Üretim CEO'su İhsan Erbil Bayçöl, TSKB CEO'su Ozan Uyar, Borusan Cat CEO'su Özgür Günaydın, Aydem Enerji CEO'su Serdar Marangoz ve Alarko Şirketler Topluluğu CEO'su Ümit N. Yıldız da konuşmacılar arasında yer aldı. Zirve Alarko Şirketler Topluluğu, Aydem Enerji, Borusan Holding, Doğan Holding, Kibar Holding, Koç Holding, Sabancı Holding, TSKB, Unilever ve Yıldız Holding sponsorluğunda ve Hilton İstanbul Bosphorus'un mekan sponsorluğunda gerçekleşti.

“Dayanıklılık için gereklilik”

UN Global Compact'ın CEO'su Sanda Ojiambo, video mesajında “UN Global Compact olarak bu yıl 160 ülkeden 20 bini aşkın şirketin katılımıyla dünyanın en büyük kurumsal sürdürülebilirlik girişimi olarak 25. yılımızı kutladık. Türkiye ciddi bir potansiyele sahip” şeklinde konuştu.

TÜSİAD Yönetim Kurulu Baş-

kanı Orhan Turan, “Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın ve Paris Anlaşması'nın kabul edilmesinin üzerinden tam 10 yıl geçti. Dönüşümü mümkün kılacak kritik unsurların en başında yetkin insan kaynağı ve kapsayıcı beceri geliştirme geliyor. İnsan sermayesi, yatırım ve güçlü yönetim ile girişimcilik ekosisteminin birlikte çalışması ‘daha hızlı, daha ileri’ adımların gerçek anlamda hayata geçmesini mümkün kılıyor” şeklinde konuştu.

“İklim krizi fırsat sunuyor”

Zirvenin ana tema konuşmasını Financial Times'ın sürdürülebilirlik ve etik ekonomiyi odağına alan Moral Money platformunun editörü Simon Mundy yaptı. Mundy, “Yarınlar için Yarış: İklim Değişikliğine Karşı Küresel Mücadele ve İş Dünyası için Anlamı” başlıklı konuşmasında şunları söyledi: “İklim krizi, iş dünyası için benzeri görülmemiş zorluklar yaratıyor. Ancak aynı zamanda, küresel ekonomi ve enerji sistemindeki tarihi değişimlerden yararlanmak ve her açıdan gerçekten daha iyi, daha adil ve daha sürdürülebilir bir geleceğe katkıda bulunmak için büyük fırsatlar da yaratıyor.

Tekstilde sürdürülebilirlik Sustainability Talks İstanbul'da masaya yatırıldı

Küresel tekstil ve hazır giyim sektöründe sürdürülebilirlik gündemini belirleyen Sustainability Talks İstanbul, altıncı kez tüm paydaşlarıyla bir araya gelerek globaldeki sorumluluklara dikkat çekti.

Tekstil sektörünün sürdürülebilirlik odaklı en kapsamlı buluşmalarından Sustainability Talks İstanbul, bu yıl altıncı kez sektörün tüm paydaşlarını İstanbul'da bir araya getirdi. Sustainability Talks İstanbul, Orbit Consulting ve Kipaş Textiles iş birliğinde, İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) stratejik ortaklığında Hilton İstanbul Bosphorus'ta gerçekleşti. Etkinliğin kurumsal partneri ise tedarik zincirini ölçülebilir sürdürülebilirlik kriterleriyle dönüştüren Aster Textile oldu.

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Başkanı Ahmet Öksüz, Sustainability Talks İstanbul'un açılışında yaptığı konuşmada, tekstil sektörünün sürdürülebilir dönüşümde üstlendiği lider rolü ve küresel sorumluluklarını vurguladı, ayrıca hem küresel risklere hem de tekstil sanayisinin bu dönüşümdeki rolüne dikkat çekti. Öksüz'ün konuşmasından öne çıkan ifadeler şöyle oldu:

• Hiçbir sektörün eski alışkanlıklarıyla yoluna devam edemeyeceği ifade edildi.

• Türk tekstil sektörünün değişimin öncü gücü olarak sahneye çıktığı vurgulandı.

• Sektörün artık yalnızca üretim yapan değil, dönüşüm sürecini tasarlayan bir yapıya dönüştüğü kaydedildi.

• Geleneksel üretim mirasının inovasyon ve çevre bilinciyle birleştiği, bu sayede dönüşüme yön veren bir sektör haline geldiği belirtildi.

• Disclosure Dividend 2025 Raporu'na atfı yapılarak, çevresel risklerin 2050 yılına kadar dünya

ekonomisine 38 trilyon dolarlık maliyet yaratabileceği hatırlatıldı.

- Küresel şirketlerin yüzde 90'ının çevresel bağımlılıklarını tanımlamaya yönelik sistematik süreçler başlattığı aktarıldı.

- Türkiye'nin yüzde 98 oranıyla çevresel bağımlılıklarını tanımlama sürecine girmiş olmasının, küresel ortalamanın üzerinde bir farkındalığa işaret ettiği vurgulandı.

- Küresel tekstil sektörünün 1,8 trilyon dolarlık büyüklüğe ulaştığı, 2030 yılında ise 2 trilyon doları aşmasının beklendiği belirtildi.

- Türkiye'nin tekstilde Avrupa'nın ikinci, dünyanın ise beşinci büyük tedarikçisi konumunda bulunduğu ifade edildi.

- Hazır giyimle birlikte 78 milyar dolarlık üretim değerinin, güçlü sanayi altyapısının yanı sıra sürdürülebilir üretim kültürüne sahip bir sektörü işaret ettiği kaydedildi.

- Dünyada her yıl yaklaşık 92 milyon ton tekstil atığı üretildiği, bunun yüzde 85'inin çöpe gittiği bilgisi paylaşıldı.

- Tekstil materyallerinin yüzde 95'inin geri dönüştürülebilir olduğu hatırlatıldı.

- Küresel atık suyun yüzde 20'sinin tekstil sektöründen kaynaklandığına dikkat çekildi.

- Okyanuslardaki mikroplastik-

lerin yüzde 10'unun tekstil ekosisteminden geldiği belirtildi.

- Mevcut tablonun, yalnızca büyümenin değil sürdürülebilir büyümenin zorunlu hale geldiğini gösterdiği vurgulandı.

- Tekstil sektörünün bu dönü-

“Toplumsal dönüşüm ve bilinç şart”

İTHİB Yönetim Kurulu Üyesi Sultan Tepe, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne yaptığı açıklamada Sustainability Talks İstanbul'un geçtiğimiz yıllara oranla gelişimini değerlendirdi: “Katılımcılarımız her yıl bir öncekinden daha meraklı geliyorlar. Tekstil sektörüyle diğer sektörler ayrıştı. Çok daha fazla konkordatolar var ama biz ‘Kontenjanlarımız doldu’ diye etkinliğe iki gün kala duyuru yapmak zorunda kaldık. Tabii burada esas konuşacağımız konu KOBİ’ler. Onlar bunu ne kadar içselleştirdi konusu önemli. Bu zincirleme bir reaksiyon olacak. Büyük firmalar kendi tedarik zincirindeki firmalara bunu getirecekler. Sonra da bütünlük sağlanacak.

Sustainability Talks İstanbul'un kazanımları ise şöyle olacak, bundan sonrası için en çok konuşulacak

konulardan birisi green washing olacak. Yani artık ‘Ben onu yapıyorum. Ben bunu yapıyorum’ gibi bu işin bir reklam boyutu yok. Herkes yaptıklarını belirli belgelerle doğrulamak zorunda. Biz çünkü bu etkinliğin 2 ve 3’üncüsünde daha karbon ayak izini konuşuyorduk şimdi diyoruz ki ‘Sen karbon ayak izini ölçtürmüş olabilirsin. Ama bir doğrulama kuruluşu senin yayınladığın datayı ‘Gerçekten doğrudur’ diye damgasını vurması gerekiyor.’ Burada en büyük kazanım bence yolun ilerlediğini göreceğiz. Burada bir son yok zaten. Bu bir yol ve bu herkes el ele vermiş. Tek yürümenin hiçbir anlamı yok. Herkes yürüdüğünde anlamlı olan bir yol. Toplumsal dönüşüm şart. Burada tartışılanlar sokakta bir karşılık bulmalı, bilinç olmalı.”

şümde yalnızca bir paydaş değil, itici güç olma hedefiyle çalışmalarını sürdürdüğü ifade edildi.

- Sürdürülebilirliğin üreticiden markaya, tasarımcıdan tüketiciye uzanan bütüncül bir yolculuk olduğu belirtildi.

- Bu süreçte tüm paydaşların eşit sorumluluk taşıdığı vurgulandı.

- Gerçek değişimin birlikte düşünmek, birlikte üretmek ve birlikte sahiplenmekle mümkün olacağı ifade edildi.

- Üreticinin emeğinin korundu-

ğu, markaların adil davrandığı ve tüketicinin bilinçli tercihler yaptığı bir sistemin gerçek sürdürülebilirliği temsil ettiği kaydedildi.

- Sürdürülebilirliğin finansmanından yeşil aklamaya kadar tekstil ekosistemindeki tüm paydaşların ortak hareket etmesine ihtiyaç duyulduğu vurgulandı.

- Tekstil ürünlerinin üretimi sırasında, tüketiciyi olumsuz etkilemeyen renk, gramaj ve kalite gibi tolere edilebilir sapmaların oluşabildiği ifade edildi.

- Küçük farklılıklar nedeniyle firmaların sık sık iade ve reklamasyonla karşı karşıya kaldığı belirtildi.

- Yeniden üretim sürecinde kullanılan ilave ham madde, kimyasal, su ve enerji girdilerinin hem maliyetleri hem de karbon emisyonunu artırdığına dikkat çekildi.

- Sürdürülebilirliğin bir zincir olduğu, zincirin yalnızca bir halkasından fedakârlık beklenmesinin sistemin tamamını zayıflatığı vurgulandı.

“Tecrübeler sektöre değer katıyor”

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Başkanı Ahmet Öksüz, Yeşil İş Platformu Derişi'ne yaptığı açıklamada Sustainability Talks İstanbul'un kazanımlarını şöyle ifade etti: “Firmalarımız son derece deneyim kazandılar. Başlangıçtan bugüne geldiğimizde hem şartlar bunu zorluyor hem de tabii gitgide büyüyen bir kitle var. Burada insanların birbiriyle tanıştığı bir platform var, standlar var. Oralarda kendilerini ifade edecekleri, gösterecekleri ve paylaşabilecekleri bir ortam var. Ticaret anlamında da iyi bir buluşma noktası halinde geldi. Hem insanların

bilgileneceği, hem de tanışıp çevre edinmesi açısından güzel bir etkinlik.

Sustainability Talks İstanbul'un bu yıl altıncısını düzenliyoruz. Artık bu geleneksel hale geldi. Bunun iyice benimsendiğini ve programımızın oturduğunu görebiliyoruz. İlgi yine yoğun, ilk başta baştaki yoğunluk nasılsa düşmeyen bir tempoyla bugüne kadar geldik. Hatta daha da büyüdü. Bilgi paylaşımı yoğunlaştı, markalar ve üreticiler kendi tecrübelerini paylaşıyorlar. Bu da sektöre değer katıyor. Türkiye olarak ev sahipliği yapmak da ayrıca bizleri gururlandırıyor.”

6 grup şirketimizle bu yıl da CDP'nin İklim Değişikliği Programı'nda Global A Listesi'ndeyiz!

Aydem Yenilenebilir Enerji, CDP İklim Değişikliği ve Su Güvenliği kategorilerinde üst üste dördüncü kez A – Liderlik Seviyesi notu alan tek Türk şirketi oldu.

Aydem Perakende, Gediz Perakende, Adm Elektrik, Gdz Elektrik ve Elsan ise İklim Değişikliği kategorisinde A Listesi'nde yer alma başarısı gösterdi.

PRİZMADAN YANSIYAN

Dr. Kubilay Kavak

“Sürdürülebilirliğin temelde bir ‘iyilik arayışı’ olduğunu düşünerek çabalarını şekillendiren insanlar için, seçenekleri tartışmak ve önermek bir ‘zorunluluk’tur.”

Felsefe tarihinin önemli tartışma başlıklarından olagelmış ve değişe dönüşe çağımıza kadar erişmiş kavram setlerinden birisi “zorunlu” ve “mümkün”dür. Heraklit ve Demokritos gibi Antik Çağ filozoflarında temellenen, Aquinalı Thomas’tan İbn-i Sina’ya uzanan ve oradan Spinoza-Leibniz gibi görece modern düşünürler üzerinden günümüze kadar gelen bu kavram çiftinin gelişim seyrini, mantık disiplindeki yerini ve modern dünyada aldığı biçimi kronolojik bir analize tutmak pek tabii ki bu yazının hacmini de hedefini de aşacaktır. Ancak bir şeyin zorunlu olmasıyla mümkün olması arasındaki kritik farkın sıklıkla unutulduğu ve her çabanın mutlaka somut sonuçlar doğurmasının beklediği bir çağda, münhasıran “umut” hakkında bir çift kelâm etmek için bu kavramları yeniden hatırlamakta fayda vardır.

Aslında bu iki kavram, daha genişletilmiş bir düzlemde ve pek çok sektörde teknik açıklamalar için kullanılmaktadır. Örneğin madencilik sektöründe sıkça atıf yapılan “görünür rezerv/muhtemel rezerv/mümkün rezerv” şeklindeki sınıflama bu kavram çiftinin bir izdüşümü niteliğindedir. Askeri strateji tasarımları ve jeopolitik analizlerde de bu kavramlara sıkça referans verildiği görülür; sıcak denizlere inme veya kara harekâtı yapma “zorunluluğu”ndan yumuşak güç kullanma yetisine ve donanma kabiliyetlerine (imkânlarına, yani “mümkün olma” durumlarına) kadar birçok tabir/terim bu kavramlarla ilgilidir. Hepsini bırakan, sehven İbn-i Haldun’a atfedilen ve artık onun söylemediği kesinleşmiş bulunan “coğrafya kaderdir” deyişi

bile içinde barındırdığı deterministik unsurdan dolayı zorunluluk kavramına içkindir.

İnsanın her türden eylemi, gayreti, faaliyeti bir amaca matuftur; sürecin sonunda kimi zaman beklenen sonuçlar meydana gelmeyebilir ve bu da kasvete, kedere, melâle yol açabilir. Depresif bir öfkeden, rotayı unutturacak bir sürüklenişten, anlam yitiminden kaçınmanın düşük maliyetli yolu; amacın kendisini merkez alarak süreç ve sonucu “zorunlu-mümkün” kavram setiyle analiz etmektir.

Basit bir mesele değil

Sürdürülebilirlik çabalarını, bu çabaların yürek ısıtan olumlu sonuçlarını, ama aynı zamanda iç karartan başarısızlıklarını da aynı şekilde analiz edebiliriz. Sürdürülebilirlik, sıklıkla ve inatla vurguladığımız üzere basit bir çiçek-böcek meselesi değildir. Sürdürülebilirlik, hiç yoksa son 50 yıla yayılan öneri ve tezleriyle; dünyadaki hâkim ekonomik yaklaşımlara “insani” bir boyut ekleme, o modellerin vahşiliklerini törpüleme, dünyanın tahribini engelleme ve yabancılaştırma süreçlerini tersine çevirme arayışlarının bir ifadesidir. Bu yönüyle sürdürülebilirlik, dünyanın daha yaşanabilir bir yer olmasını arzulayan ve üretim faaliyetlerini, tüketim biçimlerini, insan-doğa ve insan-insan (daha geniş düzlemde toplum-devlet ve devlet-devlet) ilişkilerini mercek altına alarak çözümler üreten bir yaklaşım/değerlendirme sistematığıdır.

Çok doğal olarak sürdürülebilirlik; yeryüzündeki elektrik santrallerinin kaynaklara göre dağılımından kıtasal orman yangınlarına, küresel plastik tüketiminden yerel kahve plantasyon-

Sürdürülebilirlik bağlamında umut

larındaki işçilerin statülerine kadar pek çok konuyu ilgi alanı içinde tutmaktadır. Böylesi geniş bir açıyla tarama yapılırken bazı coğrafyalarda, bazı ülkelerde ve bazı bölgelerde parmak ısırtan iyileşmelerin görülmesi kadar tersine kürek çeken gelişmelere rastlanması da kaçınılmaz olmaktadır. Hatta bazı dönemlerde (örneğin pandemi esnasında ve hemen sonrasında) umutların çoğalması kadar bazı dönemlerde (son ABD başkanlık seçimi esnasında ve hemen sonrasında) endişelerin yükselmesi de doğaldır. Başarı ve başarısızlığın, ilerleme ve duraklamanın değerlendirmesi yapılırken “zorunlu-mümkün” kavram çiftini hatırlamak, enseyi karartmanın asgari şartıdır.

Pes etmemek “mümkün”dür

Sürdürülebilirliğin temelde bir “iyilik arayışı” olduğunu düşünen ve bu öncüden hareketle çabalarını şekillendiren insanlar için, daha sürdürülebilir seçenekleri tartışmak ve önermek bir “zorunluluk”tur. Yeti ve yetkinliklerinin elverdiği ölçüde bu yolda çaba göstermek de -sâhiciliğin bir gereği olarak- zorunluluktur. Ama bütün bu çabaların öngörüldüğü şekilde sonuç vermesi, bir zorunluluk değildir. Araya giren onlarca faktör, sürecin evrimini etkileyen yüzlerce dış değişken varken, dinamik sistemler tarafından üretilen kaos mütemadiyen çoklanırken ve bilindik düzenler bile fraktal bir niteliğe bürünürken, sonuçların tam hedeflendiği gibi gerçekleşmesi ancak “mümkün”ün alanı içindedir ve olasılıklardan sadece biridir.

Bir olasılık gerçekleşmedi diye kararlar bağlamak, başlangıç önermesinin (sürdürülebilirliğin bir

iyilik yönelişi olduğu kabulünün) isabetinden şüphe etmek demektir. “İyi ama ben ne yapabilirim?”, “falan konuda işler tersine döndü”, “bunca senelik çabaya rağmen kat edilen mesafe sınırlı kaldı” türünden bedbin ve yeis dolu ifadeler; ya ilk postüladaki hikmetin unutulmasına ya da mücadele azmini törpüleyen yılgınlığa delalettir.

Öyleyse konuyu “umut”la bağlayalım: Sürdürülebilirliğin felsefesini anlayanlar için o yolda çaba göstermek zorunludur, iyi sonuçlar ummak ise “zorunlu” değil “mümkün” alanın

meselesidir. İyi sonuçlar ortaya çıkmadığında bunlarla yüzleşmek ama pes etmemek de zorunlu değilse bile mümkün bir seçenektir. Biz bu mümkün gönlü düşürüyoruz, çünkü günün sonunda umut da iyiliğin bir cüzü değil midir?

Bakmayın siz Nietzsche’nin “Umut işkenceyi uzatır” ve Murathan Mungan’ın “Bazı umutlar başka zamanlarındır” dediğine; konu sürdürülebilirlik olduğunda umut, istikamet üzerinde kalmanın özü ve dört bir yanda parlayan çoban ateşlerinin közüdür.

ENERJİSA ÜRETİM

ENERJİSA ÜRETİM VARLIK YÖNETİMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DİREKTÖRÜ | MURAT ERÖZ

YENİLENEBİLİR ENERJİNİN GELECEĞİNİ TASARLIYORUZ

“Yenilenebilir enerji yatırımlarını, teknolojiyi, inovasyonu, çevresel sorumluluğu ve toplumsal faydayı buluşturarak geleceğe değer katan bütüncül bir yatırım alanı olarak değerlendiriyoruz.”

■ Nüşet Çamuşoğlu

Enerji sektöründe dönüşümün hızlandığı, sürdürülebilirlik odaklı yatırımların hem ulusal hem de küresel gündemin merkezine yerleştiği bir dönemde, Enerjisa Üretim’in stratejik yaklaşımı örnek bir model olarak öne çıkıyor. Enerjisa Üretim Varlık Yönetimi ve Sürdürülebilirlik Direktörü Murat Eröz, Yeşil İş Platformu Dergisi’ne enerji sektörünün net sıfır vizyonunu, yenilenebilir yatırımların geleceğini, biyolojik çeşitliliği koruma çalışmalarını, agrivoltaik uygulamaların önemini ve sürdürülebilirlik hedeflerini anlattı.

■ Öncelikle sizi ve Enerjisa Üretim’deki ekibinizi kısaca tanıyabilir miyiz?

16 yıldır enerji sektörünün içindeyim. Kariyerime proje mühendisi olarak başladım ve uzun yıllar yatırım projelerinde aktif rol aldım. Daha sonra risk yönetimi, mühendislik tasarım süreçleri ve baraj emniyeti gibi kritik başlıklarda sorumluluk üstlendim.

Yıllar içerisinde çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik konuları da çalışma alanlarımın önemli bir parçası haline geldi. 2020’den bu yana Enerjisa Üretim’de Varlık

Yönetimi ve Sürdürülebilirlik ekibine liderlik ediyorum. Ekibimizle işletmedeki fiziksel varlıkların tüm yaşam döngüsünü stratejik, bütüncül ve uzun vadeli bir bakış açısıyla yönetiyoruz. Amacımız, varlıkların performansını en iyi seviyeye taşıırken riskleri öngörmek, güvenliği en üst düzeyde sağlamak ve sürdürülebilir değer yaratmak. Bu çalışmalar, mühendislik, emniyet ve sürdürülebilirlik disiplinlerinin bir araya geldiği çok katmanlı bir yapı gerektiriyor. Enerjisa Üretim’in operasyonel mükemmellik ve sürdürülebilirlik vizyonunu sahada hayata geçirmek için çalışıyoruz.

■ Enerjisa Üretim olarak 2045 yılına kadar “net sıfır karbon” hedefiniz nedir?

Enerji üretiminin iklim değişikliğiyle doğrudan ilişkili olduğunun farkındayız. Bu nedenle net sıfır yolculuğumuzu tamamen gerçekçi, bilim temelli ve şeffaf bir yaklaşımla yürütüyoruz. Adil geçiş ilkesini temel alıyor; hem ulusal hem de uluslararası standartları ve düzenlemeleri yakından takip ederek stratejimizi bu çerçevede şekillendiriyoruz.

Bugün 4.200 MW’ı aşan kurulu gücümüzle termikten hidroelektriğe, rüzgardan güneşe kadar tüm ana üretim teknolojilerini portföyümüzde bulunduruyoruz. Bu çeşitlilik bizim için çok değerli; çünkü hem enerji arz güven-

Operasyonlarımızı yürüttüğümüz her bölgede doğayı korumayı, canlı türlerini gözetmeyi ve ekosisteme zarar vermeden faaliyet göstermeyi bir ilke olarak benimsiyoruz.

da öngördüğümüzden daha hızlı ilerliyor.

Tüm bu yatırımları, yerel ihtiyaçları, toplumsal beklentileri ve uluslararası standartları dikkate alarak hayata geçiriyoruz. Ekvator Prensipleri doğrultusunda çevresel, sosyal ve yönetim kriterlerini merkezde tutmak, her projemizin daha güçlü, sürdürülebilir ve etkisi yüksek bir şekilde ilerlemesini sağlayan temel unsurlardan biri.

Enerji depolama konusunda ise teknik ve ekonomik analizlerle en uygun kullanım senaryolarını belirliyor, hangi bölgede hangi kapasitenin daha fazla değer yaratacağını netleştiriyoruz. Buna ek olarak, karbon yakalama ve depolama (CCS) teknolojilerinin gelişimini yakından takip ediyoruz. Tufanbeyli başta olmak üzere, linyit ve doğal gaz santrallerimizde CCS potansiyelini değerlendirmek için uluslararası kuruluşlarla ortak araştırmalar geliştiriyoruz.

Kısacası, yenilenebilir enerji yatırımlarını, kapasite artışının ötesine geçen, teknolojiyi, inovasyonu, çevresel sorumluluğu ve toplumsal faydayı buluşturarak geleceğe değer katan bütüncül bir yatırım alanı olarak değerlendiriyoruz.

■ “Her Fidan Bir Umut” projesiyle her yıl 10 binlerce fidanı toprakla buluşturuyorsunuz. Daha güzel bir gelecek için bundan sonra neler yapmayı planlıyorsunuz?

“Her Fidan Bir Umut”, bizim için ağaçlandırmanın ötesine geçerek

liğini destekliyor hem de dönüşüm sürecini daha dengeli yönetmemize imkân veriyor. Termik santrallerimizde yerli linyit ve doğal gaz kaynaklarını birlikte kullanıyoruz. Uzun vadede bu yapıyı daha düşük karbonlu hale getirmek için kapsamlı bir dönüşüm planımız var.

Bu yıl yayımladığımız İklim Geçiş Planımız, 20 sene vadeli vizyonumuzu, bilimsel duruşumuzu ve toplumsal sorumluluk anlayışımızı yansıtıyor. Bu doğrultuda yenilenebilir enerji yatırımlarımızı hızlandırırken termik portföyümüzü de kademeli olarak dönüştürmeyi planlıyoruz. Stokastik modellemeler ve optimizasyon çalışmalarına göre, 2040’ta net sıfıra ulaşma potansiyelimiz bulunuyor; ilgili detaylar ise İklim Geçiş Planımızda mevcut. Kendimize 2040’ta net sıfır emisyon gibi zorlayıcı bir hedef koyduk. Bu hedef, teknik olduğu kadar, toplumsal ve ekonomik sorumluluk bilinciyle alınmış

stratejik bir pozisyonudur. Türkiye’nin 2053 net sıfır hedefinden önce konumlanıyor; emisyonların 2038’de zirve yapması ve sonrasında düşmesi gerektiği bilinciyle, daha hızlı ve cesur...

■ Yenilenebilir kaynaklardan sağladığınız temiz enerji ile geleceğe nasıl yatırım yapıyorsunuz?

Bizim için geleceğe yatırımın en güçlü yolu, kapasite artışlarımızın çoğunluğunu rüzgâr ve güneş enerjisi üzerine kurmaktır. Bu sayede büyümemizi baştan sona sürdürülebilir bir üretim modeliyle şekillendiriyor; net sıfır vizyonumuzu somut adımlarla destekliyoruz. Rüzgâr enerjisi bu stratejinin merkezinde yer alıyor. 1.000 MW’lık YEKA projelerimizin ilk grubunda sona yaklaştık, YEKA 2024’te ise yaklaşık 750 MW’lık çalışmalarımız yoğun bir şekilde devam ediyor. Projelerimiz planlama ve saha uygulamaların-

ekosistemi güçlendiren, yangın riskini azaltan ve toplumsal farkındalığı artıran çok boyutlu bir çalışma. Fidan dikmek elbette önemli ama biz bununla yetinmiyoruz. Yangın riski yüksek bölgelerde ekosistemi güçlendirmek, hızlı müdahaleyi mümkün kılmak ve doğal yaşamı iyileştirmek için kapsamlı bir yaklaşım benimsiyoruz.

Orman Genel Müdürlüğü ile Türkiye’de özel sektör destekli ilk Yangın Müdahale Kontrol Merkezi’ni Muğla’da hayata geçirdik. Sahadaki yangınla mücadele ekipmanlarına da destek vererek müdahale kapasitesinin güçlenmesine katkı sağlıyoruz. Stratejik noktalara gözetleme kuleleri kurulması, erişim yollarının açılması ve mevcut yolların iyileştirilmesi sayesinde ekiplerin sahaya ulaşma hızı ciddi şekilde artıyor. Böylece olası yangınların büyümeden kontrol altına alınmasına yardımcı oluyor.

Toplumsal farkındalık bu mücadelenin en önemli parçalarından biri. Orman Genel Müdürlüğü ile birlikte destek verdiğimiz Yeşil Vatan kısa film yarışması, gençlerin duyar-

Adil geçiş ilkesini temel alarak, net sıfır yolculuğumuzu tamamen gerçekçi, bilim temelli ve şeffaf bir yaklaşımla yürütüyoruz.

lılığını artıran etkili bir platform oldu. 2019’dan itibaren fidan dikimleri gerçekleştiriyoruz ve bu yıl itibarıyla 1,5 milyon fidanı toprakla buluşturduk. OGEMVAK ile kurduğumuz stratejik iş birliği, bizi bu yıl Türkiye’nin en yüksek fidan dikim hacmine ulaşan kuruluşu yaptı.

Önümüzdeki dönemde amacımız, bu projeyi daha geniş bölgelere yaymak, doğal yaşamı destekleyen uygulamaları artırmak ve yangın riskini azaltan yenilikçi çözümleri hayata geçirmek.

■ **İklim değişikliğiyle birlikte sıcaklık artışları dünyayı zorluyor. Siz agrivoltaik tarım uygulamalarınızla nasıl farkındalık yaratıyorsunuz?**

Güneş enerjisi ile tarımı aynı alanda birlikte kullanmaya dayanan bu yaklaşım su verimliliğini artırırken tarımsal üretimi de koruyor. Panellerin yüksek konumlandırılması veya daha seyrek yerleştirilmesi sayesinde insan ve makine geçişi kolaylaşıyor, tarım faaliyetleri kesintiye uğramıyor. Öğle saatlerinde yaşanan aşırı sıcaklık nedeniyle bitkilerin maruz kaldığı stres, panel gölgeleri sayesinde önemli ölçüde azalıyor. Ayrıca tarımsal sulamanın enerji maliyeti yüksek olduğu için enerjinin aynı arazide üretilmesi çiftçilere ciddi bir avantaj sağlıyor.

■ **Biyolojik çeşitliliği korumak için çalışmalarınız nelerdir?**

Biz yenilenebilir enerji yatırımlarımızı sadece “düşük karbonlu elektrik” olarak görmüyoruz. Her santralimiz aynı zamanda bir doğa projesi. Sahalarımızda rüzgar türbinlerinin yanında, tepeli pelikandan (Pelecanus crispus), endemik bitkilere ve Apollo kelebeğine (Parnassius apollo) kadar onlarca tür için sahayı açık hava laboratuvarı gibi izliyoruz. Akköy’de tepeli pelikanlar için özel bir gözlemci ekibi ve gerçek zamanlı ‘anında durdurma’ sistemiyle türbinlerin kuşlara yol verdiği bir model kurduk. Harmancık’ta dünyada yalnızca birkaç kayalık yamaca sıkışmış verbasicum hasbenlii (benli sığırkuyruğu) için ulusal tür eylem planıyla uyumlu, uzun soluklu bir koruma programı yürütüyoruz. Kestanederesi’nde Apollo kelebeği ve onun konak bitkisi Sedum türleri için hedefli izleme ve habitat koruma çalışmaları yaparken, endemik bitkilerin tohumlarını toplayıp Tohum Gen Bankası’yla paylaşıyor, rehabilite ettiğimiz alanları yerli türlerle yeniden yeşertiyoruz. Yaban hayatı tarafında Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ile birlikte

yürüttüğümüz projede dağ keçilerini GPS-GSM vericilerle izleyerek hangi vadileri kullandıklarını, nerede beslendiklerini ve ürediklerini haritalar halinde çıkarıyor, baraj işletmemizi bu hassas türlerin ritmine göre ayarlarken elde ettiğimiz bilimsel verileri akademiyle paylaşıyoruz. Yeni rüzgâr sahalarımız Falp, Gaia ve Arturna'da ise her şantiye ziyareti aynı zamanda bir doğa devriyesi

Gurur tablosu

2025 yılında Enerjisa Üretim, Avrupa Birliği Taksonomisi uyumu kapsamında üçüncü taraf sınırlı güvence sürecini başarıyla tamamladı. Bu gelişme, sürdürülebilir finans ve kurumsal şeffaflık alanında, Türkiye enerji sektörü için de geleceğe yön veren bir dönüm noktası. Gönüllülük esasına dayanan bu adım, küresel standartlarla bütünleşen, düşük karbonlu ve adil bir ekonomik dönüşüme hazırlığımızın güçlü bir ifadesi. 2024 yılı yatırımlarımızın %83'ünün sürdürülebilir ve Taksonomi ile uyumlu faaliyetlerden oluştuğu belgelendi.

gibi, endemik soğanlı bitkiler tek tek işaretlenip uygun kayalık yamaçlara aktarılıyor; tohumları sahada yeni mikrohabitatlara serpiliyor ve gen bankalarına ulaştırılıyor. Hassas türler ve küçük sürüngenler güvenli bölgelere alınırken, karakulak ve diğer yaban hayvanları için fotokapan hatlarıyla sahayı sürekli izliyoruz. Kısacası rüzgârdan ürettiğimiz her bir kilovatsaatın arkasında, hem iklim hem de biyoçeşitlilik için çalışan, sahada gerçekten 'canlılarla omuz omuza' yürüten bir ekip var. Biz geleceğe daha zengin ve dirençli ekosistemler bırakmak için yatırım yapıyoruz.

■ 2026 yılına girerken Enerjisa Üretim'in hedefleri neler olacak?

Enerjisa Üretim'in sürdürülebilirlik alanındaki uzun vadeli vizyonu ve stratejik yönü, temiz, güvenilir ve değer odaklı enerji arzıdır. Bu hedef doğrultusunda sürdürülebilirlik mekanizmaları faaliyetlerimizi, dört ana öncelik etrafında şekillendiriyoruz: Arz Güvenliği, Çalışanlarımız, Çevre & İklim Değişikliği ve Toplumsal Katkı. Uzun vadeli hedefler 2040 yılına uzanarak şirketin stratejik dönüşü-

Yenilenebilir enerji yatırımlarını yenilikçi teknolojilerle desteklemek bizim için stratejik bir öncelik.

münü ve kalıcı etkilerini tanımlıyor. Orta vadeli hedefler ise 2030 ve 2035 yıllarına odaklanarak, uzun vadeli vizyona giden yolda ölçülebilir ara basamaklar oluşturuyor.

2026'da bu başlıkların hepsinde belirlenmiş alt hedefler doğrultusunda adımlar atacağız. Bu alanlardan biri de döngüsellik. Kullandığımız kaynakları tekrar sisteme kazandırmının yollarını araştırıyor, enerjinin tüm yaşam döngüsünde yeniden kullanım ve geri dönüşüm fırsatlarını artırıyoruz. Tedarik zincirinden ürünlerin son kullanım sürecine kadar, döngüsel modelleri güçlendirmeyi önceliklendiriyoruz.

Türkiye'nin enerji dönüşümünü küresel standartlarla uyumlu, adil ve düşük karbonlu bir geleceğe taşımaya devam edeceğiz.

Çalışanlarımızın yetkinliklerini geliştirmeye, sosyal refahı desteklemeye ve kapsayıcı uygulamaları yaygınlaştırmaya odaklanıyoruz. Kadınların güçlenmesini, çocuk haklarını ve kültürel mirasın korunmasını destekleyen projeler yürütüyor, faaliyet gösterdiğimiz bölgelerde toplumsal faydayı artırmayı hedefliyoruz.

Kısacası 2026, Enerjisa Üretim için yeni kapasite yatırımlarıyla birlikte çevresel, sosyal ve yönetim alanlarında daha güçlü, daha yenilikçi ve daha sürdürülebilir bir dönemin başlangıcı olacak.

DÜNYA
Varmış

YAPAY RESİF PROJEMİZ

Yaşında

Maxxen Enerji'den stratejik enerji depolama yatırımı

■ 30 yılı aşan mühendislik mirası, nitelikli insan kaynağı ile geleceğe taşıyan Maxxen Enerji, BESS Üretim Tesis'i'ni hayata geçirdi. Maxxen Enerji, enerji depolama teknolojilerinde stratejik konumuyla öne çıkan Aydın Ortaklar Organize Sanayi Bölgesi'ndeki Bataryalı Enerji Depolama Sistemleri (BESS) Üretim Tesis'i'ni düzenlenen resmî törenle hizmete açtı. Kontek Grup'un 30 yılı aşkın mühendislik tecrübesinin somut bir çıktısı olan bu yatırım, yenilenebilir enerji santralleri, şebeke ölçekli uygulamalar ve endüstriyel tesislere yönelik yüksek katma değerli enerji depolama çözümleriyle Türkiye'nin enerji dönüşümüne ve arz güvenliği hedeflerine stratejik katkı sunmayı amaçlıyor.

LEED sertifikalı, yüksek otomasyonlu ve CE belgeli altyapısıyla öne çıkan tesis; yapay zekâ destekli kalite kontrol sistemleri ve sürdürülebilir üretim yaklaşımıyla global standartlarda üretim kapasitesine sahip. Toplam 20 bin metrekarelik alanda kurulan Maxxen Enerji BESS Üretim Tesis'i'nin, önümüzdeki beş yıl içinde yıllık 10 GWh üretim kapasitesine ulaşması hedefleniyor.

Kontek Grup Deputy CEO Vedat Adak, yatırımın stratejik boyutuna ilişkin şu ifadeleri kullandı: "Bu yatırım, Kontek Grup'un enerji depolama alanındaki uzun vadeli büyüme stratejisinin yapı taşlarından biridir. İhracat odaklı üretim modeliyle kurgulanan tesisimiz, Maxxen Enerji'nin uluslararası pazarlardaki rekabet gücünü artırırken; grubumuzun

orta ve uzun vadeli gelir yapısını da daha dengeli ve sürdürülebilir bir zemine taşımayı hedeflemektedir. Üretim kapasitemizi kademeli olarak artırmayı ve Türkiye'de geliştirilen yüksek katma değerli enerji depolama teknolojilerinin küresel pazarlardaki payını büyütmeyi amaçlıyoruz. Bu yaklaşımın, sürdürülebilir değer yaratma ve ihracat gelirlerini artırma hedeflerimize doğrudan katkı sağlayacağına inanıyoruz."

Yüksek teknoloji altyapısı, küresel etki

Yapay zekâ destekli kalite kontrol altyapısı, sürdürülebilir üretim modeli ve Maxxen'in yüksek verimlilik odaklı X-Series enerji depolama çözümlerine entegre üretim hatlarıyla öne çıkan tesis; Türkiye'nin temiz enerji kapasitesini güçlendirmenin yanı sıra küresel enerji dönüşümüne de katkı sunmayı hedefliyor. Şebeke ölçekli enerji depolama projeleri, yenilenebilir enerji santralleri, sanayi tesisleri ve mikrogrid uygulamalarına yönelik geliştirilen çözümler; enerji sistemlerinde esneklik, verimlilik ve süreklilik sağlayarak geleceğin enerji altyapısına güçlü bir temel oluşturuyor.

Geri Dönüşüm Sektörü İçin Yeni Nesil İhale Platformu

Yeşil Çevre Sürdürülebilirlik Geri Dönüşüm

 Ücretsiz Üye Ol

Rakip Analizi

Raporlama

Güncel İhaleler

Sektör Liderlerinin Kullandığı İhale Sistemi

hurdam.net

0850 346 01 66

info@hurdam.net

BANKALARIN YEŞİL KREDİ DESTEKLERİ

Geleneksel ekonomik yapıyı daha sürdürülebilir, düşük karbonlu ve çevre dostu bir modele taşımayı hedefleyen yeşil finans; kredilerden tahvillere, yatırım fonlarından ipoteklere kadar pek çok aracı kullanarak iklim değişikliğiyle mücadeleyi destekliyor. Amaç, doğal kaynakların verimli ve sorumlu kullanımını sağlarken

ekonomik büyümeyi de sürdürmek ve gelecek nesiller için daha dirençli bir ekonomi inşa etmek. Yeşil krediler, finansman süreçlerinin çevresel hedeflerle uyumlu hale getirilmesini destekliyor, müşterilerin operasyonları ile tedarik zincirlerini daha sürdürülebilir hâle getirme çabalarını raporlamalarına yardımcı oluyor.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası
Genel Müdür Yardımcısı ve Sürdürülebilirlik Lideri

Meral Murathan

“Orta ve uzun vadeli fonlar temin ediyoruz.”

TSKB (Türkiye Sınai Kalkınma Bankası) ve EBRD (Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası), yeşil ekonomiyi destekleyen yeni bir kredi anlaşmasına imza attı. EBRD tarafından TSKB'ye 53.5 milyon euro tutarında Yeşil Ekonomi Finansman Fonu (GEFF) sağlandı. Ayrıca banka, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) Kredi Modeli'yle firmaların sosyal, ekonomik, çevresel konularda kişisel değerlendirme yapıyor, SKA'ya ilişkin aksiyon planları geliştiriyor. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Genel Müdür Yardımcısı ve Sürdürülebilirlik Lideri Meral Murathan, “Verdiğimiz her kredi ile sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkıyı değerlendiriyoruz. Bankamızın mevcut kredi portföyü ise yaklaşık

5 milyar dolar. Bu yaklaşım yalnızca yeşil yatırımlarla sınırlı kalmıyor; sosyal yatırımları da kapsıyor ve özellikle kırılgan gruplar öncelikli hedefler arasında yer alıyor. Bu kapsamda, uluslararası kalkınma ve finans kuruluşlarından orta ve uzun vadeli fonlar temin ediyoruz.” dedi.

Garanti BBVA Genel Müdür Yardımcısı

Cemal Onaran

“Sürdürülebilir finansman ürünleri sunuyoruz.”

Garanti BBVA, yeşil finans alanında hem bireysel hem de kurumsal müşterilere kap-

samlı finansman ve yatırım çözümleri sunarak sürdürülebilirliğe katkı sağlıyor. Bireysel düzeyde, banka bina yatırım kredileriyle enerji verimliliğini artırmayı, çatı Güneş Enerjisi Sistemi (GES) kredileriyle binalarda temiz enerji kullanımını teşvik etmeyi sağlıyor. Garanti BBVA Portföy altında 5 sürdürülebilir yatırım fonu ve BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'ni referans alan sürdürülebilir emeklilik fonu bulunuyor. Garanti BBVA Genel Müdür Yardımcısı Cemal Onaran, “Yeşil/sosyal kredilerden çevreci taşıt kredilerine, sürdürülebilir tahvillerden, çevresel ve sosyal yatırımlarda aktif danışmanlık hizmetlerine ve su verimliliğiyle ilgili projelere yönelik ‘mavi finans’ araçlarına kadar pek çok sürdürülebilir finansman ürünü sunuyoruz. Müşterilerimizin karbon emisyonlarını azaltmalarına, enerji verimliliği yatırımlarına ve çevresel dönüşümlerine finansman sağlamak önceliklerimizden biri.” dedi.

İş Bankası Genel Müdürü

Hakan Aran

“Ülkemizin ekonomik gelişimine katkı sunuyoruz.”

İş Bankası, Yeşil Tahvil ihracıyla, Türk bankacılık sektöründe önemli bir ilke imza attı. %100 Yeşil Euro-tahvil niteliğini taşıyan bu işlem, 50 milyon ABD doları tutarında ve 10 yıl vadeli olarak ihraç edildi. Banka, finansman desteğiyle güneş, rüzgâr ve temiz enerji projelerini destekliyor ve elektrikli araç şarj istasyonu kurulumları için uygun finansman imkânı veriyor. İş Bankası Genel Müdürü Hakan Aran, “Ülkemizin sürdürülebilir ekonomik gelişimine sunduğumuz desteğin devamı niteliğinde olan, geçtiğimiz yılın aynı döneminde sağladığımız krediyi 1.2 milyar ABD doları tutarla yenileyerek hem bankamıza hem de ülkemiz ekonomisine duyulan güveni bir kez daha teyit etmiş olduk. Net sıfır hedeflerimiz için hayata geçirdiğimiz İklim Dönüşüm Planı'nın uygulanmasına da katkı sağlayacağız.” dedi.

QNB Ticari Bankacılık Genel Müdür Yardımcısı
Engin Turhan

“Yeşil Dönüşüm Kredi Programı’nı hayata geçirdik.”

QNB, global ve yerel sürdürülebilirlik politikalarına uyum sağlamak için şirketlerin başlattıkları yeşil dönüşüm sürecine 6 odak yatırım konusunda finansman desteği sağlıyor. Banka, yenilenebilir enerji üretimi ve kullanımı, enerji ve su verimliliği, kimyasal tüketim ve çevresel etkilerin azaltılması, dögüsel ekonomi ve kaynak verimli üretim, atık ve atık su yönetimi ile ambalaj, paketleme ve etiket kullanımına odaklanan yatırımlar için kredi sağlıyor. Uzman şube ekipleriyle yatırım yolculuğunda rehberlik eden QNB, yatırımların geri dönüşünü vade boyunca takip ediyor. QNB Ticari Bankacılık Genel Müdür Yardımcısı Engin Turhan, “QNB olarak, KOBİ’lerin yeşil dönüşümdeki önemli rolünün farkındayız; zorlukları aşmaları ve küresel pazarda rekabet avantajı elde etmeleri için Yeşil Dönüşüm Kredi Programı’nı hayata geçirdik. Sunduğumuz danışmanlık sürecini takiben de firmaların yatırım için ihtiyaç duydukları finansmanı uygun vade ve faiz oranları ile finanse ediyoruz. Müşterilerimizin çevresel performanslarını kredi vadesi boyunca takip ediyor ve kredi vadesi içinde pozitif çevresel etki yarattığını belgeleyen müşterilerimize farklı fiyatlandırma avantajları sunuyoruz.” dedi.

Yapı Kredi CEO’su

Gökhan Erün

“Sorumlu finansman anlayışını benimsiyoruz.”

Sürdürülebilir finansman araçlarının net fonları, **Yapı Kredi**’nin Hazine ve Satış Bölümleri tarafından portföye dayalı bir yaklaşımda yönetiliyor. Yapı Kredi yenilebilir enerji projelerinin finansmanında kullanılacak 5 yıl vadeli 50 milyon dolar tutarındaki ilk yeşil tahvil ihracını gerçekleştirdi ve sosyal/ekonomik refahı destekleyen çalışmalarına devam ediyor. Yurt dışı borçlanma işlemleri kapsamında, sürdürülebilirlik bağlantılı işlem adedini ve hacmini sürekli olarak artırıyor. Yeşil tahvil ihracı ile Türkiye’nin düşük karbon ekonomisine geçişini destekliyor. Yapı Kredi CEO’su Gökhan Erün, “Ülkemizin sürdürülebilir kalkınmasını desteklemek için her zaman sorumlu finansman anlayışını benimsiyoruz. Bu çerçevede sürdürülebilir finans ürünlerinin çeşitliliği ve hacmini artırmayı en önemli hedeflerimizden biri olarak görüyoruz. Uluslararası bankalarla olan iş birliklerimiz, finansman kaynaklarını çeşitlendirmenin yanı sıra sürdürülebilir temalı projelere fon aktarabilmek açısından büyük önem taşıyor.” dedi.

MITSUBISHI ELECTRIC TÜRKİYE KLİMA SİSTEMLERİ GENEL MÜDÜRÜ | ZEKİ KALAYCILAR

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK, VİZYONDAN GEÇİYOR

“

Global 2050 Çevresel Sürdürülebilirlik Vizyonumuz doğrultusunda, enerji tasarrufunu önceliklendiren uygulamalara yöneliyoruz. Sosyal ve çevresel unsurları stratejimize entegre ederek sürdürülebilir büyüme modeli izliyor, sorumlu adımları atmaya gayret ediyoruz.”

■ Eda Ünsün

Mitsubishi Electric, enerji verimliliği ve çevre mevzuatına tam uyum sağlamak için bütüncül ve sistematik bir yaklaşımla çalışıyor. Avrupa Birliği standartlarını sürekli izlediklerini açıklayan Mitsubishi Electric Türkiye Klima Sistemleri Genel Müdürü Zeki Kalaycılar, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne verdiği röportajda tüm çalışmalarının temelinde 'Enerjide Verimlilik, Çevrede Sorumluluk' anlayışlarının yattığını belirtti.

■ **Mitsubishi Electric olarak sürdürülebilirliği nasıl tanımlarsınız ve kurum kültürünüzün merkezine nasıl yerleştirdiniz?**

Mitsubishi Electric, sürdürülebilirliği yalnızca çevresel değil, toplumsal ve ekonomik sorumluluklarımızı da kapsayan bütüncül bir değer sistemi olarak tanımlıyoruz. “Karşılıklı Fayda” ilkesini temel alan kurum kültürümüz doğrultusunda, Mitsubishi Electric'in global 2050 Çevresel Sürdürülebilirlik Vizyonu'nu tüm iş süreçlerimizin merkezine yerleş-

tirdik. Bu vizyon çerçevesinde “net sıfır” hedefiyle ilerliyoruz.

Mitsubishi Electric, kullanım ömrünü tamamlamış ev aletlerinden yüksek saflıkta plastik elde eden tescilli bir teknoloji kullanıyor. Ürün taşımacılığında kullanılan ambalaj malzemelerinde 3R (Azalt-Yeniden Kullan-Geri Dönüştür) yaklaşımını güçlendirerek ambalaj kullanımını minimize etmeye odaklanıyor. Bağlı şirketlerin de dahil olduğu yaklaşık 160 üretim tesisinde su stresini ve su kalitesini Aqueduct ve Su Risk Filtresi araçlarıyla değerlendiriyor. Üretim süreçlerinde kullandığı suyu arıtarak yeniden kullanıyor.

Ben daha önce 25 yıl bir Alman şirketinde çalıştım, yaklaşık 16 aydır buradayım. Aslında Japon kültüründe bu var. Tasarruf, onların kültürünün bir parçası...

■ **Küresel sürdürülebilirlik hedefleriyle Türkiye pazarındaki uygulamalarınız arasında nasıl bir köprü kuruyorsunuz?**

Mitsubishi Electric'in global 2050 Çevresel Sürdürülebilirlik Vizyonu doğrultusunda, enerji tasarrufunu önceliklendiren uygulamalara

Mitsubishi Electric, iletişim sistemleri konusunda da çok deneyimli bir şirket. Oradaki bilgi tecrübesini iklimlendirme sistemlerine de yansıtabiliyoruz.

yöneliyoruz. Mitsubishi Electric, Türkiye’de farklı iş kollarında faaliyet gösteriyor. Bu yapı içerisinde, satış ve pazarlama faaliyetlerini yürüten Mitsubishi Electric Turkey Elektrik Ürünleri A.Ş. olarak hizmet vermekteyiz. Şirketimiz; klima sistemleri ve fabrika otomasyon sistemleri olmak üzere iki ana iş birimi altında çalışmalarını sürdürüyor. Mitsubishi Electric grup şirketlerinden biri olan Mitsubishi Electric Turkey Klima Sistemleri Üretim A.Ş. tesisinde ise klima ve ısı pompası üretimi gerçekleştiriliyor.

Avrupa Birliği standartlarını takip ediyoruz. Sırf bunun için oluşturduğumuz bir ekibimiz var. Ayrıca iş süreçlerimizi de dijitalleştiriyoruz. Ürünlerimizin yüksek kalitesi, en uzun garanti süresini sunan klima markası olmamız ve iş ortaklarımızla kurduğumuz güçlü ve uzun soluklu iş birlikleri, bu yolda doğru adımlar attığımızı gösteriyor.

■ **Mitsubishi Electric iklimalarının enerji verimliliği alanındaki teknolojik yenilikleri hakkında bilgi verebilir misiniz?**

Hem bireysel hem de tica-

ri kullanıcılara hitap eden ürün yelpazemiz ile bireysel ve ticari tip klimalar, City Multi VRF merkezi sistem klimalar, çok amaçlı üniteler ile ısı pompası sistemleri, soğutma grupları, çatı tipi klimalar, klima santralleri, havalandırma sistemleri, kontrol sistemleri ve ısıtma sistemleri ile satış ve satış sonrası hizmeti veriyoruz.

Biz özellikle A, A+, A++, A+++ enerji sınıfında yer alan geniş bir portföyde ürünler sunuyoruz. Ayrıca standart 3 yıla ek 7 yıl garantiyle toplamda en uzun garanti süresini sağlayarak rakiplerimizden ayrışıyoruz. Bu son derece iddialı.

Evdeki klimanın uzaktan bir bilgisayar, tablet veya akıllı telefon kullanılarak internet üzerinden kontrolüne yönelik yeni nesil bulut tabanlı çözüm MELCloud Home, Mitsubishi Electric’in öne çıkan teknolojilerinden biri.

3D i-See Sensör teknolojisi, hava akışının kullanıcının yoğun olarak kullandığı bölgelere bağımsız kanatlar ile yönlendirilmesini sağlıyor. Ortamda bulunan kişilerin ya da evcil hayvanların konumları tespit edilebiliyor, sıcaklık ölçümleri yapılabilir. Ayrıca akıllı ev sistemlerine de entegrasi son derece rahat.

Bugünlerde sürdürülebilirlik,

Otomasyon ve insana güven

Mitsubishi Electric Türkiye Klima Sistemleri Genel Müdürü Zeki Kalaycılar, Tayland’daki bir fabrika ziyaretinde yaşadığı bir anıyı şöyle anlattı:

“Sensörlü aydınlatmaların bulunduğu bir açık ofis ortamında, her aydınlatmanın yanında yer alan ipler dikkatimi çekti. Üstelik her ipin ucunda da çalışanlardan birinin fotoğrafı yer alıyordu. Şaşkınlığımı gizleyemeyerek bu fotoğrafların kimlere ait olduğunu sorduğumda, her lambanın bir sorumlusu olduğunu ve fotoğrafların bu sebeple asıldığını öğrendim. Sorumlu kişi, lambanın kullanılmadığını gördüğü anda gelip ipi çekerek lambanın söndürülmesini sağlıyordu. Açık ofis ortamında sensörler olmasına rağmen gereksiz bir şekilde lambanın açık kalmaması için bu önlemi almışlar. Bu noktada hem şirketin çalışanlarına duyduğu güvene hem de ekibin elektrik tasarrufu yaparak israfı önleme bilincine tanık olmak sevindiriciydi.”

dijitalleşme ve yapay zekâ gündem-
de. Biz bu ürünü yaklaşık 10 yıl önce
Türkiye'ye getirdik.

■ Inverter teknolojisi, IoT destekli sistemler ve akıllı enerji yönetimi çözümleri sürdürülebilir bir geleceğe nasıl katkı sağlıyor?

Inverter teknolojisi, enerji dönüşümündeki kayıpları azaltarak sistemlerin daha yüksek verimle çalışmasına imkân tanıyor. IoT destekli sistemler ise cihazlardan, sensörlerden ve enerji altyapısından gerçek-zamanlı veri toplayıp analiz ederek, tüketim ve talep dalgalanmalarını otomatik olarak yönetebiliyor ve böylece enerji israfını önlemeye yardımcı oluyor. Akıllı enerji yönetimi çözümleri ise bu teknolojileri entegre ediliyor.

Rakiplerimizden ayırdığımız noktada, Mitsubishi Electric'in 8 iş kolu var, biri de otomasyon. İletişim sistemleri konusunda da çok deneyimliyiz. Oradaki bilgi tecrübesini iklimlendirme sistemlerine de yansıtabiliyoruz. SCADA teknolojisiyle donattığımız iklimlendirme sistemlerimiz, bulunduğu ortamı sürekli izleyip kontrol etmemizi, performans analizleri yapmamızı ve olası arızaları önceden tespit ederek bakım planlaması yapmamıza destek oluyor. Bu sayede klima santralleri, chiller, VRF sistemleri ve havalandırma çözümleriyle hem konutlarda hem de ticari alanlarda verimlilik ve konfor sunabiliyoruz.

■ Ürünlerinizin karbon ayak izini azaltmak için üretim ve kullanım süreçlerinde hangi teknik önlemler alınmakta?

Mitsubishi Electric olarak sürecin her aşamasında karbon emisyonlarını azaltmaya odaklanıyoruz. Burada iki temel yaklaşım var. Öncelikle, önceki modellere göre kullanım sırasında daha az enerji tüketen ve dolayısıyla daha düşük karbon salımı sağlayan ürünler geliştiriyoruz. Örneğin ısı pompası sistemleri, geleneksel yanma bazlı ısıtma ve sıcak su sistemlerine kıyasla çalışma sırasında daha

düşük karbon emisyonu üretiyor. Bunun yanında, inverter ve güç cihazı gibi bileşenler de entegre edildikleri ürünlerin enerji verimliliğini artırarak kullanım süresince emisyonların azaltılmasına destek oluyor.

Ayrıca Mitsubishi Electric, sürdürülebilirlik alanında şeffaflığı temsil eden CDP (Carbon Disclosure Project) gibi uluslararası girişimleri de aktif olarak destekliyor.

■ Ar-Ge süreçlerinde çevre dostu malzeme kullanımı veya geri dönüşüm odaklı projeler yürütüyor musunuz?

Japonya ve ABD dışında Avrupa'nın önde gelen Ar-Ge topluluklarından biri içinde yer alan Fransa ve Birleşik Krallık'taki merkezlerimiz bu vizyonu destekleyen önemli araştırma alanlarında faaliyet gösteriyor. Burada da atık plastiklerin kullanılması ve suyun tekrar kazandırılmasıyla ilgili çalışmalar yürütüyoruz.

Global çapta yaptığımız üniversite iş birliklerinin yanı sıra; bu yıl hayata geçirilen Mitsubishi Electric Açık İnovasyon Merkezi'nde de sürdürülebilirlik başta olmak üzere dijital dönüşüm, tedarik zinciri, altyapı gibi alanlarda projeler geliştiriyoruz. Her sene belli sayıda üniversiteden yeni mezun arkadaşımızı genç mühendis olarak işe alıyoruz.

2031'e kadar fabrikalar ve ofislerimizde, 2051'e kadar ise tüm değer zincirinde net sıfır sera gazı emisyonuna ulaşmayı hedefliyoruz.

Ayrıca kurum içinde de evimizde kullanmadığınız kablo, elektronik eşya, atık telefon gibi ürünlerin doğaya kazandırılması için çalışma başlattık. Bunları topluyor ve anlaşmalı olduğumuz geri dönüşüm şirketlerine teslim ediyoruz.

■ İklimlendirme sistemleri genellikle enerji yoğun ürünlerdir. Bu alanda kullanıcı davranışlarını dönüştürmek için nasıl çalışmalar yürütüyorsunuz?

Tüketici dinamiklerini anlamaya yönelik yaptığımız araştırmanın sonuçları, iklimlendirme ürünlerinin de enerji verimliliği, güvenilir marka

Enerji verimliliğini sağlamak kritik

Enerji verimliliğini artırmanın ve çevreye duyarlı teknolojilere geçişi hızlandırmanın en acil sorumluluk olduğuna dikkat çeken Mitsubishi Electric Türkiye Klima Sistemleri Genel Müdürü Zeki Kalaycılar, şöyle konuştu: Küresel ısınma potansiyeli yüksek soğutucu gazlardan çevre dostu alternatiflere geçişin de kritik önem taşıdığını görüyoruz. Bu nedenle doğal soğutucular ve düşük GWP'li yeni nesil gazlar için Ar-Ge çalışmalarımıza hız verdik. Yenilenebilir enerjiyle entegre çalışan sistemleri geliştirmek ve ürünlerimizin yaşam döngüsü boyunca çevresel etkilerini azaltmak da sürdürülebilirlik yaklaşımımızın temel bir unsuru...”

imajı ve yıl boyu hem ısıtma hem soğutma sağlayabilen sistemlerin seçimde belirleyici unsurlar olduğunu ortaya koyuyor. Biz de “Mükemmellik Dengesi” felsefemiz doğrultusunda ürünler sunuyoruz.

MaxDiff analizleri, dayanıklılık, fiyat-performans dengesi ve hava temizleme gibi özelliklerin kullanıcı tercihlerini yönlendirdiğini gösteriyor. Bu noktada, Türkiye’de klimada en uzun garanti süresini sunan marka olarak fark yaratıyoruz. Ürünleri-

mizin yüksek kalitesine ve uzun ömrüne duyduğumuz güven sayesinde 10 yıla kadar garanti verebiliyoruz.

■ Önümüzdeki 10 yılda Mitsubishi Electric’in sürdürülebilirlik hedefleri nelerdir?

Mitsubishi Electric küresel çapta belirlediği 2050 Çevresel Sürdürülebilirlik Vizyonu doğrultusunda “net sıfır” hedefiyle faaliyetlerini sürdürüyor. Bu vizyon kapsamında, Karbon Nötralizasyon, Döngüsel Ekonomi, Emniyet & Güvenlik, Kapsayıcılık ve Refah olmak üzere beş ana alanda dönüşüme odaklanıyor. Bu amaçlara ulaşmak için de Avrupa Birliği’nin belirlediği 17 Sürdürülebilirlik Kalkınma Hedefi arasından önceliğini ‘Sağlık ve Kaliteli Yaşam’, ‘Erişilebilir ve Temiz Enerji’, ‘Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı’, ‘Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar’ ve ‘İklim Eylemi’ olarak belirledi. 2031’e kadar fabrikalar ve ofislerimizde, 2051’e kadar ise tüm değer zincirinde net sıfır sera gazı emisyonuna ulaşmayı hedefliyor.

■ Ölçülebilir etki yaratmak isteyen markalar için ilk adım ne olmalı sizce?

Öncelikle neyi ölçmek istediğimizi net ortaya koymamız lazım. Biz markalar için bu, sadece görünür-

Binalarda iklimlendirme sistemlerinin daha verimli çalışmasını sağlamak mümkün. Öncelikli hedefimiz, bu sistemlerin enerji kullanımını optimize ederek sürdürülebilirliğe katkı sağlamak.

lük ya da satış performansı değil; aynı zamanda davranış değişikliği, sürdürülebilirliğe katkı ve marka algısındaki gelişim gibi hedefleri de kapsıyor. Doğru KPI’ları belirleyip güçlü bir veri altyapısı oluşturduğumuzda, çalışmaların gerçek etkisini çok daha sağlıklı değerlendirebiliyoruz. Kararlarımızı veriye dayandırmak da kritik önem taşıyor. Böylece yatırımlarımızın karşılık bulup bulmadığını görebiliyoruz.

■ Sürdürülebilir gelecek için gelecek kuşaklara ne tür bir çağrıda bulunmak istersiniz?

Geleceğin profesyonellerine özellikle çok disiplinli düşüncelerini, sürdürülebilirliği çevre biliminin ötesinde mühendislikten ekonomiye, tasarımdan iletişime kadar tüm alanlarla ilişkilendirmelerini; her adımda veriye dayalı düşünmeyi bir refleks haline getirmelerini ve kariyerlerini amaç odaklı bir yaklaşımla inşa ederek her projede “Bu çalışma dünyaya nasıl bir katkı sağlıyor?” sorusunu sorma alışkanlığı kazanmalarını öneriyorum. Dünyaya ne katkı sağlayacaklarıyla alakalı bir vizyon oluşturmaları lazım. Çünkü sürdürülebilirlik bir hedef değil; sürekli gelişen bir yolculuk ve bu yolculukta hepimizin aktif bir rolü var.

Ticari kredi limitiniz Yapı Kredi Mobil ve Kurumsal İnternet Şubesi'nde!

Siz de şubeye gitmeden dijital kanallarımız
üzerinden hemen başvurun, onaylı limitinizi
anında kullanmaya başlayın.

 YapıKredi

Hızmette sınır yoktur.

Ticari kredi limit başvurusu için Yapı Kredi müşterisi olunmalıdır. Onaylanan limit ticari nakit kredi, World Business kart, esnek ticari hesap, teminat mektubu ve Yapı Kredi Banko ürünlerinde kullanılabilir. Başvurular kredi ve tahsis politikaları çerçevesinde değerlendirilerek uygun görülmeyenler reddedilebilir. Detaylı bilgi için: yapikredi.com.tr

Prof. Dr. Levent ÖZTÜRK

Sabancı Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Moleküler Biyoloji, Genetik ve Biyomühendislik Programı Öğretim Üyesi

EEA raporu, karar alıcıların, uzmanların ve toplumsal aktörlerin olasılıkları görmesini, tartışmasını ve aksiyon almasını amaçlıyor.

Sürdürülebilir gelecek senaryoları üzerine

Avrupa Çevre Ajansı (EEA) Mart 2025'te yayınladığı bir öngörü raporu ile bizlere, Avrupa'nın temel yaşam sistemlerinin (gıda, enerji, ulaşım, yapı ve çevre) gelecekte nasıl şekilleneceğini tasvir ediyor. Raporda, EEA ve uzman ağının (Eionet) geliştirdiği dört farklı hayali senaryo (gelecek tasviri) temel alınarak, Avrupa'nın temel yaşam sistemlerinin bu senaryolara göre nasıl evrilebileceği detaylı şekilde incelenmiş. Raporda, 2050 yılına dair sürdürülebilir gelecek senaryoları gıda, enerji, ulaşım sistemleri ve yapı ve çevre özelinde incelenmiş, oluşabilecek bazı önemli fırsatlar ve zorluklar ortaya konmuş.

Bu yazıda, EEA'nın öngörü raporunda incelenen sürdürülebilir gelecek senaryolarını gıda sistemleri ve iklim değişikliği özelinde özetleyeceğiz.

Herkesin yararı için teknokrasi

Bu senaryoda, sürdürülebilirlik toplumun ortak çıkarlarını ön planda tutan devletin kontrolüyle sağlanıyor. Bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde insanlar ve doğa üzerindeki kontrol ve izleme çok daha güçlü hale geliyor. Kurallara güven ve sosyal eşitlik sistemi destekliyor.

Devlet, yapay zekâ ve veri paylaşımıyla tüm üretim ve tüketimi gerçek zamanlı kontrol ediyor. Ulu-

sal hükümetler, dijital endüstri ve finans sektörü belirleyici aktörler oluyor. Üstten aşağıya, veriye dayalı yönetim anlayışı hâkim. Tüm sistem dijital verilerle yönlendiriliyor.

● Gıda güvenliği açısından bakıldığında devletler, dijital araçlarla tüm gıda sistemini sürekli izliyor ve kontrol ediyor. Büyük şirketler, üretimden dağıtımına kadar tüm zinciri yönlendiriyor. Hücresel tarım ve biyoteknolojik proteinler (alg, yosun, deniz anası) temel besin kaynağı hâline geliyor. Gıda fiyatları kişilerin gelir düzeyine göre belirleniyor, herkes sağlıklı gıdaya ulaşabiliyor.

● İklim değişikliği açısından bakıldığında tarım, maksimum sürdürülebilir verim esasına göre yapılıyor. Dikey tarım ve agri-voltaik sistemler hem gıda hem enerji üretimini bir araya getiriyor. Hayvansal üretim azalıyor, çevresel maliyetler fiyatlara yansıtılıyor.

Büyük ayrışma senaryosu

Yenilikçi şirketler ön planda... Özellikle biyoeкономи alanındaki teknolojik gelişmeler sayesinde, ekonomik büyüme çevreye zarar vermeden devam ediyor. Tüketim çevreyle uyumlu ve daha verimli şekilde gerçekleşiyor.

Bu senaryoda özel şirketler ve rekabetçi piyasa aktörleri, sürdürülebilir kalkınmayı yönlendiriyor. Devlet, gerektiğinde piyasaya

müdahale ediyor; yenilikçilik teşvik ediliyor; çevreye zarar veren durumlara çözüm getiriliyor.

● Gıda güvenliği açısından bakıldığında, çok uluslu şirketler, tarım ve gıda sistemine hakim oluyor. Avrupa genelinde dikey tarım, hücresel üretim ve yerel işleme tesisleri yaygınlaşıyor. Gıda yeterli olsa da, sağlıksız beslenme ve eşitsizlik artıyor. Acil durumlarda Avrupa ülkeleri ortak yardımlarla gıda güvenliğini sağlıyor.

● İklim değişikliği açısından bakıldığında tarım, karbon yutakları olarak da işlev görüyor. Organik tarım ve döngüsel ekonomi çevreyi koruyor. Gıda üretimi ve kaynak kullanımı üzerinde küresel rekabet artıyor.

Sivil toplum katkısı: Ekotopya

İnsanların düşünce ve yaşam tarzı, sivil toplumun katkısıyla değişiyor. Yerel topluluklar doğayla daha fazla iç içe yaşıyor, teknoloji gerektiği kadar kullanılıyor. Tüketim ve kaynak kullanımı büyük ölçüde azalıyor.

İnsanlar doğayla yeniden bağ kurmak istiyor; tüketim yerine paylaşımı ve sadeliği önemsiyor. Yerel topluluklar kendi kararlarını veriyor, doğayı koruyarak yaşamalarını sürdürüyor. Gençler, yerel halk ve sivil toplum örgütleri katılımcı yönetime liderlik ediyor. Kararlar yerelden alınıyor, herkesin söz hakkı var. İşletmeler bile toplumsal faydayı önceleyerek hareket ediyor.

● Gıda güvenliği açısından bakıldığında gıda üretimi, küçük ölçekli kooperatif çiftliklerde ve şehir merkezlerine yakın bölgelerde yapılıyor. Yerel, mevsimlik, işlenmemiş ve bitki bazlı gıdalar ön planda yer alıyor. Toplumlar, gıdaya erişimi "gıda hakkı" veya destek sistemleriyle güvence altına alıyor.

● İklim değişikliği açısından bakıldığında kimyasal gübre ve pestisit kullanılmıyor; agroekolojik yöntemler tercih ediliyor. Yerel bitki türleriyle biyoçeşitlilik artırılıyor.

Ekosistem sağlığı korunuyor ve doğayla uyumlu üretim yapılıyor.

Zorlukta birlik

Bu senaryoda, çevre, iklim ve ekonomi krizlerine karşı Avrupa Birliği daha güçlü hale geliyor. AB, sosyal eşitliği ve kaynakların adil dağılımını ön planda tutarak, sıkı kurallar ve düzenlemeler getirerek ekonomik faaliyetleri kontrol altına alıyor ve çevreyi koruyor.

AB kurumları (Parlamento, Komisyon vb.) öncü rol oynarken, ulusal hükümetler uygulamayı destekliyor. Sıkı çevresel düzenlemeler, vergiler ve ortak bir anayasa ile ekonomik faaliyetler sınırlandırılıyor ve yönlendiriliyor.

● Gıda güvenliği açısından bakıldığında AB ve yerel yönetimler, üretimi çevreye zarar vermeyecek şekilde planlıyor. Yapay et, böcek ve bitki bazlı proteinler destekleniyor. Avrupa genelinde krizlere karşı kamu gıda rezervleri oluşturuluyor.

● İklim değişikliği açısından bakıldığında tarım, doğayla bütünleşik şekilde ilerliyor (ör. Agro-ormancılık, toprak koruma). Organik, hassas tarım uygulamaları ve düşük metan salımı sağlayan teknolojiler kullanılıyor. Su, toprak ve biyoçeşitlilik korunuyor.

Dikkat çeken ortak noktalar

Gıda güvenliği ve iklim değişikliği

minin etkileri bakımından, hayali senaryolar arasındaki bazı ortak noktalar son derece dikkat çekici. Örneğin tüm senaryolarda insanlar, hayvansal ürünler yerine bitkisel protein kaynaklarını daha fazla tercih ediyor. Bu eğilimle birlikte gelecekte böcek, mantar ve laboratuvar ortamında üretilen kültür eti gibi alternatif protein kaynaklarının kullanımı da yaygınlaşıyor. Tarımda dijital teknolojilerin kullanımı artıyor; hem verimlilik hem de sürdürülebilirlik güçleniyor. Gıda güvenliğini artırmak amacıyla yerel üretim ve kısa tedarik zincirleri ön plana çıkıyor. Ayrıca vergiler ve sübvansiyonlar, insanları daha sürdürülebilir gıda tercihlerine yönlendiriyor. Ancak bu dönüşüm sürecinde, tarım sektörü gelecekte iş gücü ihtiyacı ve nitelikli personel eksikliği gibi önemli zorluklarla karşı karşıya kalıyor.

Avrupa Birliği'nin çevresel ve ekonomik alanlarda daha dirençli ve rekabetçi olmaya çalıştığı kritik bir döneme denk gelen EEA raporu, karar alıcıların, uzmanların ve toplumsal aktörlerin farklı olasılıkları görmesini, bunları tartışmasını ve aksiyon almasını amaçlıyor. Geleceği görmek imkansız. Ancak hayali senaryolar bize karmaşık çevresel sorunlarla baş etmek, sürdürülebilir üretim ve tüketim sistemlerine ulaşmak üzere gerçekçi öneriler sunuyor.

Nairobi'de kritik buluşma

■ 1-12 Aralık'ta Kenya'nın başkenti Nairobi'de düzenlenen 7. BM Çevre Meclisi, iklim, biyolojik çeşitlilik ve kirlilik krizini tek masada topluyor. Döngüsel ekonomi, kentler ve doğa temelli çözümler üzerinden yürüyen tartışmalar, Türkiye'deki şehirlerin ve iş dünyasının yarın karşılaştacağı kuralları da bugünden şekillendiriyor. Bu yılın teması, tonda da net bir değişimi işaret ediyor: Dayanıklı bir gezegen için sürdürülebilir çözümleri ilerletmek. Yani sadece riskleri, tehditleri, "felaket senaryolarını" konuşmak değil; işe yarayan çözümleri büyütmek, yaymak, finanse etmek ve gerçek hayata indirmek. İklim krizi, türlerin yok oluşu ve kirlilik artık ayrı dosyalar değil; aynı masanın üç bacağı olarak görülüyor.

Climeworks dev merkezini açtı

■ İklim krizinin giderek ağırlaştığı bir dönemde, atmosferde biriken karbondioksiti doğrudan havadan temizlemeyi hedefleyen teknolojiler artık bilim kurgu hissi vermiyor. Bu dönüşümün baş aktörlerinden Climeworks, Zürih'te açtığı yeni merkezle doğrudan hava yakalama (DAC) alanında çitayı yükseltiyor. Şirketin duyurduğu bu dev araştırma üssü, mühendislerden kimyagerlere, malzeme bilimcilerinden veri analistlerine kadar geniş bir uzman ekibini aynı çatı altında buluşturuyor. Hedef net: Karbon yakalamayı hızlandıracak yeni malzemeler geliştirmek, enerji kullanımını azaltmak ve teknolojiyi dünya çapında uygulanabilir hâle getirmek.

AB'den 5 milyar euro'luk hamle

■ Avrupa Birliği, sanayi dönüşümüne artık küçük adımlarla değil, dev bir enerji enjeksiyonuyla giriyor. Komisyon, net-sıfır teknolojilerinden yenilenebilir hidrojene, yüksek ısı sanayi süreçlerinden temiz ısı çözümlerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsayan projeler için 5 milyar euro'dan fazla kaynak ayırdığını duyurdu. Kısacası AB, "karbonsuz sanayi" dosyasını raflardan indirip masanın tam ortasına koymuş durumda. Bütçenin 2,9 milyar euro'luk kısmı yeni nesil temiz teknolojilere giderken; 1.3 milyar euro, European Hydrogen Bank üzerinden yapılacak üçüncü ihaleyle yenilenebilir hidrojen üretimini hızlandıracak. Kalan 1 milyar euro ise sanayi tesislerinin doğrudan ısı üretiminde fosil yakıt bağımlılığını azaltacak çözümlere ayrılmış.

The X Factor of Energy

TM **maxxen**

Maxxen, bataryalı enerji depolama teknolojileri alanında, enerjiyi daha sürdürülebilir ve verimli bir şekilde kullanmak için çözümler sunuyor.

maxxen.com

[maxxenenergy](https://www.linkedin.com/company/maxxenenergy)

“

Tüm süreçlerimizde sürdürülebilirlik ve döngüsellik iş modelimizin temelini oluşturuyor. Yenilenebilir enerji üretimimizi artırıyor, onarıcı tarım ve sürdürülebilir süt hayvancılığı ilkelerine uygun faaliyet gösteriyor, su ve enerjiyi verimli kullanıyor, sıfır atık hedefi ile çalışıyoruz.”

SÜTAŞ YÖNETİM KURULU ÜYESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KOMİTESİ BAŞKANI | DUYGU YILMAZ

SÜTAŞ'IN İŞ MODELİNİN TEMELİ DÖNGÜSEL VE SÜRDÜRÜLEBİLİR

■ Efe Gökçe

Sütaş'ın süt üretiminden tarlaya, enerjiden atık yönetimine, çiftçi eğitimlerinden bölgesel kalkınmaya uzanan entegre yapısı, iş yapış biçiminin ayrılmaz bir parçası... "Çiftlikten Sofralara" modeli sayesinde yemden süte, gübreden enerjiye kadar tüm süreçler uçtan uca yönetilirken; doğal kaynakların korunması, iklim etkisinin azaltılması ve verimliliğin artırılması aynı anda sağlanıyor. Sütaş Yönetim Kurulu Üyesi ve Sürdürülebilirlik Komitesi Başkanı Duygu Yılmaz, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne verdiği röportajda, markanın etkilerini tüm boyutlarıyla aktarıyor.

■ Sütaş'ın sürdürülebilirlik vizyonu nedir? Süt üretiminden tarlaya, tüketiciye kadar uzanan bütüncül iş modelinizde sürdürülebilirliği nasıl konumlandırıyorsunuz?

Çevrenin sürdürülebilirliği, bireylerin sağlığı ve mutluluğu, toplumun

gelişimi ve refahı için, entegre bir yaklaşımla, kullandığımız kaynakları geri dönüştürmeyi, süt değer zincirini en verimli şekilde yönetip geliştirmeyi, sütün doğallığını ve özündeki değerleri korumayı hedefliyoruz. Bu hedeflere ulaşmada en önemli güvencemiz olan "Çiftlikten Sofralara" iş modelimiz aynı zamanda ineklerimizin beslendiği yemlerden, yaşadıkları çiftliklere; verdikleri sütlerden sofralarınıza gelen ürünlerimize kadar tüm süreci titizlikle yönetip en ince ayrıntısına kadar denetlememizi sağlıyor.

Sürdürülebilirlik ve döngüsellik iş modelimizin temelini oluşturuyor. Tüm süreçlerimizi bu anlayışla tasarlıyor, iklim etkimizi azaltmak için yenilenebilir enerji üretimimizi artırıyor, onarıcı tarım ve sürdürülebilir süt hayvancılığı ilkelerine uygun faaliyet gösteriyor; su ve enerjiyi verimli kullanıyor, sıfır atık hedefi ile çalışıyoruz.

Türkiye'nin dört bir yanında faaliyet gösteren dört entegre tesisimizde; süt ve süt ürünleri fabrikalarının

yanı sıra eğitim merkezleri, uyulama çiftlikleri, damızlık yetiştirme çiftlikleri, yem fabrikaları ile birlikte geri kazanım, enerji ve organik gübre tesisleri de kuruyoruz. Böylece; bulunduğumuz bölgelerde bilgi, teknoloji kullanımının artmasına ve sosyo ekonomik gelişmelere katkı sağlıyoruz.

■ Karbon ayak izinin azaltılması konusunda bugüne kadar hangi ölçülebilir adımları attınız? Emisyon azaltım hedefleriniz ve yol haritanız nelerdir?

Biz gıdanın üretimi, dağıtımı, satışı ve tüketimi dâhil gıda sisteminizin bütününde karbon ayak izimizi azaltmayı önceliklendiriyoruz. Bu kapsamda, yenilenebilir enerji üretimi ve enerji verimliliğini artırmak üzere çalışıyor, yatırımlarımızı sürdürüyoruz.

4 entegre tesisimizde kurduğumuz biyogaz tesisleri ile çiftliklerimizden çıkan gübreleri ve organik atıklarımızı bertaraf ederken bir yandan faaliyetlerimizden kaynak-

Entegre tesislerimizde; fabrikaların yanı sıra eğitim merkezleri ve çiftlikler ile birlikte geri kazanım, enerji ve organik gübre tesisleri de kuruyoruz.

lanan metan emisyonlarını azaltıyor bir yandan da yenilenebilir, enerji elde ediyoruz. Bu yönde yaptığımız çalışmalarla 2024 yılında önlediğimiz sera gazı emisyonu 577 bin tona ulaştı. Yenilenebilir enerji üretimimiz ile son 11 yılda 3,3 milyon ton sera gazı emisyonunu engelledik.

Biyogaz tesisimizde işlenerek içerisindeki zararlı gazlar alınan ve fermente edilen organik ve organo-mineral gübrelerimizi ineklerimizin yemlerinin yetiştiği toprakları zenginleştirmek için kullanıyoruz. Onarıcı ve sürdürülebilir tarım için önemli bir girdi olan bu gübreler toprağın su ve karbon tutma kapasitesini artırıyor.

2026 yılı itibarıyla Kapsam 3 emisyonlarımızı raporlamaya başlamayı ve bu alandaki şeffaflığımızı güçlendirmeyi hedefliyoruz. Böylece, yalnızca doğrudan operasyonlarımızdan değil, aynı zamanda değer zincirimizde oluşan dolaylı emisyonları da izleyip raporlamaya başlayacağız.

Biyogaz tesislerimizle engellediğimiz hayvansal atık kaynaklı sera gazı

emisyonlarının, uluslararası ölçekte tanınan ve Kyoto Protokolü ile uyumlu bir sertifikalandırma kuruluşu olan Gold Standard® tarafından doğrulanmasını ve sertifikalandırmasını sağlıyor; böylece gönüllü karbon piyasalarında yer alıyor.

■ Yenilenebilir enerji alanındaki yatırımlarınızdan bahsedermisiniz? Biyogaz tesislerinizden elde edilen enerji, üretiminizin ne kadarını karşılıyor?

Yenilenebilir enerji, entegre iş modelimizin en önemli bileşenle-

rinden biri. 2013 yılından bu yana biyogaz tesislerimizde, çiftliklerimizin gübrelerini ve organik atıkları işleyerek yenilenebilir enerjiye dönüştürüyor; elektrik, buhar ve sıcak su elde ediyoruz.

2024 sonu itibarıyla endüstriyel tesislerimizin elektrik ihtiyacının yüzde 92'sini, ısı ihtiyacının yüzde 38'ini ineklerimizin gübreleri ve organik atıklarından ürettiğimiz yenilenebilir enerji ile karşıladık.

Yenilenebilir enerji yatırımlarımızı son yıllarda güneş ile çeşitlendiriyoruz. Çiftliklerimizin çatılarına Çatı GES kurmaya devam ediyoruz. 2024 sonunda 22, 2 MWp olan güneş santrali gücümüzü bu yılın sonunda 25 MWp'ye çıkarmış olacağız.

■ Süt üretim zincirinde döngüsel ekonomi uygulamalarını nasıl hayata geçiriyorsunuz? Atıktan enerji veya gübre üretimi gibi örnekler paylaşabilir misiniz?

Doğal kaynakların hızla tükendiği, gıda ve enerji krizlerinin derinleştiği çağımızda, "yenileyen, dönüştüren ve tekrar kullanan" bir sistem

kurmak gerekiyor. Bu yaklaşım; atıkları kaynak olarak gören, üretimi, tüketimi ve yaşam döngüsünü yeniden tasarlayan bir zihniyet dönüşümünü ifade ediyor. Gıdadan enerjiye, tarımdan sanayiye kadar pek çok alanda döngüsellik sağlanmasının, artık sadece çevrenin sürdürülebilirliği için bir gereklilik değil; geleceğin dirençli ekonomileri için bir zorunluluk olduğunu düşünüyorum.

Biz de doğadan aldığımızı doğaya verme anlayışı ile süt üretim zincirinde “döngüsellik” iş modelimizin özüne yerleştirdik. Bize emanet edilen kaynakları en verimli şekilde yönetmek, geliştirmek ve yeniden üretime kazandırmak üzerine kurulu bir yaklaşımımız var. Bu nedenle üretim ve tüketim süreçlerimizi, atıkların oluşumunu en aza indiren, oluşan atığı ise değerli girdilere dönüştüren döngüsel sistemler üzerine inşa ediyoruz. Biyogaz tesislerimizde çiftliklerimizden çıkan gübrelerin ve organik atıklarımızın etkin yönetimini sağlarken, tarım-gıda sektörü dahilindeki faaliyetlerimiz kaynaklı metan emisyonlarını azaltıyoruz.

Süt hayvancılığında sürdürülebilirlik için üretimde kalite ve verimliliğin artırılarak üreticilerin ekonomik güçlenmeleri gerektiğini biliyoruz.

Böylece doğal kaynakların korunmasına katkı sağlarken yenilenebilir enerji ile fosil enerji kaynaklarına olan bağımlılığımızı azaltıyor, iklim dostu döngüsel bir biyoekonomi modeline geçişte öncü rol üstleniyoruz.

■ Su yönetimi stratejiniz nasıl işliyor? Üretim süreçlerinizde su tüketimini azaltmak için hangi teknolojileri ve iyileştirme yöntemlerini kullanıyorsunuz?

2024 yılında Çevre Çalışma Grubumuz, entegre tesislerimizin bulunduğu bölgelere yönelik genel su riski ve geleceğe yönelik senaryo bazlı su stresi analizi yaparak, Su Riskleri Durum Değerlendirmesi çalışması gerçekleştirdi. Çalışma sonucunda önümüzdeki dönemde operasyonel su ayak izimizi daha detaylı inceleyebilmek adına teknolojik çözümlerden yararlanma kararı alındı. Yalnızca kendi operasyonlarımızın değil değer zincirimizin bütününe de ele alabilmek adına kapsamı daha geniş

ve detaylı bir su riskleri analizinin de önümüzdeki dönemlerde yapılmasını hedefliyoruz.

Bitkisel üretim yaptığımız arazilerimizde suyumuzu daha verimli kullanmak adına damlama sulama sistemleri kullanıyoruz. Bu sayede diğer sulama sistemlerine oranla yüzde 40’a varan su tasarrufu sağlıyoruz.

Sütaş Döngüsel Biyoekonomi Projesi

Brezilya’da gerçekleşen COP30’da başlatılan “Sustainable Business COP Awards (SB COP Awards)” kapsamında organik atıklardan biyogaz, enerji ve gübre üretimini içeren “Sütaş Döngüsel Biyoekonomi Projesi” ile 43 farklı ülkeden iyi uygulama örneklerinin yer aldığı “biyoekonomi” kategorisinde yenilikçi özel sektör projeleri arasında Sütaş olarak biz de yer aldık. Bu da kurduğumuz sistemin küresel ölçekteki karşılığının en güzel göstergesi.

Ekiplerimiz, süt üreticilerimize sürdürülebilir süt hayvancılığı konusunda rehberlik ediyor, yerinde denetimlerle gelişmeleri takip ediyor.

tohum seçimine, verimli sulama sistemlerinin geliştirilmesinden organik ve organomineral gübre kullanımına, zirai mücadele programlarından hasat faaliyetlerine kadar birçok alanda teknik destek sağlıyoruz. Bu çalışmalar, yerel üretimi güçlendirirken, çiftçilerin verimliliğini ve gelir seviyesini artıran bir model oluşturuyor.

2000 yılından bu yana, bize süt versin veya vermesin, isteyen tüm süt üreticilerine, üniversite-Tarım ve Orman Bakanlığı iş birliği ile ücretsiz süt hayvancılığı eğitimleri veriyoruz. Bu eğitimler ile üreticilerin yüksek standartlarda ve yüksek verimlilikte süt elde edebilmeleri için gereken bilgi, birikim ve tecrübenin sağlanması hedefleniyor ve eğitim çiftliklerimizde uygulamalı olarak gerçekleşiyor. Bu eğitimlere son yıllarda çevrenin korunması, gübrenin değerlendirilmesi ve finansal sürdürülebilirlik konularını da dahil ettik. Bugüne kadar eğitim verdiğimiz süt üreticisi sayısı 20 bine ulaştı.

Ekiplerimiz; süt üreticilerimiz ile iş birliği içinde çalışıyor. Hayvan sağlığı ve hayvanların beslenmesi, verimliliğin ve kalitenin artırılması başta olmak üzere sürdürülebilir süt hayvancılığı konusunda rehberlik ediyor, yerinde denetimlerle gelişmeleri takip ediyor.

Tüm birimlerimiz su kaynaklarının korunması, su tüketimimizin azaltılması ve verimliliğin sağlanması konularında projeler üretiyor, operasyonlarımızı sürekli olarak gözden geçiriyor. Yaptığımız verimlilik çalışmaları ile de üretim tesislerimizde su tüketiminde yüzde 10 verimlilik sağladık.

Bunun yanı sıra, tesislerimizde bazı işlemlerden çıkan artık suları gerekli işlemlerden geçirip geri dönüştürerek yeniden kullanıyoruz. 2024 yılında doğal kaynaklardan çektiğimiz suyun %17'sini geri dönüştürdük. Sadece bir önceki yıla oranla geri dönüştürdüğümüz suyun hacmi %38 arttı.

■ Süttaş'ın çiftçilerle kurduğu ekosistemde sürdürülebilir tarım uygulamaları nasıl destekleniyor? Yem bitkisi üretiminden hayvan refahına kadar çevresel etkileri azaltan etkinlikleriniz neler?

Bizim, çiftçilerimizle, süt üreticilerimizle kurduğumuz ekosistem, sadece ürün alımına dayalı değil. Yem bitkisinden çiğ süt üretimine, hayvan sağlığından çiftçi eğitimine kadar uzanan geniş bir alanda, hem çevresel hem de ekonomik refahı güçlendiren, uzun vadeli değer zinciri oluşturan bir sistemimiz var.

Yem bitkisi üretiminde; sözleşmeli üretim modeliyle çalışıyoruz. Toprağın hazırlanmasından uygun

■ **Sütaş, sürdürülebilirlik çerçevesinde toplumsal refahı artırmaya yönelik nasıl bir yaklaşım benimsiyor? Eğitim, sosyal sorumluluk ve kamuoyu farkındalığı alanlarında topluma değer katmak için ne tür çalışmalar yürütüyorsunuz?**

Sütçülük, çok çeşitli sektörler üzerinde ekonomik etkileri olan, yüksek katma değer yaratan, toplumsal refaha katkıda bulunan bereketli ve kapsayıcı yönü güçlü bir ekonomik faaliyet.

“Çiftlikten Sofralara” entegre iş modelimiz, çevresel etkileri azaltan ve doğal kaynakları döngüsel şekilde yöneten bir sistem olmasının yanı sıra; yerel ekonomiyi büyüten ve böylece değer zincirinin bütününde kapsayıcılığı destekleyen bir “Bölgesel Kalkınma Modeli” niteliği taşıyor. 2012 yılından beri, bu etkinin bilimsel metotlarla bağımsız uzmanlar tarafından ölçülmesini sağlıyoruz. Örneğin Aksaray ilinin GSYH’na katkımız yüzde 20’leri aştı. 2021’de kamuoyuna açıkladığımız Bingöl Bölgesel Etki Analizi Raporu’na göre 2033’te Bingöl GSYH’nın yüzde 60’ının Sütaş’ın doğrudan ve dolaylı etkisi ile oluşması öngörüldü.

Bizimle çalışıp çalışmadığına bakmaksızın, üreticilerin üretim

süreçlerine, verimliliklerine katkı sağlamayı, kamu, özel sektör, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları ile her türlü çalışma içinde yer almayı önceliklendiriyoruz.

Süt hayvancılığı, yalnızca sağlıklı gıda üretiminin değil; aynı zamanda kırsal kalkınmanın, istihdamın ve ekonomik sürdürülebilirliğin yapı taşlarından birisi. Süt hayvancılığında sürdürülebilirliğin sağlanması için üretimde kalite ve verimliliğin artırılarak üreticilerin ekonomik olarak güçlenmeleri gerektiğini biliyoruz. İş modelimizin ilk halkasını oluşturan Süt Hayvancılığı Eğitim Merkezlerimizde süt üreticilerine, iş birliği yaptığımız üniversitelerin ilgili bölümlerinde okuyan öğrencilere, yatırımcılara ve ilgi duyan herkese eğitimler, danışmanlık hizmetleri sunuyoruz.

Süt sektörünün geleceği, bugünün üretim kapasitelerine değil; nitelikli sütçülerin yetişmesine ve sektöre kazandırılmasına bağlı. Bu hedefe ulaşmada, Bursa Uludağ Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi ve Bingöl Üniversitesi ile eğitim, uygulama ve araştırma alanlarında Üniversite-Sanayi İş Birliği Protokolleri imzaladık. Bu üniversitelerin süt değer zincirine iş gücü yetiştiren

Atık yönetimi ve sıfır atık yaklaşımı

Karbon ayak izini azaltan projelerimiz, atık geri dönüşümü uygulamalarımız ve enerji yatırımlarımızla sektörümüze öncülük ettiğimizi ifade edebilirim. Bütün tesislerimiz Sıfır Atık Temel Belgesi’ni aldı ve kendi kategorilerinde belge alan ilk özel sektör kuruluşu olduk. Somut verileri ise şöyle sıralamak mümkün:

► Atıklarımızın %98’i organik atıklardan oluşturuyor ve bunun %100’ünü geri dönüştürüyoruz.

► 2024 yılında biyogaz tesislerimizde 755 bin 946 ton organik atığı bertaraf ederek, yenilenebilir enerji ve organik gübreye dönüştürdük.

► Bu süreçte elde edilen çıktılarla topraklarımıza 54 bin ton/ yıl organik madde kazandırarak, 117 bin dekar araziye daha sağlıklı hale getirdik.

► 2020 yılından bu yana atık yönetimi çerçevesinde 1.262 ton plastik azaltımı gerçekleştirdik.

bölümlerinde okuyan öğrencilere Sütaş’ta “Mesleki Eğitime Destek Bursu”, uygulamalı ders, iş yeri eğitimi, staj ve istihdam sağlıyoruz.

Sektörümüzün gelişimi için kamu kurumları, sivil toplum örgütleri ve üniversiteler ile ortak çalışmalar yapıyoruz. Oluşturduğumuz iş birlikleri ve içinde yer aldığımız projelere ilişkin bilgileri Sürdürülebilirlik Raporlarımızda mevcut.

Üniversitelerde lisans düzeyinde öğrenim gören, başarılı ve maddi imkanları kısıtlı öğrencilere karşılıksız olarak Sütaş Eğitime Destek Bursu veriyoruz. Burs programımız kapsamında mentörlük, eğitim programları ve proje bazlı staj imkânı gibi bursiyerlerimizin kişisel gelişimlerine destek olacak fırsatları da sunuyoruz. Bursiyerlerimizin gelişimini izlemek ve nitelikli iş gücünün ülkemize kazandırılmasına katkıda bulunmak bizim için büyük bir mutluluk.

AB, Rus gazını tamamen bırakıyor

■ AB'nin Rus gazını tamamen bırakma kararı, sadece politik bir yön değişimi değil; toplumdan kent yaşamına, enerji güvenliğinden sürdürülebilirlik hedeflerine uzanan geniş bir dönüşümü tetikliyor. Avrupa'nın uzun yıllardır süren Rus gazı bağımlılığını sonlandırmaya hazırlanması, küresel enerji denkleminde güçlü bir kırılmaya işaret ediyor. 2026'da sıvılaştırılmış doğal gazı, 2027'de ise boru hattı gazını aşamalı olarak devre dışı bırakacak olan Avrupa Birliği, bu kararla yalnızca bir tedarikçi değişikliğine gitmiyor; kıtanın gelecekte nasıl bir enerji ekosistemi içinde yaşayacağına dair radikal bir vizyon ortaya koyuyor.

Boeing, karbonu yerden kaldırıyor!

■ Boeing, iklim hedeflerini güçlendirmek adına Charm Industrial ile dikkat çekici bir anlaşma yaptı. Şirket, atmosferden kalıcı olarak 100 bin ton karbon çekilmesini sağlayacak bir program için Charm'ın biyokütle temelli teknolojisini kullanacak. Charm Industrial, tarım ve ormancılık atıklarını yüksek ısıyla işleyerek "bio-oil" adı verilen bir biyoyakıt üretiyor. Bu madde, eski petrol kuyuları gibi jeolojik alanlara enjekte edilerek uzun yıllar boyunca karbonu yeraltında tutuyor. Aynı süreçten çıkan "biochar" ise toprak sağlığını iyileştiren bir karbon depolama yöntemi olarak öne çıkıyor. Anlaşma, Charm Industrial'ın havacılık sektöründeki ilk büyük girişi olmasıyla da dikkat çekiyor. Boeing ise bu adımı, kendi karbon stratejisinde "önce azaltım, sonra giderim" yaklaşımıyla konumlandırıyor.

BP, hidrojen planını askıya aldı

■ BP'nin İngiltere'de karbon nötr hedefler için planlanan dev hidrojen tesisi, yerel yönetimin onayladığı AI veri merkezi nedeniyle rafa kalktı. BP'nin H2Teesside projesi, doğal gazdan üretilen "mavi hidrojen" ile karbon emisyonlarını yakalayıp depolayarak sanayiye ve taşımacılığa daha temiz bir alternatif sunmayı hedefliyordu. Proje, İngiltere'nin hidrojen üretim kapasitesini artıracak ve bölgeyi Avrupa'nın karbon nötr dönüşümünde öncü konuma taşıyacaktı. Ancak proje, beklenmedik bir engelle karşılaştı: eski çelik fabrikası arazisine yapılması planlanan dev bir yapay zekâ veri merkezi, yerel yönetim tarafından daha öncelikli bulundu. BP, iki büyük ölçekli projenin aynı alanda yürüyemeyeceğini belirterek başvurudan çekilmek zorunda kaldı.

BiGA

Altının Dijital Yolculuğu

Fiziki karşılığı olan BiGA, blokzincir altyapısıyla altının dijital transferini sistem üyesi bankalar aracılığıyla güvenle ve düşük maliyetle sağlar.

Prof. Dr. Rana Atabay KUŞÇU
İstanbul Medipol Üniversitesi
Sürdürülebilir Kalkınma ve İkiz
Dönüşüm Uygulama ve Araştırma
Merkezi Müdürü

SKDM gölgesinde kurumsal sürdürülebilirlik

A rtık hiçbir şirketin “Biz üretimimize bakalım, sürdürülebilirlik sonra” deme lüksü kalmadı. İklim politikaları, ticaret rejimleri ve finansal piyasalar öyle bir noktaya geldi ki, sürdürülebilirlik bugün şirketlerin yalnızca itibar konusu değil; doğrudan maliyet, pazar erişimi ve finansmana ulaşım meselesi. Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM), Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS), SPK’nın Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi ve Borsa İstanbul’un sürdürülebilirlik rehberleri bir arada okunduğunda net bir gerçek ortaya çıkıyor: Sürdürülebilirlik bir “ek faaliyet” değil, kurumsal bir sistem.

Sürdürülebilirliği birkaç sosyal sorumluluk projesi, bir çevre kampanyası veya dönemsel karbon ayak izi çalışmasıyla sınırlı gören şirket sayısı az değil. Oysa kurumsal sürdürülebilirlik sistemi dediğimizde, şirketin karar alma süreçlerinin, iş yapma biçiminin ve risk yönetiminin yeniden kurgulanmasından söz ediyoruz. Yönetim kurulunda ve üst yönetimde net sorumluluklar tanımlanması, sürdürülebilirlik hedeflerinin iş stratejisine gömülmesi, iklim ve çevresel risklerin kurumsal risk yönetimiyle entegre edilmesi, veri toplama ve raporlama altyapısının kurulması ve tedarik zinciri, üretim, satın

alma, insan kaynakları süreçlerinin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) ilkeleriyle uyumlu hale getirilmesi bu sistemin temel bileşenleri.

Türkiye’de son yıllarda atılan adımlar bu dönüşümü hızlandırıyor. Kamu Gözetimi Kurumu tarafından yayımlanan TSRS, uluslararası ISSB/IFRS çerçevesiyle uyumlu ulusal standartlar getirerek sürdürülebilirlik bilgisini finansal raporlamanın devamı haline getirdi. Böylece pek çok şirket için sürdürülebilirlik açıklamaları “gönüllü” bir iletişim konusu olmaktan çıkıp denetime açık, standartlaştırılmış bir yükümlülüğe dönüştü. SPK’nın Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi ve Borsa İstanbul’un rehberleri de bu çerçeveyi tamamlayarak, özellikle halka açık şirketlerde sürdürülebilirliğin kurumsal yönetimin ayrılmaz parçası haline gelmesini sağlıyor.

Özel sektör açısından...

Kurumsal sürdürülebilirlik sisteminin önemini özel sektör açısından üç başlıkta özetlemek mümkün.

Regülasyona uyum: TSRS ile sürdürülebilirlik açıklamalarının finansal raporlamayla aynı ciddiyette ele alınması, şirketleri denetime hazır, tutarlı veri üretmeye zorluyor. SPK’nın “uy ya da açıkla” yaklaşımı ise, sürdürülebilirlik alanında

“Kurumsal sürdürülebilirlik sistemi dediğimizde, şirketin karar alma süreçlerinin, iş yapma biçiminin ve risk yönetiminin yeniden kurgulanmasından söz ediyoruz.”

hiçbir şey yapmayan şirketlerin bunu kamuya açıklamak zorunda kaldığı, dolayısıyla kayıtsızlığın da bir tür risk haline geldiği yeni bir sayfa açıyor.

Rekabet gücü ve SKDM bas-kısı: AB'ye ihracat yapan ya da ihracat zincirinin bir parçası olan Türk şirketleri için SKDM yalnızca yeni bir raporlama yükümlülüğü değil, ticaretin yapısını değiştiren bir kaldıraç. Ürünlerin gömülü emisyonu artık fiyatın parçası ve bu emisyonu ölçemeyen, raporlamayan, azaltmaya yönelik planı olmayan şirketler, müşterilerin gözünde "riskli tedarikçi" konumuna düşüyor. Özellikle çimento, demir-çelik, alüminyum, gübre gibi sektörler ve bunların tedarikçileri için bu tablo çok daha görünür. SKDM, şirketlerin sürdürülebilirlik sistemini test eden bir stres testi işlevi görüyor; veri altyapısı zayıf olan, süreçleri dağınık şirketler bu testte zorlanıyor.

Finansmana erişim: Bankalar, yatırımcılar ve kalkınma finansmanı kuruluşları, kredi ve yatırım kararlarında çevresel ve sosyal riskleri giderek daha belirleyici görüyor. Yeşil tahvil, sürdürülebilirlik bağlantılı kredi, dönüşüm finansmanı gibi araçlardan faydalanmak isteyen şirketlerin şeffaf, karşılaştırılabilir ve standartlarla uyumlu sürdürülebilirlik bilgisi sunması gerekiyor. Kurumsal sürdürülebilirlik sistemi, bu noktada yalnızca bir uyum aracı değil; aynı zamanda şirketin risk primini düşüren, finansmana daha uygun şartlarla erişmesini sağlayan bir rekabet faktörü haline geliyor.

Bu resmin içinde sürdürülebilirlik raporlamasının yeri çok sık yanlış okunuyor. Soru genelde "Rapor yazmalı mıyız, yazmamalı mıyız?" diye kuruluyor. Oysa asıl soru, "Rapor neyin üzerine yazılıyor?" olmalı. İyi hazırlanmış bir sürdürülebilirlik raporu, şirketin kendini ne kadar tanıdığını, hangi alanlarda anlamlı çevresel ve sosyal etkileri

olduğunu, risk ve fırsatlarını nasıl yönettiğini, hedeflerini ne ölçüde somutlaştırdığını ve tüm bunları hangi veri altyapısına dayandırdığını gösteriyor. Sistem yoksa rapor, en fazla iyi yazılmış bir niyet beyanına dönüşüyor. Bu yüzden raporu, sürecin başlangıcı değil, kurumsal sürdürülebilirlik sisteminin aynası olarak görmek daha doğru.

Pratikte ne yapılabilir?

Her şirketin sektörü ve ölçeği farklı olsa da, birkaç temel adım birçok durumda geçerli.

Öncelikle yönetim kurulu ve üst yönetimin sürdürülebilirliği şirket gündeminin merkezine alması gerekiyor. Ardından şirketin faaliyet alanına, tedarik zincirine, paydaşlarına ve coğrafi konumuna göre hangi sürdürülebilirlik konularının gerçekten "önemli" olduğunu belirleyen bir önemlilik analizi yapılmalı. Bu analiz üzerine, enerji, emisyon, su, atık, iş sağlığı ve güvenliği, eşitlik ve kapsayıcılık gibi alanlarda ölçülebilir orta ve uzun vadeli hedefler tanımlanmalı. Dağınık tablolarla çıkıp, denetime hazır, izlenebilir bir veri altyapısına geçmek; çevre, insan hakları, tedarik zinciri, etik ve çeşitlilik gibi alanlarda şirket duruşunu tanımlayan politika setleri hazırlamak ve

tüm bunların çıktısı olarak sürdürülebilirlik raporunu her yıl bir kontrol ve iyileştirme döngüsünün parçası haline getirmek, kritik.

SKDM, çoğu zaman ek maliyet ve yük olarak algılsa da aslında şirketleri daha verimli, düşük emisyonlu, riskleri daha iyi yönetilen bir iş modeline geçmeye zorlayan güçlü bir teşvik. Veriye dayalı, şeffaf ve hesap verebilir şirketler hem küresel tedarik zincirlerine entegrasyonda hem finansmana erişimde avantaj kazanıyor. Türkiye'nin sanayi yapısı ve AB ile ticaret ilişkisi düşünüldüğünde, bu dönüşümü zamanında ve akıllı şekilde yöneten şirketlerin önemli bir rekabet üstünlüğü elde etme potansiyeli var.

"SKDM gölgesinde kurumsal sürdürülebilirlik" ifadesi karanlık bir tabloyu değil, kritik bir eşikte olduğumuzu anlatıyor. Yeni dönemde asıl farkı yaratan, yayınladıkları raporun arkasını dolduran sistemi kuran şirketler olacak. İlk adım ise, sürdürülebilirliği şirketin iş modelini ve geleceğini belirleyen ana eksenlerden biri olarak görmeyi kabul etmekten geçiyor. Bu bakış açısı benimsendiğinde, SKDM'nin gölgesi bile şirketlerin önünde uzanan yeni bir yol haritasına dönüşebilir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK, HYUNDAI'NIN EN ÖNEMLİ ÖNCELİKLERİNDEN BİRİ

HYUNDAI MOTOR TÜRKİYE GENEL MÜDÜRÜ | MURAT BERKEL

■ Eda Ünsün

Otomotiv sektöründe sürdürülebilir dönüşümün hız kazandığı bir dönemde, Hyundai elektrifikasyon, hidrojen teknolojileri ve döngüsel ekonomi odaklı yatırımlarıyla dikkat çekiyor. Hyundai Motor Türkiye Genel Müdürü Murat Berkel, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne verdiği röportajda; markanın karbon nötr hedeflerinden yenilenebilir enerji kullanımına, sürdürülebilir malzeme geliştirmeden batarya geri dönüşümüne kadar uzanan yol haritasını tüm boyutlarıyla ele aldı.

■ **Hyundai'nin sürdürülebilirlik yol haritasında elektrifikasyon, hidrojen ve karbon nötr hedefleri nasıl konumlanıyor?**

Hyundai için sürdürülebilirlik, tüm tedarik zincirini yeniden düşünmek anlamına geliyor. Malzeme tedarikinden detayları şekillendiren işçiliğe kadar operasyonumuzun her aşaması, çevre üzerindeki etkimizi en aza indirmek için dikkatle değerlendiriliyor. Üretim sürecimizde sürdürülebilir malzemeler kullanmaktan mobilitede hidrojenin kullanıldığı bir toplum yaratmaya kadar, geleceğin dünyasında yeni ve farklı ulaşım olanakları sağlamak istiyoruz. Hem globalde hem de Türkiye'de çevreye karşı son derece duyarlı sıfır emisyonlu elektrikli modeller geliştirdik, yatırım miktarlarımızı da artırdık.

Bu arada, Hyundai Motor Company, ESG (Çevresel, Sosyal ve Yönetişim) yönetimine yönelik artan dış beklentilere yanıt vererek, potansiyel riskleri belirlemek ve azaltmak için kapsamlı çabalar sarf ediyor. Çevresel alanda, elektrikli araç satışları yıldan yıla artarken biz de HMTR olarak 2025 itibarıyla elektrikliimizi yüzde 100 yenilenebilir

enerji kaynaklarından sağlamaya başladık.

Hyundai'nin dünyada satışa sunduğu tüm elektrikli modelleri Türkiye'de de satışa sunuyoruz. Ayrıca, hidrojenli araçların geleceğine ışık tutmak ve yeşil bir çevre için de önemli adımlar atıyoruz. Üretim tesislerimizde enerji kaynaklarının kullanımını da önemsiyor ve gereksiz kullanımlardan kaçınıyoruz.

■ **Hyundai Motor Türkiye'nin elektrikli araç ekosistemini güçlendirmek için attığı en kritik adımlar hangileri?**

Hyundai, Türkiye de dahil olmak üzere, tüm dünyada karbon salımını azaltmak ve sıfır emisyonu teşvik etmek için 2045'e kadar karbon nötr hedefiyle adımlar atıyor. Bunu başarmak için iş yapımızı içten yanmalı motorlu araçlardan elektrifikasyon odaklı bir yaklaşıma dönüştürüyoruz. Hyundai, yalnızca hibrit ve sıfır karbon emisyonuna sahip EV'leri değil; bataryaları da sürekli olarak geliştirip üretiyor. E-GMP (Elektro-nik-Küresel Modüler Platform) ile de ürettiği elektrikli modelleri farklılaştıran ileri bir teknoloji ortaya koyuyor. Ayrıca EV odaklı teknolojilerin geliştirilmesine ve binek otomobiller ve ticari araçlar da dahil olmak üzere çeşitli araç türlerine uygulanabilen hidrojen yakıt hücresi sistemlerinin performansını artırmaya öncelik veriyor.

Her zaman ve her yerde uygun ve erişilebilir şarj ve yakıt ikmal tesisleri sağlamak için elektrik ve hidrojen altyapısının genişlemesini teşvik ediyoruz. Bir mobilite çözümü sağlayıcısı olarak, optimize edilmiş hizmetler sunmak ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek için yazılım yeteneklerimizi güçlendirmeye odaklanıyoruz. "Orta ve Uzun Vadeli Elektrifikasyon Stratejisi 2030" hedeflerimize ulaşmak için elektrikli

“Sürdürülebilirlik, Hyundai'nin en önemli önceliklerindendir. Çabalarımızdan biri de araçlarımız için çevre dostu malzemeler geliştirmek ve otomobil üretim atıklarını geri dönüştürmektir.”

Üretim tesislerimizde enerji kaynaklarının kullanımını önemsiyor ve gereksiz kullanımlardan kaçınıyoruz.

le, bu şarj basıncı değerleri uluslararası standart şarj protokolüne (SAE J2601) uygun ve mobil tesisler için dayanıklılık ve güvenlik de sağlıyor. Gelecekte, hidrojen yakıtı kullanan ağır ekipman ve dronlar gibi çeşitli mobilite araçlarının şarj edilmesini sağlamak için operasyonlarımızı genişleteceğiz.

Ülkemizde hidrojenli araçların yaygınlaşması için geniş bir istasyon ağına gereksinimi var. Fakat iklim değişikliği ile mücadelede tüm dünyada fosil yakıtla alternatif olan hidrojen teknolojileri yatırımlarının önümüzdeki yıllarda daha da artacağı öngörülmüyor.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın çalışması ve stratejisi doğrultusunda Türkiye'nin 2035 yılına kadar hidrojen açısından önemli bir yol katetmesi bekleniyor. Ülkemizde bu kapsamda yapılacak yatırımlar uzun vadede enerji verimliliği, karbonsuzlaşma ve hidrojen ihracatı yönünden büyük avantajlar sağlayacaktır. Dünyada sürdürülebilir ve destekleyici politikaların oluşturulmasına ihtiyaç var.

■ Araç üretim süreçlerinde enerji, su ve malzeme verimliliğini artırmaya yönelik hangi inovasyonlar önceliklendiriliyor?

Hyundai, Kore'de Çevre Bakanlığı ve İleri Mühendislik Enstitüsü

araçlara yüksek talep olan bölgelerde üretimi genişletmeyi, yeni nesil batarya teknolojilerini geliştirmeyi, bataryaları modüler hale getirmeyi ve donanım ve yazılımı entegre ederek elektrikli araçların pazarlanabilirliğini artırmayı içeren kapsamlı bir batarya stratejisi uyguluyoruz. Özellikle karbon nötrlüğüne ulaşmak için, 2035 yılına kadar Avrupa pazarında yüzde 100, 2040 yılına kadar ise büyük pazarlarda yüzde 100 elektrikli araç hedefleriyle elektrikli araçlara geçişi hızlandırıyoruz. Tüm bu çalışmalarımızı Türkiye'de de eş zamanlı olarak sürdürüyor ve başta bayi teşkilatımız olmak üzere tüm paydaşlarımızı ve tedarik zincirimizi bu yeni strateji doğrultusunda teşvik ediyoruz.

■ Hyundai'nin hidrojen yakıt hücresi teknolojisi dünya çapında çok konuşuluyor. Türkiye'de hidrojen mobilitesi için olası planlar veya pilot çalışmalar var mı?

Hyundai, bugün dünyanın öncü hidrojenli araç üreticilerinden biri.

27 yıl öncesine dayanan çalışmalar var ve ilk kez 2013'te seri üretim olarak ix35 FCEV modelimizle öne çıktık. 2018'de de NEXO modelimizle hidrojen yakıt hücresi elektrikli araçlarda dikkat çekmeye başladık. Xcient FCEV ve ELEC City gibi ticari araçlarla da uluslararası taşımacılıkta bir adım öne çıktık.

Hyundai, Güney Kore'nin Ulsan kentinde yeni hidrojen yakıt hücresi üretim tesisi için temel atma töreni düzenledi. Yaklaşık 675 milyon dolar tutarındaki yatırımın 2027'de tamamlanacak olan tesis, yıllık 30 bin yakıt hücresi ünitesi ve PEM elektrolizör üretim kapasitesine sahip olacak. Daha dayanıklı ve maliyet açısından rekabetçi gelişmiş yakıt hücresi teknolojisi, Hyundai'nin küresel pazar liderliği hedefini destekleyecek.

Bu yeni yatırıma ek olarak "Mobil Hidrojen Şarj İstasyonu - H Hareketli İstasyon" ise mobil şarj istasyonu olarak planlanıyor. Ünite başına 80 kg hidrojen depolayabiliyor ve 350 bar şarj basıncıyla günde 25 adede kadar FCEV'i şarj edebiliyor. Özellikle

ile iş birliği içinde, kamu atık su arıtma tesislerinde üretilen biyogazı (metan) kullanarak temiz hidrojen üreten ve tedarik eden bir işletmeyle ilerliyor. Cheongju şehri ile ortaklaşa 2023'te inşaatına başlanan kamu atık su arıtma tesisindeki günde 500 kg hidrojen üretilmesi planlanan tesisin bu yıl sonunda faaliyete geçmesini hedefliyoruz. Tesis genişletilerek günlük hidrojen üretimi 2027 yılında 1.000 kg'a çıkarılacak. Tesiste üretilen hidrojen, yerel halka yan ürün hidrojene kıyasla makul fiyatlarla temiz hidrojen sağlamak için yerel topluluktaki hidrojen şarj istasyonlarına da dağıtılacak. Kullanım alanları, hidrojen otobüsleri ve hidrojen temizleme kamyonları gibi kamu hizmetlerini kapsayacak şekilde genişletilecek. Ayrıca, Endonezya Lampung'da hayvan dışkılarını biyogaza dönüştürerek elektrik üretme faaliyetinde bulunuyoruz ve bu sayede sera gazı emisyonlarının azaltılmasına ve istihdama katkıda bulunuyoruz. Hyundai, deniz ekosistemi restorasyon programı olan Eco Cycle Projesi'ni hayata geçirmek ve deniz kirliliğiyle ilgili eğitim ve önleme faaliyetlerini teşvik etmek için Avrupa deniz koruma örgütü Healthy Seas ile iş birliği yapıyor.

2022 yılında, Yunanistan'ın Ithaca kentinde büyük ölçekli bir deniz temizleme ve eğitim faaliyeti yürüterek 18,5 ton atık balık ağı ve 5 ton diğer deniz atığı topladık. Bunlar daha sonra, hem moda ürünlerinde hem de IONIQ 5 ve IONIQ 6 modellerinin araç paspaslarında yaygın olarak kullanılan, ağ, bez ve benzeri malzemelerin geri dönüştürülmesiyle üretilen bir malzeme olan econylon'a dönüştürüldü.

Hyundai, Kore'nin Ulsan kentinde de eko-bisiklet faaliyetlerini teşvik ediyor. Bu proje, Ulsan Buk-gu Ofisi, Ulsan Balıkçılık Kooperatifi, atık balık ağlarını geri dönüştüren bir sosyal girişim şirketi olan Netspa ve kâr amacı gütmeyen deniz restorasyon kuruluşu olan Blue Siren ile iş birliği yaparak, Ulsan'daki Jeongja

Limanı'nda atık balık ağları için bir kaynak geri dönüşüm sistemi kurmayı amaçlıyor. Kore'deki en büyük kırmızı çipura üreme alanı olarak bilinen liman, yılda yaklaşık 130 ton atık balık ağı boşaltıyor. Atık ağlar da geri dönüşüme gönderiliyor ve elektrikli araçların kumaş ve paspaslarında kullanılıyor.

İklim değişikliği ile mücadelede hidrojen teknolojileri yatırımlarının önümüzdeki yıllarda daha da artacağı öngörülüyor.

■ Hyundai'nin sürdürülebilir malzeme kullanımı konusunda yeni modellerinde ne gibi gelişmeler var?

Sürdürülebilirlik, Hyundai'nin en önemli önceliklerinden biri ve çabalarımızdan biri de araçlarımız için çevre dostu malzemeler geliştirmek ve otomobil üretim atıklarını geri dönüştürmek. Örneğin, her IONIQ 5 modelimizde 32 adede kadar pet şişe döşemelik kumaş elde edilen ipliğe dönüştürülüyor. Koltuk, tavan döşemesi ve halıda kullanılan kumaşlar 730 gr şeker kamışı ve karışık mısırdan elde edilen biyolojik bileşenlerden oluşurken, iç mekânında kullanılan deri 200 gr keten tohumu yağı kullanılarak boyanıyor. Ayrıca 294 gr yün ve 0,08 metreka-re geri dönüştürülebilir kâğıda yer veriliyor. Diğer yeşil malzemeler ise; mısır yağı içeren boya, keten tohumu yağı kullanılarak boyanmış deri ve okalıptüs selülozundan yapılmış koltuk kaplama malzemesi.

Hyundai, ikinci ömürlü pillerin geri dönüşümü ve yeniden kullanımıyla sürdürülebilirliği hedefleyen bir sistem kuruyor.

Hyundai, 2021'den beri Avrupa, Kore ve ABD'de deniz atıklarını topluyor ve geri dönüştürüyor. Healthy Seas kuruluşuyla yaptığımız iş birliğiyle denizlerden toplanan ağlar elyaf üreticisi Aquafil tarafından ECONYL® adı verilen bir naylon elyafa dönüştürülüyor ve bu, Avrupa'da satılan IONIQ 5 ve IONIQ 6 modellerimizde paspas malzemesi olarak kullanılıyor.

■ Marka olarak döngüsel ekonomi yaklaşımını nasıl ele alıyorsunuz?

Hyundai, araçlarını sattığı ülkelerdeki ömrünü tamamlamış araçların (ELV) geri kazanımı ve bertarafı yönetmeliklerine uyuyor ve bu süreçleri artırmak için genişletilmiş üretici sorumluluğu (EPR) uygulamasını da yürütüyor.

Araç tasarımı aşamasından itibaren sürdürülebilir malzemeler arayışımızı sürdürüyoruz. Ayrıca, geri dönüştürülebilir malzemeler için iş

operasyon yöntemimizi doğrusaldan dairesel yapıya dönüştürüyoruz. ELV'ler konusunda dış kaynaklı şirketlerle iş birliğimizi güçlendiriyoruz.

AB'de Ömrünü Tamamlamış Araçlar Yönetmeliği, 2030'dan itibaren bir aracın üretiminde kullanılan plastiğin en az yüzde 25'inin geri dönüşümden (bunun yüzde 25'i geri dönüştürülmüş ELV'lerden) gelmesini zorunlu kılıyor. Ayrıca, üreticiler artık ömrünü tamamlamış araçların toplanması ve işlenmesinden sorumlu.

Hyundai, Avrupa araç modellerine odaklanarak geri dönüştürülmüş plastiklerin uygulanması için özel bir plan oluşturmuş ve bu planın uygulanmasını sürekli olarak izleyen bir sistem kuruyor. 2045 Karbon Nötrlüğü Yol Haritamız ve stratejik yönümüz doğrultusunda yeni araçlara geri dönüştürülmüş plastik uygulama sistemini yükseltme ihtiyacına uygun teknolojilerin geliştirilmesini, tedarik zincirinin oluşturulmasını ve plastik geri dönüşüm ekosisteminin

canlandırılmasını güçlendirmek için şirket çapında bir konsey kuruldu.

Hyundai ayrıca, araçlarının kullanım ömrü sonunda oluşan atık plastik miktarının analizine, seçilen araç modellerine ve bu hedefe ulaşmak için geri dönüştürülmüş plastik kullanacağımız parçalara dayanarak plastik geri dönüşüm oranını iyileştirme hedefleri belirledi ve çeşitli ortaklarla kapalı devre plastik dolaşım sistemi projelerin uygulanmasını güçlendiriyor.

Özellikle tasarıma göre geri dönüşüm ilkesine odaklanıyoruz. Araç malzemelerinin yaklaşık yüzde 70'ini oluşturan demirli ve demir dışı metal malzemeler ağırlıklı olarak yeniden kullanılmakta ve geri dönüştürülebiliyor.

■ Araç ömrü, batarya geri dönüşümü ve ikinci kullanım modelleri için planlarınız neler?

Hyundai, ömrünü tamamlamış elektrikli araçlardan elde edilen

ikinci ömürlü pillerin geri dönüşümü ve yeniden kullanımıyla sürdürülebilirliği hedefleyen bir sistem kuruyor. Pil yaşam döngüsü, ham maddeler kullanılarak pil hücrelerinin üretiminden elektrikli araçlar için pil sistemlerinin üretimine, kullanımdan sonra pillerin yeniden kullanımına, atık pillerden malzemelerin çıkarılmasına ve bu malzemelerin pil üretimine uygulanmasına kadar uzanan sürdürülebilir verimli döngüden oluşur. Hyundai Motor Company, Hyundai GLOVIS ve Hyundai MOBIS pil yaşam döngüsünde etkin rol oynayacak. Atık aküler için de benzer sistem ilerliyor. Hyundai GLOVIS, kullanımı zor olan kullanılmış aküleri güvenli ve etkili bir şekilde

Hedefimiz topluma değer katmak

Hyundai Motor Company dünyanın dört bir yanında gelecek nesillere ilham olmayı ve topluma değer katmayı hedefliyor. “İnsanlık için ilerleme” vizyonu doğrultusunda biz de Türkiye’de çalışmalar yürütüyoruz.

Hyundai Motor Company, 2016’da IONIQ Ormanı projesine imza attı ve Temmuz 2025’te dünya çapında 1 milyon ağaç hedefine 23.500 ağaçla katkı sağladık. Proje hem ağaçlandırma hem de temizlik aktiviteleriyle devam edecek.

2017’den beri düzenli burs programlarımız sürüyor. 2022’de Türk Eğitim Vakfı ile başlattığımız programımızla 200 lise, 200 üniversite olmak üzere her yıl toplam 400 öğrencinin eğitim hayatını

destekliyoruz. Toplumsal konularda bursiyerlerimiz ve stajyerlerimizde farkındalık yaratacak çalışmalar yapıyoruz.

Küçükyalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde Teknik Eğitim Laboratuvarı’nı; İstanbul Bağcılar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde Hyundai Gövde Teknolojileri Laboratuvarı’nı açarak otomotiv endüstrisine deneyimli teknisyenler kazandırmak için adım attık. Eğitimde ikinci hayat ekipman bağışı projemizle üretimde ömrünü tamamlamış olan ekipman, robot ve araçları ise düzenli olarak eğitim kurumlarına bağışlıyor ve uygulamalı çalışmalarını hızlandırıyoruz.

Çocuklar için Dünyayı İyileştiren Araçlar konulu Hyundai Resim Yarışması düzenliyor ve gelecek

neslin bizim için hayal ettiği araçları 3 boyutlu maketlere yani gerçeğe dönüştürüyoruz.

Kahramanmaraş depreminin ardından Malatya’da TEV iş birliğiyle Hyundai-TEV Anaokulu’nu açtık. Ayrıca bu yıl depremde etkilenen gençleri 4 gün boyunca Sapanca’da ağırladık. Hyundai Gençlik Kampı, Hatay’dan Sapanca’ya gelen 20 genç arkadaşımıza vizyon katan, hayallerini besleyen unutulmaz bir deneyim oldu. Biz de Hyundai olarak, sosyal etki analizi sonrasında projeye yapılan yatırımın 4 katından fazla etki yarattığımızı görmenin gururunu yaşadık. 2026 hedefimiz topluma ve çevreye katma değeri yüksek projeler yapmaya devam etmek.

taşıyabilen özel bir platform konteyneri geliştirip patentini aldı.

Buna ek olarak Hyundai, ESS için ikinci ömürlü elektrikli araç pillerini yeniden kullanmak üzere pilot projeler yürütüyor. Aralık 2020’de, ikinci ömür pillerin yeniden kullanımı için bir enerji depolama cihazının özel düzenleyici deneme

gösterimini yapmak üzere Kore’de onay alan ilk şirket oldu. Ulsan Tesisimizde ve demo ortağımız OCI Specialty’nin Gongju tesisinde sırasıyla 2 MWh ve 300 kWh kapasiteli birer ESS inşa ederek, Ocak 2021’de fotovoltaik enerji kullanarak ticari faaliyetlerimize başladık. Nisan 2022’de, Kore Su Kaynakları

Kurumu ile iş birliği içinde, Busan Eco Delta Akıllı Şehir’de, P2P tabanlı elektrik işlem pilot projesinde kullanılacak olan 400 kWh kapasiteli yeni bir ESS inşa ettik. 2023 yılından bu yana, Hyundai’nin ikinci ömürlü pillere dayalı çeşitli ESS pilot projeleri Hyundai GLOVIS tarafından yönetiliyor.

Sivil toplum kuruluşlarının Yeşil Dönüşüm haritaları...

İklim krizinin giderek derinleştiği, sürdürülebilir kalkınmanın ise küresel gündemin merkezine yerleştiği bir dönemde, sivil toplum kuruluşlarının rolü hiç olmadığı kadar kritik hale geldi. Kamu politikalarını şekillendirmekten toplumsal farkındalık yaratmaya kadar geniş bir etki alanına sahip olan STK'lar, yeşil dönüşümün sahadaki en önemli aktörleri olarak öne çıkıyor. Enerji verimliliğinden döngüsel ekonomiye,

karbon nötr hedeflerinden adil dönüşüm uygulamalarına kadar pek çok başlıkta kendi yol haritalarını oluşturan kuruluşlar, çevresel dönüşümü toplumsal faydayla buluşturan stratejiler geliştiriyor. Bu kapsamda, Türkiye'de farklı alanlarda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının başkanlarına söz vererek, uyguladıkları stratejileri ve sonraki dönem hedeflerini anlatmalarını istedik.

■ Zeki Sarıbekir: “Yerel yönetimler ile dönüşüm sağlanabilir”

Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD) Başkanı

Ambalaj endüstrisinde faaliyet gösteren firmalar olarak, 2026 ve sonrası için çevre dostu çözümler geliştirmek ve sürdürülebilirliği artırmak amacıyla yeşil dönüşüm alanında hedefler belirliyoruz. Öncelikle, döngüsel ekonomi, karbon ayak izini azaltma, enerji verimliliği ve çevre dostu materyal kullanımı, sonrasında ambalaj malzemelerinin geri dönüştürülebilir olmasını ve geri dönüştürülmüş içerikle üretilmesini sağlamak.

Avrupa Yeşil Mutabakatı’nı dikkate aldığımızda ambalaj atığının geri dönüşümüne önem verilmesi gerekiyor. Atıklar kaynağında ayrı biriktirilerek ve yerel yönetimler tarafından ayrı ayrı toplanarak kaliteli geri dönüşüm sağlanabilir. Böylelikle hem ihracatımıza devam ederiz hem de atık ithalatını kademeli olarak azaltıp sıfırlarız.

Çin geri dönüşüm sanayisini geliştirmek için dünyanın plastik atığını satın alıp sanayisini geliştirip yavaşça sıfıra getirdi. Biz de ülkemizdeki toplamayı ve geri dönüşümü geliştirecek sistemlerle uğraşmalıyız. Bu noktada Yeşil OSB konusunu destekliyoruz.

Yeni dünya düzeninde şirketlerin kâr elde etmesi toplumsal çıkarları gözetmesiyle paralel ilerliyor. Sera gazı emisyonlarını azaltmak ve yenilenebilir enerji kullanımını artırmak için de çalışmalar yürütüyoruz. Otomasyon ve endüstri 4.0’ın sektörümüzde daha fazla yer alması için yatırım planlarımızı hazırlıyoruz. Örneğin, enerji tasarrufunu artırmak için daha verimli makineler ve sistemler kullanıyoruz. Dijital izlenebilirliğe önem veriyoruz ve ambalajların nerede üretildiği, geri dönüştürülüp dönüştürülemediği gibi bilgilerin tüketiciyle paylaşılması gerektiğine inanıyoruz.

Bu kapsamda ASD olarak döngüsel ekonomi, karbon ayak izini azaltma, enerji verimliliği ve daha çevre dostu materyaller kullanımı gibi birçok alanda sektörün tüm paydaşlarını bilgilendirici faaliyetlerde bulunacağız.

Adnan Aslan: “Yeşil enerji yatırımlarına hız veriyoruz”

Çelik İhracatçıları Birliği (ÇİB) Yönetim Kurulu Başkanı

Yeşil Mutabakat ve karbon emisyonlarının azaltılması, Türk çelik sektörünün en kritik gündem maddelerinin başında geliyor. Firmalarımızın önemli bir

kısmı, üretim teknolojileriyle AB çevre standartlarının üzerinde performans sergiliyor. Yıllardır birim enerji tüketimini azaltmaya yönelik kapsamlı çalışmalar yürütüyoruz.

Türkiye’de çelik üretiminin yüzde 75’inin hurda bazlı olması, sektörümüzün karbon ayak izini dünya ortalamasının çok altına çekiyor. Küresel ölçekte bir ton çelik üretimine karşılık

iki ton karbon emisyonu ortaya çıkarken, Türkiye’de bu değer 500 kilogramın dahi altına inmiş durumda. Bu açıdan bakıldığında, Türkiye’nin bugün dünyanın en düşük karbonlu çeliğini üreten ülkeler arasında yer

aldığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Ancak elektrik tüketiminden kaynaklanan karbon emisyonlarının (kapsam 2) hesaplamalara eklenmesi durumu, Türkiye’nin toplam emisyonunu yükseltecektir. Çünkü ülkemizde kullanılan elektriğin ortalama karbon yoğunluğu AB’ye göre daha yüksek. Bu nedenle çelik üreticilerimiz, karbon ayak izlerini düşürmek için yenilenebilir enerji kullanımını artırmaya ve yeşil enerji yatırımlarına hız vermeye başlamıştır.

Hem şirketlerimizin hem de tüm paydaşlarımızın doğru şekilde bilgilendirilmesi ve sürecin etkin yönetilmesi büyük önem taşıyor. Çelik İhracatçıları Birliği olarak oluşturduğumuz yol haritasını kararlılıkla uygularken, düzenlediğimiz eğitim ve konferanslarla üyelerimizi gelişmeler hakkında düzenli olarak bilgilendiriyoruz.

Ayrıca Birliğimiz tarafından kurulan Malzeme Test ve İnovasyon Laboratuvarları A.Ş. (MATİL) aracılığıyla sektörün teknik ihtiyaçlarına çözümler üretmeye devam ederken, karbon emisyonlarının azaltılmasına katkı sunacak hidrojen kullanımına yönelik Ar-Ge çalışmalarımızı da sürdürüyoruz.

Çetin Tecdelioğlu: “Firmalarımıza yönlendirmeler yapıyoruz”

İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı

Yeşil dönüşüme bağlı çalışmalarımızda kılavuzumuz, Ticaret Bakanlığı’nın çalışmaları ve AB ile anlaşmaları. İDDMİB olarak Ticaret Bakanlığı’na aynı paralellikte firmalarımızın da hazırlık yapmaları yönünde yönlendirmeler yapıyoruz. Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) Tüzüğü 1 Ekim 2023’te raporlama yükümlülüğü ile sınırlı olarak uygulamaya girdi. Bu kapsamda, 2025 yılı sonuna kadar uygulama esaslarının oturtulması, veri toplanması ve uygulamanın iyileştirilmesine yönelik aksayan noktaların tespit edilmesi için bir geçiş dönemi yaşadık. Burada en önemli şey firmalarımızın kendi enerji ve atık yönetim sistemlerini kayda almaları, hem enerjide tasarruf etmeleri hem de atıklarını takip ve kontrol etmeleri oldu. Atıklarının prosedüre uygun bertaraf edilmesi, kullandıkları enerjinin doğaya duyarlı olması ve karbon ayak izini azaltmaları yönünde çalışmalar yapıldı.

Ama SKDM’ye uyum için düşük karbonlu teknolojilere geçiş, 2-4 yıl sürebilir. Firmalara bu süreçte; yeşil dönüşüm için düşük faizli krediler, hibe programları veya ETS gelirlerinden fon sağlanması gibi finansal;

emisyon izleme ve raporlama için rehberlik ve eğitimler gibi teknik destek sunulabilir. Ayrıca yenilenebilir enerji ve verimlilik yatırımları için vergi indirimleri sağlayacak vergi teşvikleri ile AB ile teknoloji transferi ve karbon piyasası entegrasyonu adına uluslararası iş birlikleri yapılabilir.

Ülkemizde de bu uyum sürecine hız katmak adına ilk tahsisat tarihi 3 Temmuz 2028 olmak üzere Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) devreye alınacak. Sisteme tam uyum için yönetmeliklerin hızla yayımlanması, pilot projeler ve finansal desteklerin erişilebilirliği şart. Aksi takdirde, 2028’e kadar uyum zorlaşabilir ve ihracatçı firmalar SKDM kaynaklı ek vergilerle rekabet gücü kaybı yaşayabilir.

■ Güven Karaca: “Devletin rehberlik hizmetine ihtiyaç var”

İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği (İDMİB) Yönetim Kurulu Başkanı

Yeşil dönüşümün yükümlülükleri, özellikle KOBİ düzeyindeki firmalarımız için ciddi zaman ve maliyet baskısı oluşturuyor. Özellikle karbon emisyonlarını ölçmeye yönelik yazılım altyapılarının maliyeti, danışmanlık ücretleri, enerji verimliliği yatırımları, alternatif ham madde dönüşümü ve yeşil enerji sistemlerinin entegrasyonu gibi başlıklar büyük maliyet kalemleri olarak öne çıkıyor.

İDMİB olarak bu dönüşümün stratejik önemini erken dönemde tespit ettik ve üyelerimizi bilgilendirme, eğitime ve yönlendirme çalışmalarına hız verdik. Ancak sahadaki gerçeklik, sektör genelinin bu dönüşüme tam anlamıyla hazır olduğunu söylemek için henüz erken olduğunu gösteriyor.

Bakanlıklarımızın, ihracatçı birlikle iş birliği içinde sektörel bazlı yol haritaları oluşturması ve rehberlik edecek bir koordinasyon mekanizması kurması da büyük önem arz ediyor. Sektörel

kılavuzlar hazırlanması, karbon ayak izi ölçüm yazılımlarının devlet destekli olması, sürdürülebilirlik danışmanlıkları, çevresel uygunluk belgelendirme süreçlerinde teknik kolaylaştırmalar ve eğitim programları, enerji verimliliği yatırımları ve alternatif ham maddelere geçiş gibi başlıklarda devletin sübvansedeceği rehberlik hizmetlerine ihtiyaç var. Ayrıca, yeşil finansman modellerinin sadeleştirilmesi ve hibelerin artırılması da kritik öneme sahip... Yeşil dönüşüm projelerine özel düşük faizli kredi imkanları, doğrudan hibe destekleri, sanayi bölgelerine entegre çevreci altyapı yatırımları firmalarımızın bu süreçte daha sağlıklı ve hızlı bir şekilde uyum sağlamasını sağlayacaktır. Dönüşüm sürecinin ulusal sanayi politikaları ile uyumlu şekilde planlanması da hem ihracatçıyı koruyacak hem de Türkiye'nin uluslararası iklim taahhütlerini yerine getirmesini kolaylaştıracaktır.

■ Yavuz Eroğlu: “Hedefimiz Türkiye’yi stratejik merkez yapmak”

İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği (İDMİB) Yönetim Kurulu Başkanı

AB Yeşil Mutabakatı ve yeni ambalaj kurallarıyla uyumlu bir “Yeşil Köprü” modeli üzerinden Türkiye’yi dögüsel ambalaj ve geri dönüşümün stratejik merkezi yapmak, Türk Plastik Sanayicileri Araştırma, Geliştirme ve Eğitim Vakfı’nın (PAGEV) hedefidir. Bunun için; enerji ve malzeme verimliliğiyle emisyon azaltımı, geri dönüştürülmüş içerik ve tasarımda dögüsellik, dijital izlenebilirlik, sektörler arası iş birliği ve nitelikli iş gücü dönüşümünün önceliklendiriyoruz. Bu çalışmalarımızda Türk Plastik Sanayicileri Araştırma Geliştirme ve Eğitim Vakfı Geri Dönüşüm İktisadi İşletmesi olan PAGÇEV Yeşil Dönüşüm ve Teknoloji Derneği tarafından düzenlediğimiz RePlast Eurasia kapsamındaki konferans ve ödülleri kaldırma görevi görüyor. Türkiye’nin plastik ve elyaf geri dönüşüm teknolojileri ve ham maddeleri konularına odaklanan ilk ve tek fuarı

RePlast Eurasia kapsamındaki etkinliklerimiz iyi uygulamaları ölçeklemek, standardı yükseltmek ve yatırımları hızlandırmak için büyük önem taşıyor.

Çıkış planını Verimlilik, Pazar/ürün karması ve İş birliği/Yeşil Köprü eksenlerinde değerlendirebiliriz. Verimlilik’te enerji ve ham madde tüketimini düşüren süreç iyileştirmeleri, dijitalleşme ve geri dönüşüm ham maddesiyle maliyet esnekliği sağlanıyor. Pazar/ürün karmasında dögüsel ambalaj çözümleri ve geri dönüştürülmüş içerikli ürünlerle katma değeri artırmak hedefleniyor. İş birliği ve Yeşil Köprü’de ise Türkiye’yi Asya-Avrupa arasında güvenli, düşük karbonlu tedarik merkezi konumuna taşıyacak stratejik ortaklıklar ve kümelenme amaçlanıyor. Bu yaklaşımlar, PAGÇEV’in konferans/ödü platformlarıyla destekleniyor ve iyi örnekler sektöre hızla yayılıyor.

► Burak Önder: “Süreci hızlandırmaya çalışıyoruz”

Züccacıyeciler Derneği (ZÜCDER) Yönetim Kurulu Başkanı

BM İklim Değişikliği Konferansı'nda (COP 28/ 28. Taraflar Konferansı) ülkeler, iklim değişikliğine sebep olan sera gazlarını azaltmak için mücadele verdiler. Ülkemizde de bu mücadeleye hız katmak adına ilk tahsisat tarihi 3 Temmuz 2028 olmak üzere Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) devreye alınacak. Mevcut hızla bakıldığında özellikle KOBİ'ler için daha fazla destek ve yönlendirmeye ihtiyaç gerektirecek diye düşünüyoruz.

Yeşil dönüşüm konusu, yalnızca teknik değil, aynı zamanda kurumsal kültür ve finansman kapasitesi gerektiren bir süreç. Sektörün geneline baktığımızda farkındalık var ancak uygulama kapasitesi henüz sınırlı diyebiliriz. Bu dönüşüm süreci, hem zaman hem de maliyet açısından sektörümüzde önemli bir baskı oluşturacaktır. Karbon ayak izinin doğru şekilde ölçülmesi, emisyon doğrulama kuruluşlarıyla çalışılması, çevre dostu ambalaj ve malzeme tedarikinin sağlanması; tüm bunlar ciddi bir maliyet yükü anlamına geliyor. Özellikle ithalat yapan firmalar için, ürünlerin menşei ve ülkelerinde çevresel sertifikalara sahip olmaması durumunda süreç daha da zorlaşıyor.

Perakendeciler içinse tedarikçi denetimleri, çevresel performans kriterlerinin oluşturulması ve lojistikte karbon emisyonlarının düşürülmesi gibi sorumluluklar gündemde. Yani bu sadece bir üretim meselesi değil; şirketlerin tüm birimlerini kapsayan stratejik bir değişim ihtiyacı.

ZÜCDER olarak biz de bu sürece aktif katkı sağlamak adına üyelerimize yönelik; sürdürülebilirlik eğitimleri, karbon ölçüm rehberleri ve eko-tasarım danışmanlıkları gibi araçlarla süreci hızlandırmaya çalışıyoruz.

Beklentimiz ise yeşil dönüşüm yatırımları için özel teşvik paketlerinin sektörel bazda oluşturulması ve özellikle küçük ve orta ölçekli firmalar için kolay erişilebilir danışmanlık ve teknik destek hizmetlerinin verilmesi.

► Adil Pelister: “Tam entegrasyonu sağlamayı hedefliyoruz”

İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) Yönetim Kurulu Başkanı

Türk kimya sektörü olarak, yeşil dönüşümde 2026 ve sonrasında hedefimiz, üretim süreçlerimizi düşük karbon ekonomisine uyumlu hale getirerek Avrupa Yeşil Mutabakatı ve sınırda karbon düzenlemesi gibi küresel dönüşümlere tam entegrasyonu sağlamak. Bu kapsamda enerji verimliliğini artıran, geri dönüşümü destekleyen ve çevresel etkileri minimize eden üretim modellerini yaygınlaştırmak öncelik haline geliyor.

Sektörümüzde sürdürülebilir ham madde kullanımını teşvik eden, atık yönetimi ve dögüsel ekonomi uygulamalarını güçlendiren projelere ağırlık verilmesi büyük önem taşıyor. 2026 sonrasında dijitalleşme, yeşil teknoloji yatırımları ve sürdürülebilir tedarik zinciri uygulamaları, rekabet-

çiliği korumanın temel araçları olacak.

Ayrıca yapay zekâ ve yeşil dönüşüm uyumu da bizim için hayli önem arz edecek. Şöyle ki; enerji ve sanayi sektörlerinde enerji verimliliği optimizasyonu ve akıllı şebekelerle şekillendirilmiş endüstride tedarik zinciri sürdürülebilirliği ile dögüsel ekonomi yönetimi kararlarında yapay zekâyı çok iyi kullanabilmek karar süreçlerimizi derinden etkileyecek. Bu sebeple ‘Yeşil Yapay Zekâ’ yaklaşımını gecikmeden şekillendirmemiz gerektiğini düşünüyoruz.

İKMİB olarak hedefimiz, sektör firmalarımızı bu dönüşüm sürecine hazırlamak, farkındalığı artırmak ve finansman, eğitim, sertifikasyon gibi alanlarda destekleyici mekanizmalarla yeşil dönüşüm yolculuğuna rehberlik etmek.

75 YILDA TSKB ETKİSİ

KALKINMANIN DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI

75 yıldır Türkiye'nin çok yönlü kalkınma yolculuğuna aktif katkı sunan bir kalkınma ve yatırım bankası olarak, yıllar içinde edindiğimiz köklü birikim ve deneyimi, ülkemizi sürdürülebilir bir geleceğe taşıyacak projelere aktarıyoruz.

Ülkemizin ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel ilerleme yolculuğunda mesafeleri kısaltmak için çalışıyor, ilk günden itibaren Türkiye'nin kalkınmasındaki TSKB etkisini, en değerli varlığımız olan insan sermayemizle büyütmeye devam ediyoruz.

Çünkü biz, ülkemizin örnek bir başarı hikâyesi yazabilmesi için kapsayıcı kalkınmanın gücüne ve birlikte başarmaya inanıyoruz.

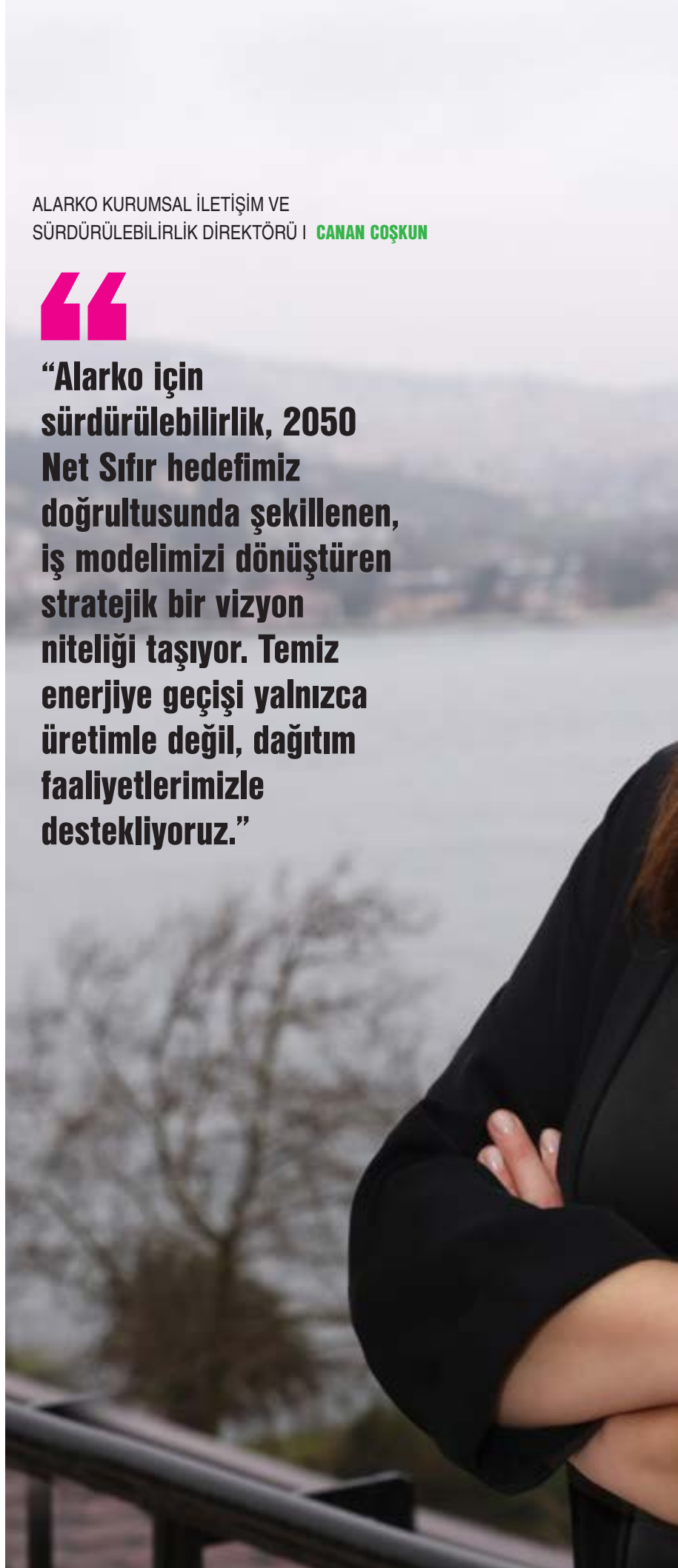
ALARKO İÇİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BİR VİZYON NİTELİĞİNDE...

Yeşil İş Platformu | Ocak 2026

ALARKO KURUMSAL İLETİŞİM VE
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DİREKTÖRÜ | **CANAN COŞKUN**

“Alarko için sürdürülebilirlik, 2050 Net Sıfır hedefimiz doğrultusunda şekillenen, iş modelimizi dönüştüren stratejik bir vizyon niteliği taşıyor. Temiz enerjiye geçişi yalnızca üretimle değil, dağıtım faaliyetlerimizle destekliyoruz.”

Nüşet Çamuşoğlu

Türkiye'nin köklü şirketler gruplarından Alarko, sürdürülebilirlik odaklı dönüşümü yalnızca bir yönetim stratejisi olarak değil, tüm iş modelinin merkezinde konumlanan bir kültür olarak ele alıyor. Enerjiden sanayiye, turizmden modern tarıma uzanan geniş faaliyet alanında 2050 Net Sıfır hedefi doğrultusunda kararlı adımlar attıklarını açıklayan Alarko Şirketler Topluluğu Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilirlik Direktörü Canan Coşkun, Alarko'nun yeni nesil sürdürülebilirlik stratejisini, dönüştürücü yatırımlarını, çevresel ayak izini azaltma yaklaşımını ve "Sadece Sürdürülebilirlik" diyerek sektörde bir ilke imza atan yeni raporlama anlayışını anlattı.

■ Sizi kısaca tanıyabilir miyiz?

İzmir doğumluyum. Bornova Anadolu Lisesi'nden sonra eğitime Ankara'da devam ettim ve ODTÜ Endüstri Mühendisliği bölümünden mezun oldum. Kariyer hayatına ise İstanbul'da adım attım. 1999'da Türkiye İş Bankası'nın bir iştiraki olan TSKB'de işe başladım. Uzun yıllar bankanın Kurumsal İletişim Departmanı'na liderlik etme ve TSKB'yi sürdürülebilir bankacılık alanında öncü marka konumuna taşıyan sayısız projede yer alma şansına eriştim. 2024 yılının başında ise farklı sektörlerde nitelikli yatırımlarıyla öne çıkan ve aynı yıl 70. yılını kutlayan Alarko Şirketler Topluluğu'na Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilirlik Direktörü olarak katıldım.

■ **Alarko Şirketler Topluluğu** pek çok farklı alanda faaliyet gösteren, köklü bir şirket. Kurum içindeki yapılanmadan bahsedermisiniz?

Alarko, Türkiye'nin ekonomik kalkınma yolculuğunun 71 yılında, her zaman güçlü öngörülere sahip, güvenilir ve değişimi yönetebilen bir şirket olarak aktif şekilde yer almıştır. Bugün enerjiden üretime, turizmden modern tarıma uzanan sekiz farklı faaliyet grubu ve 60'a yakın şirketimizle ülkemizin sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümesi için değer yaratıyoruz.

Son yıllarda, 2030 vizyonumuz doğrultusunda, enerji, sanayi, turizm gibi bizimle özdeşleşmiş iş kollarımıza tarım, havacılık ve yatırım gruplarımızı ekledik. Tarımda jeotermal seracılık, niş gübre, tohum ıslahı ve kurutulmuş gıda alanlarında büyüyüyoruz. Havacılık sektöründe ekonomik ömrünü tamamlamış yolcu uçaklarının kargo uçağına dönüşümünü gerçekleştiriyoruz. Yatırım iş kolumuzda ise stratejik odak alanlarımızda uyumlu girişimlere ve halka açık şirketlere yatırım yapıyoruz. Alarko'yu geleceğe taşıyacak tüm stratejik kararları sürdürülebilirlik, sorumlu yatırım ve yenilikçilik yaklaşımıyla ele alıyoruz, topluluk

Alarko'yu geleceğe taşıyacak tüm stratejik kararları sürdürülebilirlik, sorumlu yatırım ve yenilikçilik yaklaşımıyla ele alıyoruz. Ortak pozitif etkimizi artırma hedefiyle ilerliyoruz.

olarak ortak pozitif etkimizi sürekli artırma hedefiyle ilerliyoruz.

■ **2024 yılı GRI Uyumlu Sürdürülebilirlik Raporunuz Alarko'nun sürdürülebilirlik stratejisinde nasıl bir dönüşümü işaret ediyor?**

Alarko için sürdürülebilirlik, 2050 Net Sıfır hedefimiz doğrultusunda şekillenen, iş modelimizi dönüştüren stratejik bir vizyon niteliği taşıyor. Tutarlı bir duruşla ele aldığımız bu yaklaşım, çevresel bir taahhüt olmanın çok ötesine geçerek tüm faaliyetlerimiz ve yatırımlarımızla yön veriyor. Bildiğiniz gibi bu yıl Türkiye'de belli eşik değerleri geçen halka açık şirketler TSRS uyumlu ilk zorunlu sürdürülebilirlik raporlarını yayınladı. Biz de hem ilk TSRS Raporumuzu hem de GRI uyumlu Sürdürülebilirlik Raporumuzu paydaşlarımızın ilgisine sunduk.

Her yıl sürdürülebilirlik performansımızı Ortak Etki Günü diye ifade ettiğimiz buluşmalarımızda, tüm şirketlerimizin en üst düzey yöneticileri ile bir araya geliyoruz. Komitelerimizi, çalışma gruplarımızı ortak hedeflerde hizalayan sürdürülebilirlik raporlarımızı her yıl geliştirmeye ve veri kalitemizi artırmaya çalışıyoruz. Yeşil yaka görev gücümüzü de belirlediğimiz odak alanlarına göre eğitmek için özel programlar tasarlıyoruz. Sürdürülebilirlik raporlarımızı, sorumlu yatırım, iş birliği ve iletişim kültürümüzün de bir çıktısı olarak görüyoruz.

■ **Çevresel ayak izini en aza indirecek şekilde yaptığınız çalışmalar nelerdir?**

Yenilenebilir enerji üretim kapasitemizi istikrarlı biçimde artırıyor, temiz enerjiye geçişi yalnızca

Alarko Carrier, üretimde tükettiği elektriği yenilenebilir kaynaklardan karşılayarak örnek bir dönüşüm gerçekleştirdi. Elektriğin %46'sı da şebeke üzerinden satıldı.

üretimle değil, dağıtım faaliyetleri-mizle de destekliyoruz. Tüm yatırımlarımızı sürdürülebilirlik odağında konumlandırırken, enerji depolama sistemleri ve lityum-iyon batarya üretimi gibi geleceğin teknolojilere yatırım yapıyoruz. Bu adımlar sadece karbon salımını azaltmakla kalmıyor; Türkiye'nin enerji dönüşümünde etkin, sorumluluk sahibi bir paydaş olmamızı da sağlıyor. Ayrıca, yeşil enerji kullanımını teşvik eden I-REC sertifikalarıyla hem kendi operasyonlarımızda hem de iş dünyasında sürdürülebilir enerji bilincinin yaygınlaşmasına da katkıda bulunuyoruz.

Kaynak verimliliği ve karbon azaltımı, yalnızca enerji alanında değil, tüm faaliyet kollarımızda önceliğimiz. Sanayi grubumuzda faaliyet gösteren Alarko Carrier, üretim süreçlerinde tükettiği elektriğin tamamını yenilenebilir kaynaklardan karşılayarak örnek bir dönüşüm gerçekleştirdi. Üretilen bu elektriğin %46'sı şebeke üzerinden satılarak ekosistemin de yenilenebilir enerjiye erişimini desteklendi.

Tarım grubumuzda ise Türkiye'deki seralarımızı jeotermal enerji ile ısıtıyoruz. Avrupa'nın en büyük yeni nesil mikro granül gübre üretim tesisini geçen yıl faaliyete açtık. Fabrikamızda kurduğumuz güneş enerjisi santrali (GES) kurulumu ile yıllık 1.450 MWh enerji üretimi gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. Böylelikle tesisimizin ihtiyaç duyacağı enerjinin %55'inden fazlası iç kaynaklarımızla ve yenilenebilir enerjiyle karşılanmış olacak.

Turizm alanında Hillside markamızla çevresel ve toplumsal

sorumluluğu bütünleştiren örnek bir model oluşturduk. Fethiye'de faaliyet gösteren otelimizin sosyal alanlarında yapılan plastik şişe ile su servisi yerine, cam şişe su servisi ile yılda 600 bin plastik şişe kullanımını engelliyoruz. Tesisimiz sürdürülebilirlik alanındaki sertifikasyonları ve prestijli ödülleriyle uluslararası arenada da ciddi takdir topluyor. Bodrum'da hizmete açacağımız yeni otelimizi de yeşil bina ilkelerine göre hazırlanıyor. Orada da sürdürülebilirlik yönetimini en hassas şekilde ele almayı amaçlıyoruz.

Azalan metrikler çoğalan gelecek

"Sadece Sürdürülebilirlik" başlığıyla yayımlanan raporumuzu sadece dış paydaşlarımıza değil, öncelikle kendi ekosistemimizdeki tüm çalışanlarımıza ve tedarikçilerimize yön gösteren bir içerik olarak görüyoruz. Geçen yıl holdingler liginde bir ilke imza attığımız Sorumlu İletişim Politikamız doğrultusunda bu yıl Sürdürülebilirlik Raporumuzla da "greenwashing-yeşil boyama" kavramına bir karşı duruş sergilemeyi amaçladık. Bu perspektifle, raporumuzun başlığına "Sadece Sürdürülebilirlik/ Simply Sustainable" dedik ve aldığımız raporlardan ayrılmayı

istedik. Sözü uzatmadan, işin özünü kaçırmadan, Alarko Holding'in sürdürülebilirlik performansını en yalın haliyle gözler önüne seren raporumuzda görsellerden, fotoğraflardan, parlak renklerden feragat ettik. Böylelikle arama motorlarının, grafik programlarının, yapay zekâ uygulamalarının ve monitörlerin karbon salımını mümkün olan en düşük seviyeye çektiğimizden geçtiğimiz çoklu krizler çağında, azalttığımız her metrikte, geleceğimizi çoğalttığımızın altını çizmeye çalıştık. Bu çabamızla sürdürülebilirlik raporlaması literatürüne etkili bir not düştüğümüze inanıyorum.

Havacılıkta ise yolcu taşımada ekonomik ömrünü tamamlamış büyük gövdeli uçakları kargo uçaklarına dönüştürüp, döngüsel ekonomide yenilikçi ve çevreci iş modeli ortaya koyuyoruz.

Ortaköy'deki Holding Merkez Yerleşkemizin doğrudan ve dolaylı karbon ayak izini uluslararası Yeşil Enerji (I-REC) Sertifikası ve rüzgâr enerjisi temelli Gold Karbon Kredisi satın alımı yoluyla dengeleyerek binamızın "Karbon Nötr" olmasını sağlıyoruz. "Pozitif Etki - Yeşil Yaka" eğitim programı ile dijital dönüşüm, yeşil teknolojiler, toplumsal cinsiyet eşitliği gibi konuları kapsayan modüllerle çalışanlarımızın farkındalığını artırmayı amaçlıyoruz.

Şirketimizin üst düzey yöneticileri de dahil olmak üzere çalışanlarımızın hedef kartlarında sürdürülebilirlik ayrı bir KPI olarak yer alıyor. ESG hedeflerimiz doğrultusunda yapılan iyileştirmeler, Topluluk genelindeki kurum karnelerine %5 ila %10 oranında etki ediyor.

Tüm bunların yanı sıra, sürdürülebilirliğin "sosyal" boyutuna da büyük önem veriyoruz. Fırsat eşitliği ve toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine temellendirdiğimiz projelerimizde alanında öncü STK'larla iş birliği yaparak topluma katkı sunan, eşit-

sizlikleri ortadan kaldırmaya odaklı çalışmalar gerçekleştiriyoruz.

■ 2050 Net Sıfır hedefinin doğrultusunda varlık gösterdiğinizin sektörlerde teknoloji ve döngüsel ekonomi için ne tür yatırımlar yapıyorsunuz?

2050 Net Sıfır hedefimiz doğrultusunda enerjiden tarıma, sanayiden turizme kadar varlık gösterdiğimiz tüm sektörlerde teknoloji ve döngüsel ekonomi odaklı projeler ve yeni yatırımlar hayata geçiriyoruz.

Enerji Grubumuzda yenilenebilir üretim kapasitemizi büyütürken, bu kapasiteyi ileri teknolojilerle destekliyoruz. Bugün 140 MW olan kurulu gücümüzü önümüzdeki beş yıl içinde 640 MW'a çıkarmayı hedefliyoruz. Ülkemizde enerji depolama sistemleri ve lityum-iyon batarya üretimi yatırım kararımızla yenilenebilir enerjinin sürekliliği için de somut bir adım attık.

Sanayi grubumuzda Eskişehir tesisimiz kendi enerjisini GES yatırımıyla üretirken, tarım ve turizm gruplarımızda jeotermal ve güneş enerjisi çözümleriyle fosil yakıt bağımlılığını azaltıyoruz.

Enerji dağıtım şirketimizde bakım operasyonları sırasında şebekeden sökülerek uzaklaştırılan ve atık statüsünde değerlendirilen çeşitli trafo

Yenilenebilir enerji üretim kapasitemizi istikrarlı biçimde artırıyoruz. Kaynak verimliliği ve karbon azaltımı, yalnızca enerji alanında değil, tüm faaliyet kollarımızda önceliğimiz.

malzemelerini, bakım atölyelerinde tamir ederek yeniden kullanıma uygun hale getiriyoruz.

Tarım grubumuzda topraksız tarım, jeotermal ısıtma ve "Bitki Zararlılarıyla Entegre Mücadele (IPM)" yöntemiyle hem su hem kimyasal kullanımını azaltıyoruz. Seralarımızda sıkıştırılmış hindistan cevizi torflarını (coco peat) kullanıyoruz. Topraksız tarım yapmaya olanak tanıyan bu ürün, özellikle peyzaj ve süs bitkileri yetiştiriciliği gibi farklı sektörlerde de tekrar kullanılabilir.

Yapay zekanın imkanlarını ise tüm gruplarımızda kullanmaya başladık. Enerji grubumuzda akıllı şebeke ve depolama çözümleri geliştiriyor, sanayi grubumuzda yapay zekâ destekli enerji yönetimiyle üretim verimliliğini artırıyoruz. Tarımda dijital sera teknolojileriyle üretimi optimize ediyor, su ve enerji tüketimini anlık olarak izleyebiliyoruz. Bu yaklaşım, veriye dayalı karar alma refleksimizi güçlendirirken, karbon yönetimini tüm değer zincirimiz boyunca ölçülebilir hale getiriyor.

■ **Tarımda da katma değeri yüksek gücünüz var. Tarım sektöründe israfı azaltmak adına neler yapacaksınız?**

Alarko olarak güvenli ve sağlıklı gıdaya erişimi artırmak için giriş yaptığımız tarım sektöründe verimliliği, bilimi, teknolojiyi ve kadın emeğini aynı potada buluşturuyoruz. Döngüsel ekonomi prensipleri doğrultusunda, seralarımızda kullandığımız jeotermal enerjiyi reenjeksiyonla yeniden kaynağına veriyoruz. Drenaj suyunu ve bitkisel atıkları tekrar kullanıma sokuyoruz. 2030'a kadar Türkiye ve Kazakistan'da 10.000 dönüm modern sera hedefimiz doğrultusunda, yüksek katma değerli, izlenebilir ve sürdürülebilir üretim modeliyle tarım sektöründe fark yaratmaya devam ediyoruz. Avrupa'nın en büyük yeni nesil mikro granül gübre üretim tesisimizde çevreci üretim teknikleri uygulayarak enerji ihtiyacının yarısından fazlasını güneş santrallerinden karılıyor, toprağın dengesini koruyan, lojistikte maliyetleri 10 kata kadar azaltan gübrelerle verimliliği ve kaynak etkinliğini artırıyoruz.

Kurutulmuş gıda tesisimiz ise gıda israfını önleme stratejimizin merkezinde yer alıyor. Meyve ve sebze kurutmada gıdaların besin değerini kaybetmeden düşük sıcaklıkta kurutulmasını sağlayan yenilikçi bir teknoloji kullanıyoruz.

Alarko olarak güvenli ve sağlıklı gıdaya erişimi artırmak için giriş yaptığımız tarım sektöründe verimliliği, bilimi, teknolojiyi ve kadın emeğini aynı potada buluşturuyoruz.

■ **BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde ilk 25 şirket arasında yer almanız bir dönüm noktası. Önümüzdeki dönemde bu konumu güçlendirecek projeler gündemde mi?**

Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi'nde ilk 25 şirket arasında yer almanızı, Alarko'nun sürdürülebilirlik yolculuğunda geldiği olgun-

luk seviyesini gösteren önemli bir başarı olarak görüyoruz. Bu başarıyı bir sonuç değil, bir sorumluluk olarak ele alıyoruz. Modern tarım, yenilenebilir enerji, enerji depolama, sürdürülebilir turizm ve havacılık sektörlerinde sorumlu yatırımlarımıza devam edeceğiz. Tüm grup şirketlerimizin katılımına açık olan "Pozitif Etki - Yeşil Yaka" programımızla sürdürülebilirlik bilincini organizasyonun her seviyesine yayarken, "Sorumlu İletişim Politikamız" ile şeffaflık ve hesap verebilirlik çitasını yükseltmeye devam edeceğiz. Sosyal ve toplumsal projeler önceliklendirdiğimiz alanlardan. Habitat Derneği ile 4. yılına girecek olan ve kadın girişimciliğini desteklediğimiz Girişim Öncüleri Programı'yla girişimci ve girişimci adayı kadınlara eğitim, mentörlük ve hibe desteği sağlamaya devam edeceğiz. Gençlere eğitimde fırsat eşitliği sağlayan burslarımızı ve İKSV iş birliği ile çocuklar için yürüttüğümüz "Sanata İlk Adım" projemizi sürdüreceğiz. Grup şirketlerimizin de kendi alanlarında yürüttükleri projelerle sürdürülebilirlik markası olma yolunda kararlılıkla ilerlemeye devam edeceğiz.

Holdinglerin çevreci yatırımları neler?

Türkiye'nin en büyük holdingleri, sahip oldukları markalar ve ekonomik değerleriyle ülkenin gelişimine önemli katkılar sunuyor. Bugün dünya çapında bilinirliğe ulaşmış pek çok marka, bu güçlü şirketlerin çatısı altında faaliyet gösteriyor. Listedeki şirketlerin bazıları yarım asrı geride bırakmış, bazıları ise Cumhuriyet tarihiyle yaşıyor. Ancak hepsinin ortak noktası; değişen dünya dinamiklerine rağmen varlıklarını koruyabilmeleri ve sürdürülebilir olmaları. Çünkü köklü olmak, değişime direnmek anlamına gelmiyor; aksine her yeni dönemde yeniden kök salabilmek, sürdürülebilirliği iş stratejisinin merkezine koymak ve geleceğe değer yaratacak şekilde büyümeye devam etmek anlamına geliyor.

Zorlu Holding

Zorlu Holding, şeffaflık anlayışı doğrultusunda; Grup şirketlerinde yönetsel, ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını içeren raporlarını her yıl düzenli olarak paydaşlarıyla paylaşıyor. Zorlu Holding, "Yenileyici İş Modelleri" kapsamında "Net Sıfır Emisyon" ve "Döngüsellik" odaklı çalışmalarıyla, düşük karbonlu çözümleri ölçeklendiriyor, enerji verimliliğini artırıyor ve yenilenebilir enerji kullanımını yaygınlaştırmayı sürdürüyor. Zorlu Holding, Endüstri 4.0, dijitalleşme, büyük veri ve yapay zekayı sürdürülebilirlik odaklı Ar-Ge çalışmalarında etkin şekilde kullanıyor. 2024'te Ar-Ge ve inovasyona ayırdığı bütçeyi 1,2 katına çıkararak FAVÖK'ünün %12'sine karşılık gelen 2,9 milyar TL yatırım yaptı ve bu yatırımlarla yenilikçi, sürdürülebilir çözümler geliştirmeye devam ediyor. Ayrıca Holding, sürdürülebilirlik vizyonu doğrultusunda tüm paydaşları kapsayan bütünsel bir yaklaşım benimsiyor. "İnsan Odaklı

Ekosistemler" ilkesiyle çeşitlilik, kapsayıcılık ve fırsat eşitliğini kurum kültürünün temel unsuru haline getiriyor. Çalışan deneyimini geliştirmeye ve yetenekleri geleceğe hazırlamaya yönelik programları hayata geçirirken, gönüllülük çalışmalarını da kesintisiz sürdürüyor. Eşit Bi'Hayat yaklaşımıyla özellikle kadınların iş gücüne katılımını ve eşit temsiliyetini artırmaya yönelik somut adımlar atıyor. Zorlu Grubu'nun halka açık şirketleri, 2024'te ulusal ve uluslararası sürdürülebilirlik platformlarında yüksek performansını sürdürdü. Karbonsuzlaşma hedeflerini 1,5°C senaryosuna uyumlu olarak Bilim Temelli Hedefler Girişimi'ne sunan grup, Vestel Elektronik ve Vestel Beyaz Eşya için orta vadeli, Zorlu Enerji için uzun vadeli hedeflerin onayını aldı. CDP İklim ve Su Programları, S&P Global ve Borsa İstanbul ESG değerlendirmelerindeki güçlü skorlar, grup şirketlerinin iklim değişikliğiyle mücadelede şeffaf ve

hesap verebilir bir yol haritası izlediğini ve sürdürülebilirlik performansındaki ilerlemeyi uluslararası düzeyde tescillediğini gösteriyor. 2024'te Kapsam 1, 2 ve 3 sera gazı emisyonları bir önceki yıla göre %22,7 azalırken, 2020 baz yılına göre Kapsam 1 ve 2 salımları %37, Kapsam 3 salımları %15 geriledi. Toplam geri dönüştürülen atık miktarı %22 azalarak 123.034 tona ulaşırken, bu çalışmalar doğal kaynakların korunmasına ve döngüsel ekonominin desteklenmesine katkı sağladı.

Eczacıbaşı Topluluğu

Eczacıbaşı Topluluğu sürdürülebilir değer üretme anlayışıyla kaynak verimliliği ve toplumsal refahın geliştirilmesine odaklanıyor, uzun vadeli sürdürülebilirlik performansını artırmak için çalışıyor. Eczacıbaşı Topluluğu'nun 2024 Sürdürülebilirlik Raporu, topluluğun çevresel, sosyal ve inovasyon alanlarındaki bütüncül yaklaşımını gözler önüne seriyor. Topluluğun 24,1 MWp yenilenebilir enerji kapasitesi ve 2.441.248 MWh toplam enerji tüketimi içinde giderek artan temiz enerji payı, yalnızca çevresel etkileri azaltmayı hedeflemekle kalmayıp, aynı zamanda enerji yönetiminde uzun vadeli stratejik bir vizyonu da yansıtıyor. Atık yönetiminde elde edilen %94 geri

kazanım oranı ve %81 atık su yeniden kullanım performansı, topluluğun sadece yasal gereklilikleri karşılamakla yetinmeyip, gerçek anlamda "sıfır atık" ve döngüsel ekonomi yaklaşımını benimsemekte olduğunu ortaya koyuyor. İnsan odağında ise, çalışanların %40'ının ve yönetici pozisyonlarının %35'inin kadınlardan oluşması, topluluğun kapsayıcı ve eşitlikçi bir çalışma kültürünü ciddi şekilde içselleştirdiğini gösteriyor; bu, sadece niceliksel bir başarı değil, aynı zamanda topluluk değerlerinin pratiğe dökülmesi anlamına geliyor. İnovasyon tarafında 183 patent başvurusu ve 75 Ar-Ge projesi ile Eczacıbaşı, sürdürülebilirlik ve teknoloji yatırımlarını paralel bir çizgide

ilerletiyor; bu da topluluğun sadece bugünü değil, geleceği şekillendirme vizyonunu ortaya koyuyor.

Sabancı Holding

Sabancı Holding, Türkiye’de sürdürülebilir dönüşümün öncüsü olarak çevreci yatırımlarını iklim, döngüsellik,, biyoçeşitlilik ve sosyal kapsayıcılık ekseninde yürütüyor. Sabancı Holding’in “Daha İyi Bir Hayat İçin Sürdürülebilirlik 2024 Raporu” şirketin sürdürülebilirlik yolculuğuna ışık tutuyor. Holding 2025’e kadar Kapsam 1 ve 2 emisyonlarını %15, 2030’a kadar %42 azaltmayı ve 2050’de Net Sıfır Emisyon’a ulaşmayı hedefleyerek karbonsuzlaştırma alanında güçlü bir taahhüt ortaya koyuyor. 2030’da döngüsel girişim hedeflerine ulaşmayı, 2050’de tüm ürün ve süreçleri döngüsel prensiplere göre tasarlamayı ve düzenli depolamayı tamamen sonlandırmayı planlayan Sabancı, doğal kaynak verimliliği ve atık azaltımı konusunda kapsamlı yatırımlar yapıyor. Su yönetimi ve

biyoçeşitlilik tarafında hedeflerini güçlendiren Holding, aynı zamanda 2030’da %50 kadın yönetici oranı, tüm gelişim programlarında %50 kadın kotası ve “eşit işe eşit ücret” ilkesiyle sosyal sürdürülebilirliği de merkeze alıyor. Sabancı Holding, 2024 yılında grup genelindeki elektrik tüketiminin %59’unu yenilenebilir kaynaklardan

sağlayarak enerji dönüşümünde güçlü bir ilerleme kaydetti. Holding, bu oranı 2030’da en az %80’e çıkarma hedefiyle düşük karbonlu büyüme stratejisini sürdürecektir. Aynı yıl toplam su tüketiminde de azaltım sağlayan Sabancı, su çekimi ve kullanımına yönelik kapsamlı bir yönetim yaklaşımı benimsiyor.

Koç Topluluğu

Koç Topluluğu içinde bulunduğumuz tüm sektörleri ilgilendiren temel konulardan biri olan iklim değişikliği ile mücadele kapsamında, inovasyon yapmayı, iş birlikleri geliştirmeyi, verimliliğimizi artırmayı ve bu kapsamda uygun önlemleri almayı önemsiyor. Koç sağlıklı bir işin, sağlıklı işleyen bir dünya ve toplumlar olmadan pek de bir anlamı olmadığına inanıyor. Koç Topluluğu, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’nı (2030 hedefleri) rehber alarak yoksulluğun ortadan kaldırılması, gezegenin korunması ve herkes için refahın sağlanması hedeflerine katkıda bulunuyor. Bu doğrultuda, inovasyon ve kapsayıcı ekonomik büyümeyi destekleyen çözümlerin iş dünyası tarafından benimsenmesini önemsiyor ve sorumluluklarını “Geleceğe. Birlikte” yaklaşımıyla

ortaya koyuyor. Koç Holding, 1 Ocak – 30 Eylül 2025 dönemine ait Ara Dönem Faaliyet Raporu’nda, sürdürülebilirlik ve inovasyon odaklı çalışmalarını öne çıkardı. Koç Üniversitesi Girişimcilik Araştırma Merkezi (KWORKS) ile iş birliğiyle hayata geçirilen “Koç İklim Teknolojileri Hızlandırma Programı” kapsamında, ürün prototipini tamamlamış, satışa başlamış ve iş modelini ölçeklendirmeye hazır ileri aşama girişimlerin desteklenmesi amaçlandı; programın ilk yılında

odak alan “su” olarak belirlendi ve iklim teknolojileri ekosistemine yenilikçi çözümler kazandırıldı. Ayrıca, Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS) çerçevesinde raporlama yükümlülüğü bulunan tüm Koç Topluluğu şirketlerinin raporlamaları tamamlandı. Koç Holding, Tüpraş, Ford Otosan, Yapı Kredi, Arçelik, Tofaş, Aygaz ve Otokar’ın sürdürülebilirlik uygulamaları entegre raporlar ve sürdürülebilirlik raporları ile kamuya açıklandı.

Oyak Şirketleri

Yurt içi ve yurt dışında faaliyet gösteren OYAK Şirketleri'nin tüm operasyonlarında gelecek yönelimli stratejik ve operasyonel kararların gözetildiği "daha az kaynakla daha çok değer" yaklaşımı yer alıyor. OYAK Şirketleri, sürdürülebilirlik çalışmalarıyla Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (BM SKA) katkı sunmakta ve OYAK Faaliyet Raporu içerisinde sürdürülebilirlik faaliyetlerini kapsayan ve SKA'lara yönelik katkılarını da özetleyen bir bölüme yer veriyor. 2024 Faaliyet Raporu kapsamında, OYAK Şirketleri sürdürülebilirlik stratejilerini ekonomik başarı, çevresel koruma ve sosyal kalkınma hedefleri ile önceliklendiriyor. 2024 yılı itibarıyla OYAK Maden Metalürji şirketleri Erdemir ve İsdemir, karbon emisyonlarını azaltma hedefleri doğrultusunda 1,1 milyar dolarlık yatırımlar gerçekleştirdi; hidrojen enjeksiyonu denemesi ile ton

başına CO₂ salımında %15-16 azalma sağlandı. Yenilenebilir enerji kullanımını artırmak amacıyla OYAK Yenilenebilir Enerji A.Ş. bünyesinde 14 ilde toplam 2.100 MWp kurulu gücünde güneş enerjisi santrali planlanmakta, yıllık yaklaşık 3,8 milyon MWh enerji üretimi hedefleniyor. Su yönetimi kapsamında su geri kazanım oranları artırılmakta, arıtma sistemleri ve alternatif su kaynaklarıyla suyun verimli kullanımı sağlanıyor. Enerji verimliliği projeleri ile Erdemir, İsdemir ve Ermaden toplamda 364 milyon kWh tasarruf elde ederken, Akdeniz Chemson ve Kümaş enerji optimizasyonu ile önemli kazanımlar

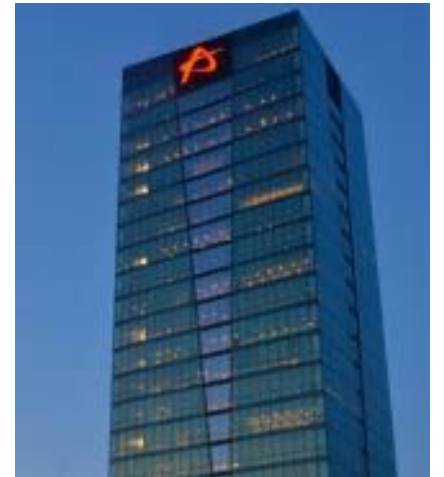
sağlandı. Döngüsel ekonomi uygulamaları kapsamında ise Kümaş madencilik atıklarından %24 geri kazanım sağlarken, TAMEK ve OYAK İnşaat atıkları değerlendirilerek kaynak kullanımını azaltıldı. OYAK Çimento, üretimde alternatif yakıt kullanımını artırarak birincil fosil kaynak tüketimini azaltıyor ve karbon emisyonlarını düşürüyor. Atık ısı geri kazanım tesisleri ve çevreci ünitelerle enerji tasarrufu sağlanmakta, OYAK Çimento sektöründe karbon yönetimi ve çevreye duyarlı üretim konusunda öncülük ediyor. Bu kapsamlı çalışmalar, OYAK Şirketleri'nin sürdürülebilir büyüme hedeflerini somut rakamlarla destekliyor.

Anadolu Grubu

Anadolu Grubu sürdürülebilirlik stratejisi doğrultusunda her yıl çevresel, sosyal ve yönetim alanlarındaki performansını raporluyor. Grup şirketleri, 2008 yılından bu yana GRI standartlarına göre raporlama yapan ilk Türk şirketleri arasında yer alıyor. 2019 yılından itibaren Anadolu Grubu yurt içi ve yurt dışındaki tüm operasyonlarını sürdürülebilirlik performansını bütüncül bir yaklaşımla konsolide ederek raporlamaya başladı. Grup, sürdürülebilirlik akademisi, sürdürülebilirlik ödülleri ve gönüllülük platformları gibi uygulamalarla sürdürülebilirlik yaklaşımını çalışanları ve iş ortaklarında yaygınlaştırıyor. Anadolu Grubu'nun 2024 TSRS uyumlu sürdürülebilirlik raporuna göre, grup sürdürülebilirlik stratejisini çevresel, sosyal ve yönetim alanlarında somut

hedeflerle hayata geçiriyor. Anadolu Grubu, 2030'a kadar Kapsam 1 ve 2 sera gazı emisyonlarını 2020'ye göre %50 azaltmayı ve 2050'te net sıfır şirket olmayı hedefliyor. Grup, tüm iş kollarında enerji verimliliği, su yönetimi, atık azaltımı, geri dönüşüm ve yenilenebilir enerji kullanımına odaklanıyor. Perakende Grubu, satış alanı başına elektrik tüketimini 2030'a kadar %35 azaltmayı; Meşrubat Grubu, ambalajlarını tamamen geri dönüştürülebilir kılmayı ve tesislerini %100 yenilenebilir enerjiyle işletmeyi; Bira Grubu ise operasyonlarını 2030'a kadar net sıfır hâline getirmeyi ve su kullanımını azaltmayı planlıyor. İklim değişikliğinin, özellikle bira operasyonları üzerinde doğrudan etkileri bulunuyor; bu etkiler ham madde tedarik zinciri, su kaynakları, üretim ve operasyonel verimlilikte fiziksel riskler oluşturuyor. Riskin Erken Saptanması Komitesi, bu riskleri yıl

boyunca düzenli olarak izliyor ve risk envanteri, 2023 itibarıyla çevresel, sosyal ve yönetim (ÇSY) gelişmeleri ile ulusal ve uluslararası riskleri kapsayacak şekilde güncellendi. Sürdürülebilirlikle ilgili gelişmeler, üst düzey komite toplantılarında sistematik biçimde takip ediliyor.

Doğan Holding

Doğan Şirketler Grubu Holding A.Ş. (Doğan Holding), uzun vadeli değer yaratma hedefinin bir parçası olan sürdürülebilirliği iş stratejisinin merkezine konumlandırıyor. Holding, iklim krizi, doğal kaynakların tükenmesi ve fırsat eşitsizliği gibi küresel sorunlara karşı çözümün bir parçası olmak amacıyla, çevresel, sosyal ve yönetim (ÇSY) alanlarındaki yaklaşımlarını tüm iş süreçlerine entegre etmeye kararlılıkla devam ediyor. Holding 2024 Sürdürülebilirlik Raporu'nda çevre yatırımlarıyla ilgili çalışmalarına detaylıca yer verdi. 2024 verileri, Doğan Holding'in sürdürülebilirlik ve toplumsal sorumluluk alanındaki güçlü performansını net bir şekilde ortaya koyuyor. Eğitim ve İSG alanında toplam 151.976 saatlik eğitim verilmesi, çalışanların beceri gelişimi ve iş güvenliğine verilen önemi gösteriyor. AR-GE merkezinde kadın çalışan oranının %31 olması, inovasyon süreçlerinde çeşitliliğe önem verildiğini gösteriyor. Yenilenebilir enerji kapasitesi ve I-REC tedarik miktarı, şirketin karbon ayak izini azaltma

yönündeki somut adımlarını yansıtıyor; Kapsam 1, 2 ve 3 emisyonlarının ölçülmesi ise şeffaflık ve hesap verebilirlik yaklaşımını doğruluyor. Su ve atık yönetimi verileri, kaynak kullanımını optimize etme ve geri kazanımı artırma yönünde iyileştirme alanları bulunduğunu gösteriyor. Kadın çalışan ve yönetimde çeşitlilik oranları, Doğan Holding'in toplumsal eşitlik ve kapsayıcılık politikalarını desteklediğini gösteriyor. Tam zamanlı çalışan oranının %99,7 ve müşteri şikâyetlerinin %99,9 oranında çözülmesi, operasyonel verimlilik ve müşteri odaklı yaklaşımın güçlü

olduğunu işaret ediyor. Çalışan memnuniyet skoru ve bilgi güvenliği eğitim katılımı, iç kültür ve risk yönetiminde şirketin duyarlılığını gösteriyor. Finansal ve inovasyon verileri ise şirketin sürdürülebilirlik odaklı büyüme stratejisini destekliyor. 1,05 milyar TL sürdürülebilir finans kaynağı sağlanması ve sürdürülebilir ürün gelirlerinin toplam cironun %7'sini oluşturması, ekonomik değer yaratırken çevresel ve sosyal etkilerin dikkate alındığını gösteriyor. AR-GE yatırımlarının %66'sının sürdürülebilir projelere yönlendirilmesi ise stratejik önceliklerin net bir göstergesi.

Borusan Grubu

Borusan doğaya karşı duyduğu sorumluluk bilinciyle hareket ediyor. İklim kriziyle mücadelede operasyonlarının çevresel etkilerini azaltmayı önceliklendiriyor; enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kullanımı ve sürdürülebilir üretim süreçleriyle sağlıklı ekosistemlerin korunmasına katkı sağlıyor. Benimsediği "Geleceğe İlham" yaklaşımıyla yenilikçi fikirlerden ilham alarak yepyeni bir geleceğe ilham veriyor. Bir yandan Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını destekleyen, diğer yandan grup şirketlerinin stratejileri ve öncelikli konuları ile örtüşen "i3" yaklaşımıyla orta ve uzun vadeli sürdürülebilirlik hedeflerini belirledi. Borusan'ın 2024 Entegre Faaliyet Raporu, sürdürülebilirlik çalışmalarını başarılı

şekilde gözler önüne seriyor. Borusan, 2024 yılında sürdürülebilirlik odaklı faaliyetleri sayesinde 130 bin tondan fazla atığı geri kazanmayı başardı. Su tüketiminde %15'in üzerinde bir azalma sağlayarak 115.927,60 ton suyu geri kazandı. Yenilenebilir enerji üretiminde 7.112.304 GJ'yi aşarken, yaklaşık 375.934 GJ yenilenebilir enerji satın aldı. Ayrıca, çevre koruma yatırımlarına yaklaşık 296.431.710 TL ayırdı. Borusan Grubu, 2030 hedefleri doğrultusunda Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları da dahil olmak üzere tüm sera gazı emisyon kaynaklarını ve faaliyetlerini "Karbonsuzlaşma" başlığı altında izliyor. Sera gazı emisyonlarını azaltmak için çeşitli çalışmalar yürütüyor ve bu alanda somut adımlar atıyor.

CDP'DE ÇİFTE ZİRVE!

2025 CDP İklim Değişikliği Programı'nda 3. kez İklim A Listesi'nde yer aldık. Su Güvenliği Programı'ndaki notumuzu ise A seviyesine yükselttik.

Türk ilaç sektöründe CDP'nin en prestijli skoruna ulaşan ilk ve tek şirket olmanın gururunu yaşıyoruz.

HEAL2050 stratejimiz ve SBTi onaylı hedeflerimizle, net sıfır emisyonla uzanan dönüşüm yolculuğumuzu kararlılıkla sürdürüyoruz.

114 yıldır olduğu gibi, insan sağlığı ve gezegenimizin geleceği için kararlılıkla çalışmaya devam ediyoruz.

ABDİİBRAHİM

MODANIN YENİ YÖNÜ

Ayşenur Ülvan Erkan

“Moda sektöründe ‘yönetim etkisi’ dediğimiz şey, aslında şirketlerin geleceği tasarlama biçiminin, metodolojisinin ve stratejisinin köklü biçimde değişmesi...”

Bugün, modanın kaderini yalnızca tasarımcıların sezgileri değil; yönetim katında alınan stratejik kararlar belirliyor. Artık bir koleksiyonun başarısı sadece trendlerle değil; karbon ayak izinden tedarik zinciri şeffaflığına, iş gücü politikalarından veri okuryazarlığına kadar uzanan karmaşık karar setleriyle ölçülüyor.

Bu nedenle moda, artık sadece bir “moda meselesi” değil. Enerji, finans, sanayi, teknoloji ve perakende gibi sektörlerin tümü, moda endüstrisinin dönüşüm hızını kendi gelecek stratejilerinin aynası olarak okuyor. Bu hassas denge ihtiyacını, pazarlama ve iletişim çalışmalarını üstlendiğimiz kurumların işleyişinde de yakından görüyoruz. İşte tam da bu yüzden, moda sektöründe yönetim etkisi, diğer sektörlerin geleceğini anlamak için kritik bir referans noktası haline geldi.

Tasarımdan çok daha fazlası

Moda sektöründe “yönetim etkisi” dediğimiz şey, aslında şirketlerin geleceği tasarlama biçiminin, metodolojisinin ve stratejisinin köklü biçimde değişmesi. Eskiden yöneticiler koleksiyon döngülerini yönetirken, bugün ekosistemi parçalanmaz bir bütün olarak yönetmek zorundalar. Çünkü ürün yolculuğu artık tasarım stüdyosunda değil; yönetim katının strateji masasında başlıyor.

Bir markanın hangi koleksiyonu çıkaracağı elbette önemli; ancak hangi materyale yatırım yapacağı, hangi üretim tekniklerini kullanacağı lojistikte nasıl konumlanacağı, hangi tedarikçiyi seçeceği, çalışanların refahı, veriyle ne kadar haşır neşir olduğu ve sürdürülebilirliği iş modelinin neresine koyduğuna kadar uzanan geniş bir alanı kapsıyor. İşte bunlar markanın

ömrünü belirleyen esas konular. Bu yüzden artık yönetim etkisi, modanın sadece “nasıl görüldüğünü” değil, nasıl üretildiğini, nasıl tüketildiğini ve en önemlisi hangi değerleri savunduğunu belirliyor.

Karmaşık denklemde yönetim

Bu denklemin içinden geçmek ise her zamankinden daha rafine bir yönetim becerisi gerektiriyor. Özellikle 2026 yılında yürürlüğe girecek uluslararası hukuk düzenlemeleri, hane gelirlerindeki erime, küresel enflasyonist baskı, sık aralıklarla değişen regülasyonlar ve rekabetin yalnızca Türkiye’de değil; uluslararası pazarda da sertleşmesi; son derece hassas bir karar mekanizmasını zorunlu kılıyor.

Sektör 2026’ya girerken tarihin belki de en karmaşık ve kırılgan dönemlerinden birinin içinde. Artık sektör liderlerinin karşısında sadece ekonomik dalgalanmalar değil; teknolojik sıçramalar, değişen tüketici öncelikleri ve küresel ticaret mimarisindeki sarsıntılar bulunuyor. Sektörü uzun yıllardır taşıyan yaratıcı sezgi ve estetik vizyon, yerini stratejik yönetim reflekslerine, veri odaklı yaklaşımlara ve geleceği öngörebilen güçlü liderliğe bırakıyor. McKinsey ve The Business of Fashion’ın ortak yayımladığı “State of Fashion 2026” raporu, bu dönüşümü veri bazlı biçimde ortaya koyuyor ve liderlerin önündeki fırsatları olduğu kadar riskleri de netleştiriyor. Araştırmalar, bu dönüşümün yalnızca kısa vadeli operasyonel sorunlardan ibaret olmadığını; aksine moda ekosisteminin yapısal olarak yeniden şekillendiği daha büyük bir kırılmanın habercisi olduğunu gösteriyor.

Moda sektöründe yönetim etkisi (1)

Yeni oyun alanları

2016'dan bu yana moda sektörü; Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden ayrılmasıyla sonuçlanan Brexit sürecinden, pandemi döneminin talep şoklarına, küresel lojistik krizlerden yükselen sürdürülebilirlik baskısına uzanan sert türbülanslar yaşadı.

Bu tabloya bir de ABD'nin ticaret ve gümrük tarifelerinde yaptığı düzenlemeler eklendi. Özellikle son yıllarda değişen tarife politikaları, moda markalarının tedarik ve üretim haritalarını baştan yazmaya zorlayan en kritik dış faktörlerden biri hâline geldi. Yeni maliyet dengesi, şirketleri tedarik zincirlerini yeniden gözden geçirmeye, riskleri dağıtmak için alternatif üretim ve tedarikte coğrafi yapılanmalarını kademeli olarak dönüştürmeye itti.

McKinsey & Bof'un moda yöneticileriyle yaptığı "State of Fashion 2026" anketi de bu baskıyı doğruluyor. Liderlerin %46'sı, sektörün 2026'da koşullarının kötüleşeceğini öngörüyor; bu oran bir önceki yıla göre yaklaşık 8 puanlık bir artışa işaret ediyor. Sadece %25'i şartların iyileşeceğini inanıyor. Özellikle Kuzey Amerika için karamsarlık belirgin; "olumsuz" beklenti oranları, bir önceki yılın neredeyse iki katına çıkmış durumda. Bu veriler, gümrük tarifeleri, tüketici davranışındaki kırılganlık ve teknolojik dönüşümün artık birbirinden ayrı okunamayacağını; yönetim masasında tek, bütüncül bir stratejik gündem hâline geldiğini gösteriyor.

Raporda yöneticilerin en büyük endişesi ise çok net: Tüketici güvenindeki zayıflama. Yöneticilerin yaklaşık %80'i, tüketici harcama iştahının moda sektörünün büyümesindeki en kritik risk olduğunu ifade ediyor. Çünkü tüm bu değişiklikler yaşanırken, oyunun

temel belirleyicilerinden biri olan tüketici de kendi önceliklerini sessizce ama köklü biçimde yeniden tanımlıyor. Harcama iştahı zayıflıyor, "daha fazlası" arzusunun yerini "daha değerlisi" arayışı alıyor; bütçeler ise giderek kişisel sağlık, esenlik ve yaşam kalitesi gibi yeni odaklara doğru kayıyor.

Aynı zamanda, modanın düşük maliyetli iş gücüne dayanan tedarik ülkelerine bağımlılığı da hiç olmadığı kadar mercek altında. Adil ücret, insana yaraşır çalışma koşulları ve sürdürülebilirlik, artık dipnot değil; gündemin üst sıralarındaki başlıklar. Nitekim rapora göre 2026'da da artan makroekonomik dalgalanmalar, tüketici duyarlılığını baskılamaya ve değer odaklı davranışı tetiklemeye devam edecek görünüyor.

Bu yönelim sebebi ile yöneticilerin %69'u da 2026 için büyümeden önce

maliyetleri optimize etmeyi öncelikli görüyor. Marka gücü ve esnek tedarik zincirleri, marjları korumak için en kritik kaldıraçlar hâline gelmiş durumda. Fiyatlandırma ile maliyet yönetimi arasındaki "ince ayarın" başarısı ise büyük ölçüde markanın değer önerisinin ne kadar ikna edici olduğuna ve tedarik operasyonlarındaki esnekliğine bağlı.

Yine de McKinsey'in Moda Büyüme Tahminleri, tüm bu çabalara rağmen küresel moda endüstrisinin 2026'da düşük tek haneli bir büyüme patikasında kalacağını öngörüyor. Yani çok sayıda oyuncu vites yükseltmeye çalışırken, gerçekten mesafe alan ve sürdürülebilir büyüme yakalayanların sayısı sınırlı kalacak gibi görünüyor.

Yazının devamı bir sonraki sayıda...

Karbonu kendi operasyonlarımız ve tüm tedarik zincirinde izlenebilir kılmak öncelikli hedefimiz. Özellikle tedarik zincirinde karbon kaynaklarının belirlenmesi, ölçülmesi ve gelişim alanlarının belirlenmesi önemli.”

LC WAIKIKI GLOBAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DİREKTÖRÜ | **ARZU KONYALI ENGİN**

KARBONU İZLENEBİLİR KILMAK ÖNCELİKLİ HEDEFİMİZ

■ Nüşet Çamuşoğlu

Moda sektöründe sürdürülebilirlik artık bir zorunluluk. Bu dönüşümü en güçlü şekilde sahiplenilen markalardan biri olduklarını belirten LC Waikiki Global Sürdürülebilirlik Direktörü Arzu Konyalı Engin, markanın vizyonunu Yeşil İş Platformu Dergisi'ne anlattı. Sosyal sorumluluk projelerinden su yönetimi stratejilerine, karbon izlenebilirliğinden atıkların döngüsel kullanımı için geliştirilen sistemlere kadar geniş bir yelpazede yürütülen çalışmaları aktaran Engin, izlenebilirliğe dayalı karar alma süreçleri, iade ürünlerin %75'inin yeniden kullanıma kazandırılması ve artan güneş enerjisi yatırımları ile markanın en somut adımlarını sıraladı.

■ Öncelikle sizi ve LC Waikiki ekibini kısaca tanıyabilir miyiz?

Ben Arzu Konyalı Engin. 20 senedir LC Waikiki bünyesinde çalışıyorum. LC WAIKIKI Tekstil Test Laboratuvarı, Malzeme Kalite Güvence, Ekoloji Uyumlandırma, Tedarikçi Laboratuvarları Akreditasyon Uyumlandırma birimlerinin kurulması ve yürütülmesi süreçlerinde bulundum. Son 2 senedir, 35 kişilik Global Sürdürülebilirlik Direktörlüğü ekibimizle çalışmamıza devam ediyoruz. Hem yurt içinde hem de yurt dışında, sosyal sürdürülebilirlik, çevresel sürdürülebilirlik, atık yönetimi, sosyal projeler, sürdürülebilirlik raporlaması, şirket içinde ürün ve operasyonların sürdürülebilirlik koordinasyonu kapsamında projelerimizi yürütüyoruz.

Sürdürülebilirlik bilinçli tüketimle gelişecek bir kavram. Doğadan renkli pamuk çalışmasını bu nedenle başlattık.

■ **LC Waikiki olarak ilk Sürdürülebilirlik Raporunuzu 2022 yılında yayımladınız. İlk raporunuzu oluştururken hangi öncelikli konulara odaklandınız?**

İlk raporumuz bir iyi niyet gösteriydi. Kendimizi değerlendirmek üzere hazırladığımız bir rapordur ve amacına ulaştı. Raporlama için güçlü ve gelişime açık alanlarımızı belirlemiş olduk. Hatta raporumuz ekibimizin kurulmasına vesile olan çalışmalardan da biri. Sürdürülebilirlik raporu aslında bir nevi şirketin aynası. Bu açıdan baktığımızda, şirketin çalışmalarının sürdürülebilir bir iş modeli tabanına dönüşmesi

için neler yapılması gerektiğini önceliklendirmiş olduk. Raporda özellikle bugüne kadar çokça yaptığımız ancak paylaşmadığımız sosyal sürdürülebilirlik ve ürün kalitesi ile çevresel sürdürülebilirlik önceliklerine yer verdik.

■ **LC Waikiki Green etiketiyle su kaynaklarının verimli kullanımını nasıl sağlıyorsunuz?**

LC Waikiki Green şu an aktif olmayan bir uygulama. Çalışmalarımız devam ediyor ancak green washing kapsamında sektörde çokça vaka yaşandığından tam izlenebilirlik sağlanana kadar green etiketi kullanmama kararı aldık. Bugüne kadar yaptığımız tüm çalışmaları ispat edebiliyoruz ancak bunu sistemsel olarak yapmak ayrı bir gelişim alanı. Şimdi buna odaklandık. Green bizim için ayrı bir odak alanı değil; bütünsel baktığımız bir gündem. Su yönetimi kapsamında LCWSCORE olarak isimlendirdiğimiz, özellikle denim yıkama süreçlerinde kullandığımız bir sistemimiz var. Burada su başlığını işliyoruz. Üreticinin su kıtlığı olan yerde konumlanmasından yer altı suyu kullanıp kullanmaması, işletmeye giren ve çıkan suyun takibinin sağlanması normlarını dikkate

alacak şekilde takip sistemi kurduk. Tüm ıslak prosesi olan üreticilerimizin su tüketimlerini takip ediyoruz ve bu sene itibarıyla bunu SM portal dediğimiz bir çalışma ile sistemsel hale getirmiş olduk.

■ **“Doğadan renkli pamuk” çalışmasını Türkiye’de ilk uygulayan markasınız, bu konuda detay verebilir misiniz? Bu uygulama hem çevresel hem de ekonomik açıdan size nasıl bir başarı sağladı?**

Doğadan renkli pamuk, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile yaptığımız bizim topraklarımıza ait bir kültür mirası ve bir biyoçeşitlilik konusu. Çiftçilerimize tohumların üretimi kapsamında destek sağladığımız hem çevresel hem de sosyal boyutu olan bir çalışmaydı. Bizden sonra sektörde önemli firmalar bu çalışmaya destek verdi ve vermeye devam ediyor. İlk olarak tohumun devamlılığının sağlanması, yeniden gündeme getirilmesi anlamında değerli bir çalışmaydı. Renkli pamuk, kilogram başına yaklaşık 30-35 litre su tasarrufu sağlayan bir uygulama. Özellikle bebek giyimde tercih edildi. Burada amaç orijinal renkle üretim yapmaktır. Bir kısım üretim bu şekilde yapıldı ve güzel bir satış oldu. Bunun

yanı sıra müşteride de bilinç yaratıp talebi artırmaya yönelik çalışma yapılması ihtiyacı olduğunu gördük. Sürdürülebilirlik bilinçli tüketimle gelişecek bir kavram.

■ Genel merkez ve lojistik depolarınızda güneş enerjisi santrali yatırımlarını artırmayı düşünüyor musunuz?

Bu anlamda devam eden çalışmalarımız var. Yatırımlarımızı da sürdürüyoruz. Bugüne kadar 7610 kWp Çatı GES yatırımı gerçekleştirdik ve yakın bir zamanda 16731 kWp Arazi GES yatırım sözleşmesi yaptık. Önümüzdeki yıl itibarıyla çalışmalara başlanacak. Yaptığımız yatırım ile kullandığımız toplam elektriğin %35'ini karşılayacağız.

■ LC Waikiki'nin karbon salımlarını azaltmaya yönelik gelecek hedefleri nelerdir?

Karbonu kendi operasyonlarımız ve tüm tedarik zincirinde izlenebilir kılmak öncelikli hedefimiz. Kendi operasyonlarımızın yanı sıra özellikle tedarik zincirinde karbon kaynaklarının belirlenmesi, ölçülmesi ve gelişim alanlarının belirlenmesi önemli. Bu hedef kapsamında bir izlenebilirlik programı kullanmaya başladık. Son 4 senedir üreticilerimize karbon hesabını nasıl yapacaklarını ve hangi verileri takip etmeleri gerektiğini anlatıyoruz. Bu kapsamda manuel veri topladık. Bu sene itibarıyla de onlardan anladığımız şekliyle verilerini kendilerinin sistemlerimize kaydetmelerini sağlayacağız. Böylece aylık olarak hem karbon datasını takip edebilir hale geleceğiz hem de ürün karbon ayak izi için altyapımızı oluşturacağız. Bu vesile ile SBTi odaklı bir yol haritası ile karbon hedeflerimizi uluslararası normlara uygun belirleyerek paylaşmayı hedefliyoruz.

İade aldığımız tekstil ürünlerinin %75'ini yeniden kullanıma kazandırıyoruz. Öncelikle ürünleri tasnifliyor, iade sebeplerini belirliyor ve tamiri mümkün olanları tamir ederek ihtiyaç sahiplerine veriyoruz.

■ LC Waikiki'nin enerji verimliliği ve atık yönetimi alanında AR-GE çalışmaları var mı?

Atık yönetimi konusunda AR-GE değil, ancak ÜR-GE diyebileceğimiz çalışmalarımız var. Son birkaç senedir kendi atıklarımızı ham madde şeklinde kullanıma yönelik çalışmalar yürütüyoruz. Bünyemizde yaklaşık 90 kişilik bir ekibimiz var. Bu ekibimiz, iade aldığımız ürünlerin müşteri memnuniyeti öncelikli olarak iade sebeplerini değerlendiriyor ve ürün kalitesi anlamında gelişim alanlarımıza katkı sağlıyorlar. Diğer yandan satış sonrasında da ciddi bir süreç yürütüyoruz. LC Waikiki olarak 2 yıl boyunca ürün iadesi kabul ediyoruz. Yani müşterimizin ürünün kalitesinden belirgin bir memnuniyetsizliği varsa ürünü iade edebiliyor.

İade aldığımız ürünleri tasnifliyor, iade sebeplerini belirliyor ve tamiri mümkün olanları tamir ederek ihtiyaç sahiplerine veriyoruz. İade aldığımız tekstil ürünlerinin %75'ini yeniden kullanıma kazandırıyoruz. Bu kapsamda, tamir edemediğimiz ürünlerin bertaraf edilmesi yerine geri dönüşüme kazandırılması için doğru tasnifleme, tanımlama, verimlilik değerlendirme gibi süreçlerde geliştirdiğimiz çalışmalarımız var. Bu çalışma kapsamında nihai amacımız sıfır atık oluşturacak bir sistem altyapısı kurabilmek. Mümkünse ürünün kullanım ömrünü uzatacak şekilde yeniden kullanıma kazandırmayı, olmuyor ise geri dönüştürdüğümüz ürünlerden elde edilen elyafı yeniden kendi prosesimizde kullanmayı ve üretime katmayı hedefliyoruz.

Yalıtım sektörü 2026'dan umutlu

■ İZODER - Isı Su Ses ve Yangın Yalıtımcıları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Emrullah Eruslu, mevzuattaki düzenlemelerle enerji verimli yapılaşmanın ekonomik sürdürülebilirlik açısından öncelikli hale geldiğini belirterek, "Enerji verimliliğini yüzde 25 iyileştiren revize standart, oyun değiştirici bir yenilik oldu. Revize TS 825 sayesinde yılda yaklaşık 120 bin TEP enerji tasarrufu sağlanması ve ülke ekonomisine yıllık yaklaşık 100 milyon dolar katkı sunması bekleniyor" dedi. 2 bin metrekarenin üzerindeki binalarda zorunlu hale gelen Neredeyse Sıfır Enerji Bina (nSEB) uygulamasıyla enerji performansı yüksek, sağlıklı, güvenli ve konforlu binaların yaygınlaşacağını söyleyen Eruslu, "Mevzuattaki güncellemeler çevre

dostu yapılaşma hedefleriyle birlikte sektörün büyümesini ve yenilikçi uygulamaların gelişmesini desteklerken; kentsel dönüşümün hız kazanması ve mevcut binalarda yalıtımı teşvik eden uygulamaların yaygınlaşması da dönüşümü güçlendiriyor. İZODER olarak mevzuat uyumuna katkı sağlamak, farkındalığı artırmak ve sektörümüzü geleceğe hazırlamak öncelikli hedeflerimiz arasında" dedi.

Isı yalıtımında kuralların yeniden belirlenmesi sonrası Binalarda Enerji Performansı Ulusal Hesaplama Yöntemi'nde de güncelleme yapıldı. BEP-TR yazılımı revize TS 825 Standardı ile uyumlu hale getirildi. Böylece yeni yapılacak binaların enerji performansının önceki yöntemle göre yaklaşık yüzde 40 daha verimli olması hedefleniyor.

Aydem Enerji'nin başarısı global alanda aldığı ödüllerle taçlandı

■ Aydem Enerji, iklim politikaları, emisyon yönetimi ve su kaynaklarının korunmasına yönelik uygulamalarıyla dünya çapında örnek gösterilen şirketler arasında yerini sağlamlaştırmaya devam ediyor. Aydem Enerji, grup şirketleri Aydem Yenilenebilir Enerji, Aydem Perakende, Gediz Perakende, Adm Elektrik, Gdz Elektrik ve Elsan ile dünyanın en büyük çevre raporlama platformu Karbon Saydamlık Projesi (CDP) İklim Değişikliği Programı'nda bir kez daha Global A Listesi'nde yer aldı. Grup şirketlerinden Aydem Yenilenebilir Enerji, 2024 sonuçlarına göre "İklim Değişikliği" ve "Su Güvenliği" kategorilerinde üst üste dördüncü kez "A – Liderlik Seviyesi" notu aldı. Grup şirketlerinden Elsan da "İklim Değişikliği" kategorisinde üst üste üç yıldır A Listesi'nde yer alma başarısını gösterdi. Aydem Perakende, Gediz Perakende, Adm

Elektrik ve Gdz Elektrik şirketleri de notlarını B'den A'ya yükseltti. Aydem Enerji CEO'su Serdar Marangoz, CDP İklim Değişikliği Programı Global A Listesi'nde 6 grup şirketiyle birlikte yer almaktan büyük mutluluk duyduklarını belirterek, şunları söyledi: "Operasyonlarımızın her alanında şeffaflık, hesap verebilirlik ve sürdürülebilirlik odağıyla yürüttüğümüz çalışmalar, bu yıl da CDP'nin Global A Listesi'nde 6 grup şirketimizle yer almamızı sağladı. CDP'den aldığımız bu başarı, tüm faaliyetlerimizde çevresel etkiyi azaltmak ve kaynak kullanımında verimliliği artırmak için yürüttüğümüz çalışmaların küresel düzeyde onaylandığını gösteriyor. Önümüzdeki dönemde de aynı kararlılıkla, daha sürdürülebilir bir dünya için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz."

İş Bankası'yla dış ticaret işlemlerinizi tek yerden yapın, kapılarınızı dünyaya açın.

Dış ticarete firmanızı büyütmek,
iş süreçlerinizi kolay ve verimli
bir hale getirmek için sizi
İş Bankası'na bekliyoruz.

Ayrıntılı bilgi: [isbank.com.tr](https://www.isbank.com.tr)

Kredi talepleri için son karar İş Bankası tarafından verilecektir.
İş Bankası, kredi talebini reddetme ya da gerekli gördüğü takdirde farklı
şartlarda kredi tahsis etme ve teminat talep etme hakkına sahiptir.

YEŞİL DÖNÜŞÜM GÜNLÜĞÜ

Onur Erkara

“Raylı sistem yatırımlarını artık sürdürülebilirlik projeleri olarak görmeliyiz. Çünkü net sıfır emisyon hedefine giden yol, raylar üzerinden geçiyor.”

Yeşil İş Platformu Dergisi’nde yazmak benim için gerçekten içten bir mutluluk. Uzun zamandır takip ettiğim, sektörün nabzını tutan bu platformda kendi düşüncelerimi paylaşma fırsatı bulmak bana “doğru yerdeyim” hissi veriyor. Çünkü burada yazarken yalnızca bilgi aktarmıyor, aynı zamanda içimdeki sürdürülebilir geleceğe dair inancı da satırlara döküyorum.

Açıkçası, Türkiye’nin yeşil dönüşüm hikâyesine katkı sağlayan bir topluluğun parçası olmak bana hem umut veriyor hem de motive ediyor. Çünkü bu yolculuk sadece sektörlerin değil, hepimizin ortak geleceğiyle ilgili. İşte bu yüzden, Yeşil İş Platformu’na katkı sunmak benim için bir iş değil; içtenlikle yapılmış bir gönüllülük, bir niyet, bir “ben de buradayım” deme hali. Bu sebeple bana “Yeşil Dönüşüm Günlüğü” köşesini ayıran değerli dergi yönetici ve çalışanlarına en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Türkiye, son yıllarda sürdürülebilirlik, enerji verimliliği ve karbon azaltımı hedeflerini giderek daha güçlü şekilde gündemine alıyor. Ancak bu dönüşümün belki de en az konuşulan, fakat en kritik alanlarından biri raylı sistemler sektörü. Bugün ulaştırma sektörü toplam emisyonlarımızın %20’sinden fazlasını oluşturuyor. 2053 Net-Sıfır hedefine doğru en etkili adım, karayolu ağırlıklı yapının raylı sistemlere kaydırılmasıdır.

Raylı sistemleri “sadece ulaşım altyapısı” olarak görmek, sunduğu devasa çevresel ve ekonomik fırsatı küçültmek olur. Aslında raylı sistemler, Türkiye için üç kavşakta birleşen bir dönüşüm gücü sunuyor: karbon azaltımında stratejik etki, enerjide verim-

lilik ve şehirlerde yaşam kalitesinin artırılması.

En düşük emisyonlu ulaşım

Karayolu taşımacılığı, özellikle şehir içi ulaşımında emisyonların temel kaynağıdır. Oysa metro, tramvay ve elektrikli hafif raylı sistemler, kilometre başına karayoluna kıyasla %75’e varan daha düşük karbon salınımı sağlıyor.

Daha da önemlisi, raylı sistemlerin tamamı yenilenebilir enerjiyle çalıştırıldığında ulaşımındaki “karbon kırılma noktası” hızla yakalanıyor. Bugün Avrupa’da birçok büyükşehir, metro ve tramvay hatlarında %100 yenilenebilir kaynak kullanıyor. Türkiye de yatırımlarıyla hızlı bir dönüşüm yaşıyor.

Son 20 yılda Türkiye, ulaşım politikasında “karayolundan raylı sistemlere geçiş” stratejisini güçlendirdi. Yüksek Hızlı Tren (YHT) ağının büyümesi, ana hat modernizasyonları ve metro projeleri, sürdürülebilirlik açısından önemli adımlar... Bugün Türkiye’de:

- YHT hattı 1.400 km seviyesine yaklaştı,

- Kent içi raylı sistem uzunluğu yaklaşık 1.000 km’ye ulaştı,

- 2035’e kadar planlanan hatlar toplam kapasiteyi neredeyse iki katına çıkaracak.

Bu yatırımlar kentleşme, ekonomi ve çevre politikalarının kesişiminde duruyor. Her yeni hat, daha az araç, daha az trafik ve daha temiz bir hava anlamına geliyor.

Ekonomik ve sosyal etkiler

Yeşil dönüşüm çoğu zaman “maliyet” ekseninde tartışılıyor. Oysa raylı sistemler, Türkiye’nin yerli sanayi kapasitesiyle birleştğinde büyük bir ekonomik çarpan yaratıyor:

Türkiye'nin yeşil dönüşümünde raylı sistemlerin stratejik rolü

- Yerli metro, tramvay ve vagon üretiminde güçlü bir ekosistem oluştu.
- Her yatırım çelik, makine, elektrifikasyon, yazılım ve altyapı sektörlerine değer katıyor.
- Raylı sistem yatırımları kent ekonomilerinde doğrudan istihdam yaratıyor.

Bir başka ifadeyle, raylı sistemler yalnızca karbon azaltım aracı değil; aynı zamanda ekonomik bir kalkınma motoru işlevi görüyor.

Pandemi sonrası dünyada enerji maliyetleri yükselirken şehirler, ulaşım sistemlerini daha verimli hale getirmek zorunda kaldı. Raylı sistemlerin "enerji sabit maliyet avantajı" burada ön plana çıkıyor: Lastikli taşıtlar km başına enerji tüketimini artırırken, raylı sistemlerde birim enerji tüketimi çok daha düşük. Üstelik trenlerin enerji geri kazanım (rekuperasyon) teknolojileri, şehirlerin sürdürü-

lebilir enerji planlamalarına uyum sağlıyor.

Türkiye'nin büyükşehirleri (İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana, Samsun, Konya, Kayseri ve Gaziantep) bu dönüşümü hızlandırarak hem karbon ayak izlerini azaltıyor hem de kent içi hareketliliği daha dayanıklı hale getiriyor.

2053 hedefine 3 stratejik adım

Türkiye'nin 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda hazırlanan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı, ulaştırma sektörü ile birlikte diğer tüm sektörlerde karbon emisyonlarını azaltmayı ve daha sürdürülebilir bir geleceği inşa etmeyi amaçlamaktadır. Bu hedeflere ulaşmadaki en stratejik sektör ise raylı sistemlerdir.

Türkiye'nin raylı sistemlerdeki mevcut ivmesini bir üst seviyeye taşımak için üç stratejik başlık öne çıkıyor:

1- Elektrifikasyon oranını artırmak: Ana hatlardaki elektrifikasyonun tamamlanması, özellikle yük taşımacılığında karbon azaltımında çarpan etkisi yaratacaktır.

2- Yenilenebilir enerji entegrasyonu: Metro ve YHT hatlarının tükettiği enerjinin güneş ve rüzgârdan karşılanması, Türkiye'yi Avrupa'nın en sürdürülebilir ulaşım ağlarından birine dönüştürebilir.

3- Kent içi raylı sistem payını artırmak: Toplu ulaşım payının %30 bandından %45 seviyesine çıkarılması, büyükşehirlerin emisyonlarını tek başına %10'dan fazla düşürebilir.

Genç profesyonellere not

Raylı sistemler yalnızca mühendislik değil; tasarım, veri analitiği, planlama, enerji yönetimi ve sürdürülebilirlik uzmanlığının bulunduğu geniş bir kariyer alanı sunuyor. Türkiye'nin geleceği hem daha temiz, hem daha verimli, hem de şehirlerle daha uyumlu bir ulaşım modeliyle şekillenecek. Bu dönüşümün liderleri arasında genç profesyonellerin güçlü bir rolü olacak.

Sonuç olarak, sıfır karbon hedefi günümüzde artık bir tercih değil; tüm sektörleri etkileyen zorunlu bir dönüşüm haline geldi. Raylı sistemler ise bu dönüşümün en sessiz ama en etkili aktörü.

Ülke olarak, enerji bağımlılığımızı azaltmak, şehirlerde yaşam kalitesini artırmak ve "2053 Net Sıfır Emisyon" hedefimize ulaşmak için, raylı sistem yatırımlarını bir "ulaşım projesi" olmaktan çıkarıp, bir "sürdürülebilirlik yatırımı" olarak konumlandırmalıyız. Çünkü, net sıfır emisyon hedefine giden yol, raylar üzerinden geçiyor.

“

**Maruderm,
kurulduğu günden
bugüne hayvanlar
üzerinde test
yapmıyor, temiz
içerikleri ulaşılabilir
fiyatlarla sunuyor.
Sürdürülebilirlik
bizim için sonradan
benimsenen bir
yaklaşım değil;
değerlerimizin
temelinde var.”**

MARUDERM COSMETİCS GENEL MÜDÜRÜ | ATALAY ATALAY

DEĞERLERİMİZİN TEMELİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VAR

■ Eda Ünsün

■ Sizi kısaca tanıyabilir miyiz?

Bir yılı aşkın süredir Maruderm'in Genel Müdürü olarak görev yapıyorum. Uzun yıllardır güzellik ve kişisel bakım sektöründeyim. Aslında ziraat mühendisiyim; doğayla büyüdüm ve doğal olana yakın duran biriyim. Kariyerime sahada başladım ve bu deneyim tüketiciyi en gerçek hâliyle tanımamı sağladı. İnsanların ürün seçerken neye değer verdiğini bire bir görmek, iş yapış şeklimi belirleyen en önemli etki oldu. Kurumsal hayata geçtiğimde ise strateji, disiplin ve uzun vadeli planlama becerilerimi geliştirdim. Saha bana insanı, kurum dünyası ise sistemi öğretti diyebilirim. Bugün hem doğaya hem insana hem de işe bütünsel bakan bir yaklaşımım var. Üretimin mutfağını da tüketici beklentilerini de biliyorum. Maruderm'deki tüm süreçlerde bu iki deneyimin birleşiminden yararlanıyorum. Kısacası; sade, çözüm odaklı, veriye dayalı ama sevgisini de kaybetmeyen, insanı anlamayı merkeze

alan biriyim ve işte de bunu pusulam olarak kullanıyorum.

■ Sürdürülebilir güzellik dünyasında Maruderm kendini nasıl konumlandırıyor? Markanızın ayırt edici çevre dostu yaklaşımı nedir?

Sürdürülebilirlik Maruderm için sonradan benimsenen bir yaklaşım değil; değerlerimizin temelinde var. Dört yıldır hayvanlar üzerinde test yapmıyor, temiz içerikleri ulaşılabilir fiyatlarla sunuyoruz. Sürdürülebilir güzellikte kendimizi "ulaşılabilir dermokozmetik" olarak konumlandırıyoruz. İyi içerik ve etik üretim yalnızca yüksek fiyatlı ürünlerle sınırlı olmamalı; tüketici bütçesini zorlamadan çevre dostu bir rutin oluşturabilir. Maruderm'in farkı, yalnızca talebe yanıt vermek değil, tüketici davranışını dönüştürmeyi hedeflemek. Örneğin ambalajsız ürün adımımızla saç ve vücut kategorisinde 15 ürünün kutusunu kaldırdık. 2025'te kutulu üretseydik yaklaşık 108 ağaç kesilecekti; küçük değişimler büyük etki yaratıyor. Hem tüketiciye hem

gezegene iyi gelen, etik ve ulaşılabilir bir güzellik anlayışını benimsiyoruz. İnsanlar artık yalnızca etkili değil, içini rahat ettiren ürünleri tercih ediyor.

■ Ürün geliştirme, tedarik ve üretim süreçlerinde sürecinizde çevresel etkileri minimize etmek için hangi kriterleri ve standartları benimsiyorsunuz?

Ürün geliştirme bizim için yalnızca formül oluşturmak değil; tedarikten üretime kadar her aşamada çevresel etkiyi azaltma sorumluluğu taşımak. Sürece her zaman "Bu ürünü daha az iz bırakarak nasıl üretebiliriz?" sorusuyla başlıyoruz. Aktif bileşenleri kalite ve güvenliği garanti eden global üreticilerden alıyoruz, tüm geliştirme ve üretimi Türkiye'de yapıyoruz. Formüllerimiz, kimyasal gübre, pestisit ve herbisit kullanılmadan yetiştirilen bitkilerden elde edilen doğal aktiflerle hazırlanıyor; paraben, mineral yağ, PABA ve mikroplastik içermiyor. Ambalajda geri dönüştürülebilir malzeme, FSC sertifikalı kâğıt ve mümkün olduğunda ambalajsız ürün adımı uyguluyoruz.

Sosyal sorumluluk alanında Maruderm

Sürdürülebilirliği çevresel, sosyal ve yönetim boyutlarıyla bütüncül ele alıyoruz. Sosyal sorumluluk bu nedenle işimizin doğal bir parçası. Cruelty-free duruşumuz etik yaklaşımımızı yansıtırken, HAYTAP iş birliğiyle zor koşullardan kurtarılan hayvanların bakım ve barınmasına düzenli destek veriyoruz. Temiz içerik ilkemiz yalnızca çevresel etkiyi azaltmak değil, insan sağlığını korumakla da ilgili. Bu nedenle Türk Kanseri Derneği ile cilt kanseri farkındalığı, doğru güneş kremi kullanımı ve HPV gibi konularda iki yıldır eğitim ve etkinlikler yürütüyoruz. Hatay'da İhtiyaç Haritası ile kurduğumuz Sosyalleşme Alanı ise deprem sonrası kadınlara güvenli bir nefes alanı sunuyor. Önümüzdeki dönemde sosyal etkimizi büyütmeyi ve özellikle kadın girişimcilerle iş birlikleri geliştirerek kadın emeğini daha görünür kılmayı hedefliyoruz.

Lojistikte sevkiyat kutularını 4-5 kez tekrar kullanıyoruz. 2026'da Sürdürülebilirlik Raporu yayımlayarak karbon ayak izimizi şeffaf paylaşmayı planlıyoruz. Özetle, aktif içerikten ambalaja ve lojistiğe kadar her aşamada "daha az iz" bırakan bir üretim anlayışı benimsiyoruz; bir ürünün iyiliği yalnızca cilde değil, gezegene gösterdiği saygıyla da ölçülür.

■ **Maruderm'in ambalaj politikasında geri dönüştürülebilir malzemeler, karbon ayak izini azaltan tasarımlar veya yeniden kullanım girişimleri üzerine yürüttüğünüz çalışmalar var mı?**

Ambalajı yalnızca estetik değil, çevresel etkiyi azaltabileceğimiz önemli bir alan olarak görüyoruz. Bu nedenle kutu kullanımını azaltıyor, FSC sertifikalı kâğıt ve geri dönüştürülebilir materyaller tercih ediyoruz.

Tüketici davranışında fark yaratmak da bu yaklaşımın bir parçası. 2025'te hızla büyüyen eczane kanalımızı sürdürülebilirlik için de değerlendirdik ve pilot bir geri dönüşüm kampanyası başlattık. 200 eczaneye atık kutuları yerleştiriyoruz; tüketiciler markası fark etmeksizin 3 boş dermokozmetik ambalajı getirdiğinde, 1 adet Maruderm ürünü hediye ediyoruz. Toplanan atıklar belediyelerle iş birliği içinde geri dönüştürülüyor. Yeniden kullanım tarafında ise 2026'da refill ürün seçeneği sunmayı planlıyoruz. Böylece daha az ambalajla, daha ekonomik ve çevre dostu seçenekler oluşturacağız. Kısacası, ambalajı ürünün vitrini olarak değil; çevresel etkiyi azaltabileceğimiz stratejik bir alan olarak görüyoruz.

■ **Türkiye'de kozmetik sektörünün sürdürülebilirlik açısından en büyük sorunu sizce nedir? Sektördeki boşluklar ve iyileştirilmesi gereken alanlar nelerdir?**

Türkiye kozmetik sektöründe sürdürülebilirliğin en büyük sorunu marka-tüketici arasındaki şeffaflık iletişim eksikliği. Her marka kendi tanımını yapıyor; ortak standart

olmadığından tüketici için karmaşa oluşuyor. Ölçüm ve somut veri eksikliği sorunu büyütüyor. Pandemi sonrası çok adımlı rutinler teşvik edildi; tüketici yüzlerce ürün arasında yönşüz kaldı. Maruderm'de ise "az ama öz" rutinle doğru bakımın mümkün olduğunu gösteriyoruz. İhtiyaca yönelik, çok amaçlı formüller hem sürdürülebilir hem de tüketici dostu. Toplumsal projeler çoğu zaman kısa vadeli PR'a dönüşüyor; gerçek etki uzun soluklu projelerle mümkün. Sektörün sürdürülebilirlik tarafında eksikleri olsa da büyük potansiyel var; bunu güçlendirecek olan şeffaflık iletişim, gereksiz tüketime yönlendirmeyen ürün anlayışı ve uzun vadeli toplumsal fayda yaratmaktır.

■ **Vegan ve cruelty-free üretim süreçleri markanız için ne ifade ediyor?**

Cruelty-free yaklaşım Maruderm için temel bir duruş. İlk günden beri hayvanlar üzerinde test yapmıyor, ürün ne kadar etkili olursa olsun canlıların zarar görmesini kabul etmiyoruz. Vegan içeriklerde mümkün olduğunca bitkisel formüller geliştiriyoruz. Ürünlerimizin çoğu

Maruderm'in farkı, yalnızca talebe yanıt vermek değil, tüketici davranışını dönüştürmeyi hedeflemek. Küçük değişimler büyük etki yaratıyor.

vegan olsa da yalnızca 3 ürünü vegan değil; bunu tüketiciye açıkça belirtiyor ve bu ürünlerde hayvanların zarar görmediğini uluslararası sertifikalarla garanti ediyoruz. Ayrıca tedarikçilerimizi belli aralıklarla kontrol ediyoruz. Bitkisel aktiflerin cilt ve çevre faydasını önemseydik için vegan üretim doğal bir tercih. Cruelty-free duruşumuz bir etiket değil; tedarikçilerden laboratuvar süreçlerine kadar tüm zinciri kapsıyor. Tüketici artık ürün performansının arkasındaki değerlere bakıyor; bu yaklaşım güveni güçlendiriyor. Maruderm, bitkisel içerikleri merkezine alan, hayvan dostu ve etik üretimi benimseyen bir marka.

■ Önümüzdeki 5 yıl için Maruderm'in sürdürülebilirlik hedefleri nelerdir?

Önümüzdeki 5 yılda sürdürülebilirliği ölçülebilir ve sürekli gelişen bir yapıya dönüştürmeyi hedefliyoruz. 2026'dan itibaren düzenli sürdürülebilirlik raporlarıyla karbon ayak izimizi ve sosyal etkilerimizi şeffaf paylaşacağız. Ambalaj kullanımını azaltmaya başladık; ilerleyen yıllarda ambalajsız ürünleri artıracak, tüm ambalajları geri dönüştürülebilir materyallerden üretecek ve 2026'da refill ürünler sunacağız. Tedarik zincirinde karbon etkisini azaltmak için yerel tedarikçiler ve kadın

girişimcilerle iş birliklerini güçlendireceğiz. Sosyal sürdürülebilirlikte eczanelerde geri dönüşüm kampanyasını yaygınlaştıracak, atık toplama programlarını destekleyecek ve tüketici eğitimlerini artıracacağız. Maruderm'in gelecek 5 yıllık hedefi, iyi ürünler üretmenin ötesinde; daha az iz bırakan, şeffaf ve sorumlu bir marka olmak.

■ Tüketicilerin "temiz içerik" algısı hızla değişiyor. Sizce bilinçli tüketici profili markaları nasıl dönüştürüyor?

Tüketicilerin temiz içerik beklentisi ve artan sorgulayıcılığı markaları dönüştüren en önemli faktör oldu. Artık tüketici sadece ürünün vaatlerini değil, içeriğin kaynağını, formülün sadeliğini, ambalajın etkisini ve markanın şeffaflığını da sorguluyor. Bu, markaları daha açık ve hesap verebilir olmaya zorluyor. Sosyal medya bu dönüşümde büyük itici güç; memnuniyet veya memnuniyetsizliği anında paylaşarak diğer kullanıcıları etkiliyor ve markaları hızlı değişime mecbur bırakıyor. Cruelty-free yaklaşımın yaygınlaşmasında bilinçli tüketici baskısı önemli rol oynuyor. Tüketici hem etik olmayan markalardan uzaklaşıyor

hem de sade, anlaşılır içerik talep ediyor. Maruderm'de bu sorgulamayı değerli bir geri bildirim ve gelişim motivasyonu olarak görüyor; bu bilinçli yaklaşımın sektörün geleceğini şekillendireceğine inanıyoruz.

2026 ve sonrasında güzellik sektörü

Yapay zekâ önümüzdeki yıllarda güzellik sektörünü dönüştürecek. Tüketici daha kişiselleştirilmiş ve bilimsel yönlendirmeler bekliyor. Yapay zekâ destekli cilt analizi ve kişisel rutin önerileri standart hâle gelecek. Maruderm olarak web sitemizde saniyeler içinde analiz sunan bir sistem geliştirdik. Yeni dönemde hızlı ve uzun vadeli etki sağlayan, çok katmanlı faydalar sunan inovatif içerikler öne çıkacak. İleri teknoloji aktifler ve akıllı formüller rekabet avantajı yaratacak. Çevre dostu üretimde dögüsel ekonomi kritik olacak. Özetle; 2026 ve sonrasında güzellik sektörünü yapay zekâ destekli kişiselleştirme, inovatif ve bilimsel içerikler, biyoteknolojik formüller ve dögüsel ekonomi temelli çevre dostu üretim şekillendirecek. Biz Maruderm olarak bu dönüşümün bir parçası olmaktan ziyade, bazı alanlarda öncüsü olmayı hedefliyoruz

ÇEDBİK BAŞKANI | DR. EMRE ILICALI

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE İKLİM KRİZİ İNSANİ BİR KONU

“

Sürdürülebilirlik ve iklim kriziyle mücadele özü itibarıyla teknik olduğu kadar, hatta belki daha da fazla, insani bir konu... Bu mücadele; kararlarla, önceliklerimizle, alışkanlıklarımızla ve ne kadar istekli olduğumuzla şekilleniyor.”

■ Nüşet Çamuşoğlu

Türkiye’de sürdürülebilir yapılaşma ve yeşil dönüşüm tartışmaları, risk, finansman ve rekabet başlıklarıyla birlikte ele alınması gereken kritik bir eşiğe gelmiş durumda. İnşaat ve gayrimenkul sektörü, iklim krizi, artan maliyetler, mevzuat baskısı ve yatırımcı beklentileri arasında yeni bir yol haritası ararken; sürdürülebilirlik kavramı da “ekstra bir tercih” olmaktan çıkıp işin merkezine yerleşiyor. Yeşil İş Platformu Dergisi olarak, Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği (ÇEDBİK) Başkanı Dr. Emre Ilıcalı ile sürdürülebilirliği çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlarıyla; binalardan şehirlere, teknolojiye mevzuata uzanan geniş bir çerçevede ele aldık.

■ Sürdürülebilirliği hem çevresel hem ekonomik hem de sosyal boyutlarıyla nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sürdürülebilirliği aynı sistemin üç dişlisi gibi görüyorum. Çevre tarafında karbon, enerji, su, malzeme ve biyoçeşitlilik konuşuyoruz, ekonomik tarafta aslında işin özü toplam yaşam döngüsü maliyeti (capex değil sadece, opex + bakım + risk + değer). Sosyal tarafta da “Bu bina içindekileri nasıl etkiliyor?” sorusu var: Sağlık, konfor, erişilebilirlik, güvenlik, dayanıklılık vs.

Enerji verimli, karbonu düşük bir bina, işletme maliyetlerini azaltıyorsa, kullanıcı sağlığına ve konforuna katkı sağlıyorsa ve uzun vadede değerini koruyorsa gerçekten sürdürülebilir diyebiliriz. Son dönemde bazı firmalar sürdürülebilirliği daha çok

Kentsel dönüşümde sürdürülebilirlik

Kentsel dönüşümde sadece deprem riskini ortadan kaldırmak için yapılan bir süreç olmamalı. Benim için ekstra bir paket değil, işin tam merkezinde yer alması gereken bir konu. Aksi halde sadece daha yeni ama yine kırılgan bir yapı stoku üretmiş oluruz. Ameliyattaki bir hasta gibi zamanla yarışırken, yapılması gereken temel adımları atlamamak da en az hız kadar önemli. Zaten bu yüzden kentsel dönüşümle ilgili soruların kolay ve tek cümlelik cevapları olmuyor.

İlk olarak risk ve performansı birlikte düşünmemiz gerekiyor. Deprem güvenliği, yangın riski ve iklim değişikliğine karşı dayanıklılık ayrı başlıklar değil; aynı resmin parçaları.

Kentsel dönüşümü ada ve mahalle ölçeğinde düşünmediğimiz

sürece yağmur suyu yönetimi, gölgeleme, yeşil altyapı, ulaşım erişimi ve sosyal donatılar gibi konularda kalıcı çözümler üretmek zorlaşıyor. Doğru planlanmış mahalleler, gereksiz enerji tüketimini ve araç kullanımını da doğal olarak azaltıyor.

Enerji verimliliği tarafında ise TS 825 ve BEP-TR gibi düzenlemeleri “formalite” olarak görmek büyük hata olur. Bu şekilde enerji tasarrufu ve karbon azaltımı sağlanabiliyor.

Bazen yanlış kurgulanan teşvikler süreci yavaşlatabiliyor. Bunun yerine performansa dayalı, ölçen ve doğrulayan destek mekanizmaları çok daha kalıcı sonuçlar üretiyor.

Bu süreci doğru ve hızlı yönetmenin en önemli anahtarı, zor sorulardan kaçmadan, gerçekten yapabileceklerimize odaklanmak ve samimi cevaplar verebilmek.

ekonomik fayda ve kısmen sosyal etkiler üzerinden okuyup, çevresel tarafta sorumluluk almaktan kaçınıyor. Oysa bu yaklaşım, pazarda tercih edilme, finansmana erişim ve tedarik zincirinde yer alma gibi alanlarda rekabet riskine dönüşecektir. Bu nedenle elimizi taşın altına koymak kaçınılmaz.

■ İnşaat sektöründe sürdürülebilir uygulamaların benimsenmesinin önündeki temel zorluklar nelerdir?

En temel zorluklardan biri hâlâ kısa vadeli maliyet odaklı bakış açısı. İlk yatırım maliyetine aşırı odaklanılıyor; oysa bir binanın tüm yaşam döngüsü boyunca getireceği maliyetler, riskler ve değer kaybı çoğu zaman yeterince hesaba katılmıyor. Mevzuat, pek çok uygulamayı zorunlu hale getirdi. Güneş enerjisi kullanımı, yağmur suyu ve gri su sistemleri, elektrikli araç şarj altyapıları, çeşitli enerji verimliliği uygulamaları ve düşük emisyonlu malzeme kullanımı buna somut örnekler. Bu alanlarda ürün ve çözüm üreten sektörlerin de hızla gelişmesiyle birlikte, ilk yatırım maliyeti artık yeşil bina ve sürdürülebilir yapılaşma için geçerli bir bahane olmaktan çıkıyor.

Ölçme ve veri eksikliği de ciddi bir sorun. Enerjiyi, suyu ve iç ortam kalitesini düzenli ölçmeden etkin yönetim sağlamak mümkün değil. Tasarım, uygulama ve işletme aş-

Bugün geldiğimiz noktada birçok yeşil tasarım ögesi artık bir “tercih” olmaktan çıkıp belirli ölçekte zorunlu hale gelmeye başladı.

malarındaki kopukluk da sürdürülebilirliğin sahada karşılık bulmasını zorlaştıran bir unsur.

Bence asıl kritik zorluklardan biri, Türkiye inşaat sektöründe sürdürülebilirlik başlığının vizyon ve farkındalıkla ele alınmamasıdır. Ne yazık “mış gibi” yaparak süreci geçiştirmeye çalışan firmalarla karşılaşyoruz. Oysa bu yaklaşım, riskler doğuracak: Firmalar, ihtiyaç duydukları finansmana çok daha yüksek maliyetlerle erişecek ya da hiç erişemeyecek. Sonuç ise yaptırımlar ve piyasa baskıları nedeniyle rekabet avantajlarını kaybetmeleri olacak.

■ Teknolojik gelişmelerin (akıllı bina sistemleri, IoT, enerji yönetimi çözümleri vb.) bu dönüşümde oynayacağı rol ne olacak?

Çok kritik... Akıllı bina sistemleri, IoT tabanlı çözümler, gelişmiş enerji yönetimi ve bina izleme sistemleri pek çok teknik soruna somut ve uygulanabilir cevaplar üretebiliyor.

Özellikle gelişmiş otomasyon ve izleme sistemleri, binaların operasyonel verimliliğini ciddi biçimde artırarak hem işletme maliyetlerini düşürüyor hem de çevresel etkileri azaltıyor.

Tüm bu teknolojiler nihayetinde birer araç. Sürdürülebilirlik ve iklim kriziyle mücadele özü itibarıyla teknik olduğu kadar, hatta belki daha da fazla, insani bir konu. Bu mücadele; verdiğimiz ve vermediğimiz kararlarla, önceliklerimizle, alışkanlıklarımızla ve konfor alanlarımızdan çıkmaya ne kadar istekli olduğumuzla şekilleniyor. En gelişmiş akıllı bina sistemlerine sahip olmak, eğer bu sistemleri doğru hedeflerle kurgulamaz, etkin biçimde kullanmaz ve arkasına güçlü bir irade koymazsak tek başına yeterli olmuyor. Teknoloji yanlış kararları maskeleyebilir ama doğru kararların yerini alamaz.

■ Önümüzdeki yıllarda bina- lar tasarım kriterlerinde en çok hangi sürdürülebilirlik unsurları öne çıkacak?

Sürdürülebilirliğin artık tekil

Kentsel dönüşümde sürdürülebilirlik benim için ekstra bir paket değil; işin tam merkezinde yer alması gereken bir konu.

çözümlerden ziyade bütüncül bir yaklaşım üzerinden şekilleneceğini söyleyebiliriz. Yeşil bina süreci planlama aşamasında başlıyor ve tasarım sürecinde doğru kararlarla şekilleniyor. Bu aşamadaki tercihler, binanın tüm yaşam döngüsü boyunca enerji, su, karbon ve işletme performansını belirliyor.

Geldiğimiz noktada birçok yeşil tasarım ögesi artık bir “tercih” olmaktan çıkıp belirli ölçekte zorunlu hale gelmeye başladı. Ancak sürdürülebi-

lirlik bundan ibaret değil. Asıl önemli nokta, bu teknik çözümlerin mimari tasarımla nasıl bütünleştiğidir.

Doğru yerleşim kararları, karma kullanım senaryoları, yaya odaklı planlama, açık ve yarı açık alanların etkin kullanımı gibi mimari çözümler; gereksiz alan kullanımını, aşırı enerji tüketimini ve hatta araç kullanımını azaltabiliyor. Benzer şekilde, doğal havalandırmayı destekleyen kütle ve cephe kararları soğutma enerjisi ihtiyacını ciddi ölçüde azaltabiliyor.

Bu noktada entegre tasarım yaklaşımının önemi daha da belirginleşiyor. Cephe tasarımı, aydınlatma tasarımı, gün ışığı kullanımı ve soğutma enerjisi ihtiyacı bağımsız ele alındığında çelişkili sonuçlar ortaya çıkabiliyor. Aydınlatma tasarımı ile cephe açıklıkları birlikte kurgulandığında, yapay aydınlatma ihtiyacı azalırken iç mekân konforu korunabiliyor.

Önümüzdeki dönemde sürdürülebilir bina tasarımında asıl öne çıkacak unsur, teknik sistemlerle mimari kararların erken aşamada birlikte ele alındığı, kullanıcı davra-

nışlarını da hesaba katan ve kaynak kullanımını bütüncül olarak azaltmayı hedefleyen bu entegre yaklaşımlar olacak.

■ Sürdürülebilir şehirler ve binalar için mevzuatta öncelikli olarak hangi gelişmeler yapılmalı?

Öncelikle performans bazlı yaklaşımın çok daha güçlü biçimde hayata geçirilmesi gerekiyor. Hedeflenen enerji, karbon, su ve çevresel performansın gerçekten sağlanıp sağlanmadığını ölçen, izleyen ve doğrulayan bir sistem çok daha etkili olur. Bu yaklaşım, mevzuatın denetim mekanizmaları, dijital altyapı ve finansman araçlarıyla birlikte ele alınmasını da zorunlu kılıyor. Enerji ve karbon performansının finansman koşullarıyla ilişkilendirilmesi, dönüşümün hızlanmasında son derece kritik bir rol oynuyor.

Asıl belirleyici olan, bu yükümlülüklerin sahadaki uygulanmasının etkin biçimde takip edilmesi ve

denetlenmesi. Mevzuatın varlığı tek başına yeterli olmuyor; uygulamanın sürekliliği ve tutarlılığı büyük önem taşıyor.

Teşvik mekanizmalarında da yaklaşımın yeniden düşünülmesi gerekiyor. Zaten yapılması gereken bir uygulamayı hayata geçirmek için maddi bir teşvik beklenmemeli. Bu anlayışın, net ve kararlı bir biçimde en üst düzey karar organları tarafından ortaya konması, hem piyasa davranışlarını hem de kurumsal öncelikleri doğru yönde şekillendirecektir.

■ 8. Uluslararası Yeşil Binalar ve Şehirler Zirvesi'nin Türkiye'de sürdürülebilir şehirler yaklaşımına katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

8. Uluslararası Yeşil Binalar ve Şehirler Zirvesi'ni ÇEDBİK olarak bu yıl da Türkiye'de sürdürülebilir şehirler ve yeşil binalar gündemini daha geniş bir çerçevede ele almak ama-

Teknoloji yanlış kararları maskeleyebilir ama doğru kararların yerini alamaz. İnşaat sektöründeki teknolojiler de nihayetinde birer araç.

cıyla gerçekleştirdik. Zirveyle birlikte sürdürülebilirliği yalnızca çevresel bir ideal olarak değil; riskler, fırsatlar, finansman ve uygulama boyutlarıyla birlikte tartışmaya açtık.

Zirve kapsamında kamu, özel sektör, finans kuruluşları, yerel yönetimler ve akademiyi aynı platformda bir araya getirerek, Türkiye'de sürdürülebilir şehirler ve yeşil binalar konusunda ortak bir dil oluşmasına katkı sağlamayı hedefledik. Ele aldığımız başlıklarla, yeşil bina yaklaşımının sadece teknik çözümlerden ibaret olmadığını; mevzuat, finansman, veri, teknoloji ve insan faktörünün birlikte ele alınması gereken bütüncül bir süreç olduğunu özellikle vurguladık. İklim finansmanı, gayrimenkul sektörünün dönüşümü ve akıllı çözümler gibi konuların bu kadar net şekilde konuşulması, sektör açısından çok önemliydi.

Özetle, ÇEDBİK olarak bu zirveyle hem mevcut riskleri ve sorunları açıkça ortaya koyduk hem de Türkiye'nin sürdürülebilir şehirler ve yeşil binalar yolculuğunda önümüzdeki dönemde hangi adımların öncelikli olması gerektiğine dair güçlü mesajlar verdik. Bu yönüyle zirvenin, sadece bugünü değil, geleceğe yönelik politika ve uygulama çerçevesini de besleyen önemli bir platform olduğunu düşünüyoruz.

Vodafone Business teknolojileri ile iřinizi büyütmek mümkün

Bize güvenen on binlerce KOB 'miz gibi
sizi de teknolojilerimizle tanıştıralım.

Maliyet
Tasarrufu
Sağlayın

Global
Pazarlara
Uyumluluk

 lk Yatırım
Maliyeti Yok

QR kodu okutun

Birlikte mümkün
vodafone
business

Türkiye’de aralık ayının sürdürülebilir markaları

2025 yılı boyunca ülkemizde sürdürülebilirlik odağında atılan adımlar her geçen gün daha görünür hale geldi. Aralık ayında, sürdürülebilirlik vizyonunu somut aksiyonlarla destekleyen ve sektöründe fark yaratan markaları mercek altına alıyoruz.

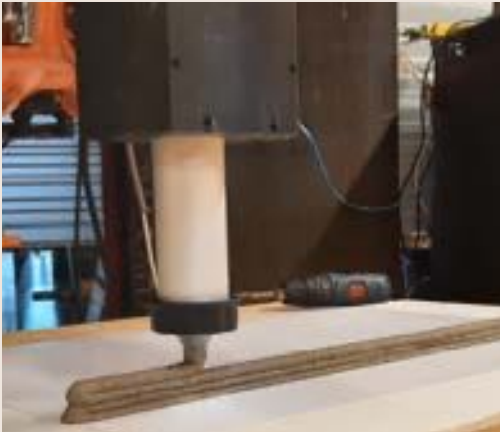

Sanayi: ASAŞ

ASAŞ, altıncı kez yayımladığı sürdürülebilirlik raporunda 2024 yılına ait çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim (ÇSY) performansını kamuoyu ile paylaştı. ASAŞ Genel Müdürü Derya Hatiboğlu, raporda yer alan mesajında şirketin sürdürülebilirlik vizyonunu şu ifadelerle özetledi: “2024 yılında zorluklara rağmen yatırımlarımızı sürdürdük ve sürdürülebilir büyüme yolculuğumuzda önemli adımlar attık. Emisyonlarımızdaki güçlü düşüş, enerji verimliliği projelerimiz ve düşük karbonlu ürün yatırımlarımız sürdürülebilir geleceğe olan bağlılığımızın somut göstergeleri.”

Kimya: Hayat Kimya

“Yerinde üret, yerinde tüket” anlayışını iş modelinin merkezine yerleştiren **Hayat Kimya**, Kocaeli fabrikasında hayata geçirdiği yenilikçi enerji çözümü projesi olan Trijenerasyon Tesisi ile 2 ödül kazandı. Trijenerasyon tesisi projesi ile kampüsteki tüm enerji verileri dijital ortamda anlık olarak izleniyor; verimlilik, maliyet ve performans gibi kritik parametreler operatörler tarafından sürekli takip ediliyor. Bu sürecin bir sonraki adımında kontrol mekanizmasının tamamen yapay zekaya devredilmesi hedefleniyor. Böylece enerji üretim süreçleri yapay zeka tarafından modellenerek sistemin öğrenme ve optimizasyon kabiliyetleriyle en verimli ve en düşük maliyetli çalışma rejiminin belirlenmesi sağlanacak.

Yapı Malzemesi: İstanbul Bilgi Üniversitesi

BİLGİ İnşaat Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Büşra Aktürk yürütücülüğünde sürdürülebilir 3 boyutlu yazdırılabilir çimentosuz yapı malzemesi geliştirildi. Geliştirilen yeni malzeme, 3 boyutlu yazıcı teknolojisiyle konut üretimini daha çevreci, hızlı ve erişilebilir hale getirmeyi hedefliyor. Geliştirilen malzeme ile 3D yazıcı teknolojisi kullanılarak konut üretiminde çevre dostu, hızlı ve erişilebilir bir üretim süreci amaçlanıyor. Sodyum karbonatla aktive edilen malzeme, üretim sürecinde enerji tüketimini ve karbon emisyonunu da önemli ölçüde azaltıyor.

Enerji: Eşarj

Enerjisa Enerji'nin yüzde 100 iştiraki ve Türkiye'nin ilk elektrikli araç şarj ağı operatörü olan Eşarj, müşteri deneyimi odaklı yaklaşımı doğrultusunda kullanıcı taleplerini dikkate alarak yeni şarj istasyonunu İzmir Aliaga'da hizmete açtı. Eşarj Genel Müdürü Yakup Aydılek: "Eşarj olarak büyüyen şarj altyapımızı planlarken en önemli yol göstericimiz, müşterilerimizden gelen gerçek saha içgörülerini ve beklentiler oluyor. Bu anlayışla geliştirdiğimiz 'Lokasyon Öner' projesi sayesinde yatırımlarımızı doğrudan kullanıcı taleplerine göre şekillendirme fırsatı elde ettik" dedi.

Tekstil: Lenzing

Lenzing'in tekstil değer zincirinin tüm paydaşlarını tek bir çatı altında topladığı Lenzing Talks 2025 İstanbul'da sürdürülebilir üretimden sektöre geleceğe taşıyan teknolojilere kadar pek çok konu ele alındı. Katılımcılar, Lenzing ile geliştirdiği uygulamalar ve yeni koleksiyon örneklerini deneyimledi. Lenzing Tekstilden Sorumlu Kıdemli Ticari Direktörü (Avrupa, Amerika, Türkiye) Feridun Ayırğa, "Tüm çalışmalarımızda değer yaratan büyümeye odaklanarak bütünsel bir strateji izliyoruz. Bu stratejinin temel unsurları arasında operasyonel verimliliği artırmak, yüksek kârlı premium ürünlere odaklanmak yer alıyor" dedi.

Perakende: Rossmann Türkiye

Türkiye'deki 15'inci yılını kutlayan **Rossmann Türkiye** ve iş ortakları, doğaya ve sürdürülebilir bir geleceğe katkı sunmak amacıyla "Yemyeşil Bir Türkiye İçin Bugün İyilik Zamanı" kısaca B.İ.Z. adını taşıyan sosyal sorumluluk projesini OGEM-VAK iş birliği ile hayata geçirdi. İki etaptan oluşan proje kapsamında Rossmann Türkiye, iş ortaklarıyla birlikte 150 fidan dikerek 2.400.000 m² alanın yeniden ormanlaştırılmasını hedefliyor. Rossmann'ın sürdürülebilirlik odaklı bu girişimine çok sayıda global ve yerel marka destek veriyor. Projede yer alan iş ortakları arasında; Beyaz Kâğıt, Colgate, Henkel, L'Oréal, Nivea, P&G, Reckitt, Unilever ve Urban Care bulunuyor.

Sanat: CerModern

Türkiye'nin öncü çağdaş sanat merkezlerinden **CerModern**, 15. yılını kutladığı bu özel dönemde önemli bir ilke imza atarak ilk sürdürülebilirlik raporunu kamuoyuyla paylaştı. CerModern Sanat Yönetmeni Zihni Tümer, raporun taşıdığı önemi şu sözlerle ifade etti: "Sanat bugün yalnızca bir estetik deneyim değil; toplumsal değişimin güçlü bir aracıdır. Sürdürülebilirlik yaklaşımını sergi tasarımıyla günlük faaliyetlere kadar tüm çalışmalarımıza entegre ediyoruz. Kaynakları doğru kullanmak, toplumsal kapsayıcılığı artırmak ve sanatı herkes için erişilebilir kılmak artık temel sorumluluğumuz."

“

Daha sağlıklı bir gelecek sunan tıbbi yeniliklere yatırım yapmaya odaklanan bir organizasyon olarak, sosyal ve çevresel unsurları stratejimize entegre ederek sürdürülebilir büyüme modeli izliyor, sorumlu adımlar atmaya gayret ediyoruz.”

RECORDATI GRUP KIDEMLİ BAŞKAN YARDIMCISI, SPC GÜNEY DOĞU & ULUSLARARASI BÖLGE VE TÜRKİYE GENEL MÜDÜRÜ | ERDEM ÇINAR

SAĞLIKLI GELECEK İÇİN SORUMLU ADIMLAR ATIYORUZ

Efe Gökçe

Merkezi İtalya'da olan başlıca Avrupa ülkeleri ile Türkiye'de operasyonları bulunan, Orta Doğu ve Doğu Avrupa'nın yeni pazarlarında büyüyen varlığı ile Avrupalı bir ilaç grubu olan Recordati, bugün yalnızca sağlık alanında değil, sürdürülebilirlik konusunda da küresel ölçekte sorumluluk üstlenen öncü bir kuruluş olarak öne çıkıyor. Recordati Grup Kıdemli Başkan Yardımcısı, SPC Güney Doğu & Uluslararası Bölge ve Türkiye Genel Müdürü Erdem Çınar, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne verdiği röportajda, sürdürülebilir bir gelecek için hem insan hem de gezegen sağlığının aynı anda korunması gerektiğini vurgularken, şirketin topluma, çevreye ve hastalara karşı geliştirdiği bütünsel sorumluluğu detaylandırıyor.

Toplumsal refahına katkıda bulunmayı ve sorumlu kaynak kullanımını şirket yükümlülüklerinin yerine getirilmesinden çok, ahlaki bir sorumluluk olarak görüyoruz.

■ Recordati'nin sürdürülebilirlik vizyonu hangi değerlere dayanıyor?

Uluslararası bir ilaç grubu olarak, bugün dünyada 4.500'den fazla çalışma arkadaşımız ile yaklaşık bir asırdır yaşamı iyileştiren ve değiştiren ilaçlar alanında ön saflarda yer alıyoruz. Bu misyonla devam eden ve daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir gelecek sunan tıbbi yeniliklere yatırım yapmaya odaklanan bir organizasyon olarak, sosyal ve çevresel unsurları kurumsal stratejimize entegre ederek sürdürülebilir bir büyüme modeli izliyor, sorumlu adımlar atılmadan uzun vadeli bir ekonomik kalkınma olamayacağının bilinciyle hareket ediyoruz.

Çünkü biz toplumun refahına katkıda bulunmayı ve sorumlu kaynak kullanımını şirket yükümlülüklerinin yerine getirilmesinden çok, ahlaki bir sorumluluk olarak görüyoruz. Bu doğrultuda faaliyet gösterdiğimiz ülkelerde geçerli olan yasa ve yönetmeliklere saygı gösteriyor, grup olarak sürdürülebilirlik planımızda, hastaları önemsemek, insanları önemsemek, çevreyi korumak, sorumlu kaynak kullanımı, etik ve

dürüstlük olmak üzere beş alana öncelik veriyoruz.

Bu vizyon ile güvenli, yüksek kaliteli ürünler tedarik ederken etik, kalıcı ve sürdürülebilir bir şekilde büyümeye ve değer yaratmaya devam etmek istiyoruz.

■ Çevresel sürdürülebilirliği üretim süreçlerinize nasıl entegre ediyorsunuz?

Bu konuda Recordati Grup olarak, çevresel etkilerimizi kademeli olarak azaltmak ve üretim süreçlerimize daha sürdürülebilir çözümler entegre etmek amacıyla karbonsuzlaşma yolunda adımlar atıyoruz.

Üretim tesislerinde enerji ve su tüketimini en aza indirmeyi ve sera gazlarının ve diğer kirleticilerin atmosfere salınımını azaltmayı amaçlayan girişimleri teşvik ediyoruz. Özellikle kimyasal ve farmasötik ürünlerin doğru şekilde imha edilmesine odaklanarak, üretim faaliyetleriyle bağlantılı atık üretimini azaltmak için çalışıyoruz. Yürürlükteki yönetmeliklere uygun olarak geri dönüştürülebilen veya imha edilebilen malzemeler kullanıyoruz.

Ayrıca belirlediğimiz başlıca

stratejiler arasında yenilenebilir enerji kullanımı ve enerji verimliliği girişimlerinin benimsenmesi de yer almaktadır. Yeşil enerjinin mevcut olduğu ülkelerdeki tüm üretim tesislerinin yenilenebilir enerji ile tedarik edilmesi hedefi doğrultusunda Türkiye'deki üretim tesisimiz de 2024 yılında tamamlanan güneş paneli sistemi ile yenilenebilir enerji üretmeye başlamıştır.

Bir ilaç şirketi olarak, faaliyetlerimizden kaynaklanan atıkları azaltmaya, mümkün olan her yerde geri kazanım ve yeniden kullanım odaklı dögüsel bir yaklaşım benimsemeye ve özellikle üretim tesislerimizde kimyasal ve ilaç ürünlerini doğru şekilde bertaraf etmeye kararlıyız.

■ Toplum sağlığı ve sosyal sorumluluk alanlarında nasıl bir etki yaratıyorsunuz?

Toplumun refahını desteklemek, hem toplumu geliştirirken büyüyen hem de çalışanlarının gurur duyduğu sağlıklı bir işletmenin temel unsurlarından biridir. Recordati her zaman, sağlığın ve hayatı dolu dolu yaşama fırsatının bir ayrıcalık değil; bir hak olduğuna inanarak, tüm insanlara yenilikçi ve sürdürülebilir sağlık hizmetlerine erişim sağlayarak en iyi versiyonları olma fırsatını sunmak için çalışmaktadır.

Örneğin Grup nadir hastalıklar alanında, 2024 yılı boyunca ürünlerimizle ilgili destek almaya uygun yaklaşık 1.600 hasta Hasta Destek Programı (PAP), Ortak Ödeme Yardım Programı (CAP) ve benzer programlar aracılığıyla desteklenmiştir. Ayrıca Recordati, farkındalığı artırmak, teşhis sürecini kolaylaştırmak ve nadir hastalıkları olan kişiler için tedavilerin erişebilirliğini artırmak için nadir hastalık topluluklarıyla da yakın bir şekilde çalışmaktadır.

Türkiye'de de aynı anlayışı topluma yansıtan projeler yürütüyoruz. TEMA Vakfı iş birliğiyle oluşturduğumuz Recordati Hatıra Ormanı, sürdürülebilir bir gelecek için attığımız somut bir adımdı. Bunun yanı sıra,

kadın sağlığı konusunda farkındalığı artırmak ve bilgilendirici içeriklerle destek olmak amacıyla "SYKL Kadına Sağlık" podcast projesinin 2. sezonuna sponsor olarak katkı sağladık. Bu proje, kadınların yaşam döngüsündeki farklı sağlık temalarına ışık tutarak toplumsal farkındalığı artırmayı hedefliyor.

Özetle, Recordati Grup, tıbbi-bilimsel kuruluşlar, hasta dernekleri ve sosyal projeler aracılığıyla, özellikle en fazla yardıma ihtiyaç duyan kesimlere ulaşmayı hedeflemektedir.

■ Paydaş yönetimi ve tedarik zincirinde sürdürülebilirliği nasıl güvence altına alıyorsunuz?

Güvenli ve yüksek kaliteli ürünler üretme sürecinde tedarik zincirimizin temel bir değere sahip olduğunun farkındayız. Bu nedenle, öncelikle değerlerimizi ve etik ilkelerimizi paylaşan tedarikçiler ve stratejik iş ortaklarıyla çalışıyoruz.

Sürdürülebilirlik planımızda, hastaları önemsemek, insanları önemsemek, çevreyi korumak, sorumlu kaynak kullanımı, etik ve dürüstlük olmak üzere beş alana öncelik veriyoruz.

Hızla değişen bir dünyada yaşıyoruz ve bu durum, gelecek nesiller için sürdürülebilirlik konusunda giderek daha fazla endişe yaratıyor.

■ **Sizce sürdürülebilirliği iş dünyasında kalıcı bir kültüre dönüştürmenin yolu nedir?**

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) vurguladığı gibi, sağlık yalnızca hastalık veya engellilik olmaması değil; tam bir fiziksel, zihinsel ve sosyal iyilik halidir. Bu nedenle sağlığı geliştirmek, insanların doğduğu, yaşadığı ve çalıştığı sosyal, fiziksel ve ekonomik koşullar gibi birçok belirleyici faktör üzerinde; sağlık sistemleri dahil olmak üzere, etkili olmayı gerektirir. Bu bağlamda, kurumlar ve hükümetlerin yanı sıra, ilaç şirketlerinin de sağlık sisteminin erişilebilirliği, kullanılabilirliği ve kalitesi açısından iyileştirilmesine yönelik stratejiler geliştirmesi gerekmektedir.

Hızla değişen bir dünyada yaşıyoruz ve bu durum, gelecek nesiller için sürdürülebilirlik konusunda giderek daha fazla endişe yaratıyor. İçinde bulunduğumuz mevcut koşullar, insanlık ile doğa arasındaki ilişkiyi ve genel bir dengenin önemi yeniden düşünmemize yol açtı: İnsanların sağlığı ile dünyanın sağlığı birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Sağlıksız bir çevrede sağlıklı olamayız; sağlık olmadan da ne refah ne de sosyal adalet mümkündür.

Bu sistematik yaklaşım çerçevesinde ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi öncelikleri doğrultusunda Recordati, küresel kalkınmayı desteklemeye, insan refahını artırmaya ve çevreyi korumaya katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Tedarikçi seçiminde kullanılan parametreler arasında, Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşmelerine uygun olarak tüm çalışanlar için temel insan haklarına uyulmasını gerektiren Grup Etik Kurallarına uyulması da yer almaktadır. Ayrıca, tedarikçi onay anketinde çevresel ve sosyal hususlar da dikkate alınarak, tedarikçilerin ISO 14001 ve ISO 45001 gibi sağlık, güvenlik ve çevre yönetim sistemlerine sahip olup olmadıkları da kontrol edilmektedir.

Bunlara ek olarak bağımsız bir kuruluş tarafından gerçekleştirilen tedarikçi denetleme planı ile tedarikçileri sürdürülebilirlik açısından dört temel alanda (çevre, insan hakları, etik ve sürdürülebilir satın alma) değerlendiriyoruz.

Böylece, şeffaflık ve güvene dayalı ilişkiler kurarak tüm değer zinciri boyunca etik, çevresel ve sosyal konulara saygıyı teşvik ediyoruz.

■ **Recordati'nin gelecekte hangi sürdürülebilirlik projeleri öncelikli olacak?**

Grup'un yönetim stratejileri ve politikaları belirlenirken Recorda-

ti'nin öncelikleri arasında yalnızca hasta sağlığını ve yaşam kalitesini iyileştirmek değil, aynı zamanda tüm paydaşların çıkarlarını gözetmek, faaliyetlerinin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerini izleyip yönetmek ve bunları analiz sonuçlarını dikkate alarak değerlendirmek de yer almaktadır.

Bu doğrultuda; yenilenebilir enerjinin artırılması, özellikle üretim süreçlerinde geri dönüşüm ve yeniden kullanımı için olası yeni girişimlerin analizine devam edilmesi, daha düşük çevresel etkiye sahip olası ambalaj çözümlerinin araştırılması, bağımsız kuruluş tarafından Tedarikçi Sürdürülebilirlik Denetimleri'nin devam etmesi sürdürülebilirlik ile ilgili hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Ayrıca, bağışlar ve farklı girişimler yoluyla toplulukları desteklemeye devam edeceğiz.

Özetle, iş birliği ve topluma saygının öneminin bilincinde olarak, faaliyet gösterdiğimiz yerlerde ortak değer yaratmayı ve sürdürülebilir kalkınmaya olumlu katkıda bulunmayı hedefliyoruz.

Fransa, Çin'le sürdürülebilir yatırım diyalogunda

■ Fransa, son yılların ekonomik baskılarıyla iyiden iyiye boğuşurken, Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron dümeni daha cesur bir yöne kıldı: Çin ile yatırım ilişkilerini derinleştirmek. Paris'in bu hamlesi, yalnızca diplomatik bir yakınlaşma değil; aynı zamanda yüksek maliyetli enerji dönüşümünü hızlandırmak ve sanayide rekabet gücünü korumak için stratejik bir zorunluluğun ifadesi. Özellikle elektrikli araç bataryaları, güneş panelleri ve bilgisayar bileşenleri gibi üretim maliyetinin Çin'de belirgin şekilde düşük olduğu alanlarda Pekin sermayesi Fransa için cazip bir çıkış kapısı olarak görülüyor.

Microsoft ve Pantheon'dan doğa temelli iş birliği

■ Microsoft, teknoloji yatırımlarının yanına artık doğa yatırımlarını da koyuyor. Şirketin İklim İnovasyonu Fonu, karbonu atmosferden fiziksel olarak uzaklaştıran doğa temelli çözümler geliştiren Pantheon Regeneration'a ortak oldu. Pantheon'un işi kulağa romantik gelse de oldukça bilimsel: Yıllar önce tarım ya da ormancılık için kurutulmuş bataklıkları yeniden suya kavuşturup, bu alanları dev karbon depolarına dönüştürmek. Microsoft'un yatırımı da bu alanların daha hızlı restore edilmesi, daha geniş sahalara yayılması ve karbon yakalama kapasitesinin güvenilir şekilde ölçülmesi için kritik önem taşıyor.

Apple'da yeşil dönemin sonu

■ Apple'ın çevre ve sosyal sorumluluk alanındaki en görünür isimlerinden Lisa Jackson, 13 yılın ardından sahneden zarif bir veda ile çekiliyor. Jackson, 2013'te şirkete katıldığında Apple hâlâ karbon ayak izini hesaplamayı öğrenen bir devdi; bugün ise yenilenebilir enerji yatırımlarından tedarik zinciri denetimine kadar tüm sürdürülebilirlik değerlerini bir üst seviyeye taşımış durumda. Şirket, 2015'ten bu yana küresel emisyonlarını yüzde 60'tan fazla azalttığını iddia ederken, bu dönüşümün mutfağında en çok emeği olan isim şüphesiz Jackson'dı. Emeklilik kararıyla birlikte Apple'ın organizasyon şeması da yenileniyor. Çevre ve sosyal girişimler ekibi artık yeni COO Sabih Khan'a bağlanırken; politika, uluslararası ilişkiler ve regülasyon tarafı Mart 2026'da göreve başlayacak olan Jennifer Newstead'e devrediliyor.

“

**Sürdürülebilirlik
bizim için sadece
çevresel faktörlerle
sınırlı değil; finansal
sürdürülebilirlik,
operasyonel
sürdürülebilirlik ve
müşteri ilişkilerinde
sürdürülebilirlik
hepsi bir bütünü
oluşturuyor.”**

**SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
BİZİM İÇİN BİR BÜTÜN**

SÜRAT LOJİSTİK GENEL MÜDÜRÜ | TARKAN TÜRKEL

■ Nüşet Çamuşoğlu

Lojistik sektörü, küresel ticaretin en kritik halkalarından biri ve sürdürülebilirlik alanında da önemli bir dönüşümün merkezinde... Artan maliyetler, çevresel etkiler, değişen müşteri beklentileri ve hızla gelişen teknolojiler, şirketleri daha çevreci, daha verimli ve daha esnek iş modelleri geliştirmeye zorluyor. Sürat Lojistik Genel Müdürü Tarkan Türkkel, sektördeki 2 yıllık genç yapılanmanın arkasındaki deneyimli ve dinamik bir ekip bulunduğunu vurguluyor.

■ Öncelikle sizi ve Sürat Lojistik ekibini kısaca tanıyabilir miyiz?

Sürat Lojistik henüz 2 yaşında, genç bir firma. Dolayısıyla aslında biz de ekip olarak genç ama bir o kadar da tecrübeli bir ekibiz. 2024 yılı itibarıyla kendi çalışma kültürümüze ve hedeflerimize uygun, verimli şekilde işleyebileceğimiz bir organizasyon yapısı kurmaya odaklandık. Bu doğrultuda ekip arkadaşlarımızı aşama aşama bünyemize kattık. Bugün geldiğimiz noktada güçlü, dinamik ve deneyimli bir kadroya sahibiz. Şimdi ise tamamen farklı bir yapının içinde, yeni bir markanın büyümesine katkı

sunuyorum. Şu anda 2 yeni depo açtık ve depolarımız kısa sürede doluluk oranlarına ulaştı. Yeni depo açılışları da gündemimizde. Büyüme hedeflerimiz kapsamında kara yolu ve deniz yolu taşımacılığı başta olmak üzere pek çok alanda hizmet veriyor, kapasitemizi sürekli artırıyoruz.

■ Lojistik sektöründe yeni faaliyete başlayan şirketlere sürdürülebilirlik konusunda hangi tavsiyelerde bulunursunuz?

İşin temelinin sürekli ve sağlıklı ilişkiler kurmaktan geçtiğini görüyo-

ruz. Bu ister uzun vadeli bir kontrat işi olsun, ister spot taşımacılık olsun fark etmiyor; biz müşterilerimizle düzenli temas halindeyiz. Özel günlerinde de yanlarında oluruz, zor zamanlarında da... Bu sayede hem sürdürülebilir hem de uzun vadeli ilişkiler kurabiliyoruz.

Operasyon ekiplerimizi sadece TIR ve diğer taşıma süreçleriyle ilgilenen bir arka ofis olarak değil; müşteriye temas eden, düzenli iletişim kuran, sahayı bilen bir yapı haline getirmeye özen gösteriyoruz. Böylece operasyon sadece teknik süreçlerle sınırlı kalmıyor; müşteri ilişkilerinin

Bir TIR'ın egzoz emisyonu, yakıt tüketimi, yağ ve diğer fosil yakıt kaynaklı etkilerini düşündüğünüzde, toplam çevresel maliyet son derece yüksek oluyor.

de bir parçası oluyor. Bu yaklaşım, hem hizmet kalitemizi artırıyor hem de şirketimizin uzun vadeli sürdürülebilirliğini güçlendiriyor.

■ **Sürat Lojistik olarak intermodal taşımacılığı tercih etmenizin temel nedenleri neler? Bu model size hangi operasyonel ve çevresel avantajları sağlıyor?**

Intermodal taşımacılık özellikle son 15-20 yılda önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıktı. Çünkü sektörde kullanılan araçlar sürekli yıpranıyor; yedek parçalar dövizle alındığı için maliyetler artıyor. Lastiğinden motor aksamına kadar her unsur ayrı bir yük. Bunun yanında çevresel etkiler

de göz ardı edilemez. Bir TIR'ın egzoz emisyonu, yakıt tüketimi, yağ ve diğer fosil yakıt kaynaklı etkilerini düşündüğünüzde, toplam çevresel maliyet son derece yüksek oluyor. Oysa bir TIR'ın taşıdığı yükü, intermodal bir hatta tek bir blok tren yaklaşık 36 TIR'ın taşıma kapasitesiyle karşılayabiliyor. Bu da 36 TIR'ın yakacağı yakıttan, salacağı emisyonla, yol aşınmasından şoför maliyetine kadar tüm olumsuz etkilerden kurtulmanıza anlamına geliyor. Bu açıdan intermodal taşımacılığın hem çevresel hem de ekonomik faydası çok net.

Biz de operasyonlarımızı bu modele göre şekillendiriyoruz. Ürünü Türkiye'de müşteriden alıyoruz, ister konteynerde, ister TIR olarak. Ardından yükü trenlere transfer ederek Avrupa'ya sevk ediyoruz. Avrupa içinde de çok uzun mesafelerin trenle kaedilmesi mümkün olduğu için süreç hem hızlı, hem güvenli, hem de çevre dostu bir şekilde tamamlanıyor.

■ **Kara yolu taşımacılığında hız ve maliyet arasında nasıl bir denge kuruyorsunuz?**

Kara yolu taşımacılığı tarafında ise ağırlıklı olarak

TIR ve farklı tip kamyonlarla hizmet veriyoruz. Burada dengeyi tamamen müşterilerimizin ihtiyaçlarına göre kuruyoruz. Bazı müşterilerimiz için maliyet öncelikli oluyor. Ancak bazı müşterilerimiz için hız çok daha kritik. Diğer yandan, TIR'la yapılan taşımacılıkta özellikle sınır kapılarında 1-2 günü bulan uzun kuyruklar olabiliyor. Bu beklemler bazı müşteriler için büyük kayıp anlamına geliyor. Bu nedenle bazı firmalar, TIR yerine daha küçük van tipi araçları tercih ediyor. Vanlar, binek araç gibi daha hızlı geçiş yapabildiği için teslimat sürelerini kısaltabiliyor. Biz de

Sürdürülebilir taşımacılık hedefleri

Intermodal taşımacılığın hem ciddi bir maliyet avantajı hem de güçlü bir çevresel faydası var. Bu nedenle intermodalin daha da yaygınlaşmasını temenni ediyoruz. Yaygınlaştıkça sektörün üzerindeki yük azalacak, çevresel etkiler düşecek ve operasyon verimliliği artacak.

Bugün intermodal hatları kullanan belli sayıda firma var ve talep çoğu zaman kapasitenin üzerinde. Hatta zaman zaman blok trenlerde yer bulmakta zorlanıyoruz. Yani taşımayı yapmak isterseniz bile tren kapasitesi dolu olduğu için yükleme alanı bulamayabiliyorsunuz. Bu yüzden intermodal hatların ve tren seferlerinin artırılması hem sektörün hem de ülkemizin sürdürülebilir taşımacılık hedefleri açısından büyük önem taşıyor.

Grup şirketimiz Sürat Kargo, elektrikli teslimat araçları kullanmaya başladı. Biz de aynı yaklaşımı benimsiyor, elektrikli araçları tercih etmeye çalışıyoruz.

tüm bu değişkenleri değerlendirerek her müşterinin operasyon yapısına, hız beklentisine ve maliyet hedeflerine göre en uygun taşıma modelini belirliyoruz.

■ **Kara yolu taşımacılığında müşteri memnuniyetini nasıl sağlıyorsunuz?**

Aslında herkes şunu ister: iş hemen, üstelik en uygun fiyatla çözülsün. Bu hepimizin hayatında da geçerli bir beklenti. Ama maalesef lojistikte -hatta çoğu sektörde- hem en hızlısı hem en ucuzu hem de sıfır sorunlu bir operasyon her zaman mümkün olmuyor. Bizim ana hedefimiz, müşterilerimize mümkün

olan en uygun maliyeti ve en hızlı teslimat seçeneğini sunmak. Ancak bazı talepler var ki, operasyonel olarak gerçekçi değil. Bu durumlarda da doğruyu açıkça söylemek, sürdürülebilir bir iş ilişkisi açısından en doğrusu. Çünkü biz müşteriyi bir "iş ortağı" olarak görüyoruz ve bu iş birliklerinin uzun vadeli olmasını istiyoruz. Bazen projeler geliyor; önce bir bakıyorum, riskler neler? Belki kişiliğimle de ilgili ama bardağın boş tarafını mutlaka değerlendiririm. Yani önce riskleri ortaya koyup, kendimizi ve müşterimizi koruyacak şekilde bir yol haritası oluşturmayı tercih ederim. Bu yaklaşım da hem hizmet kalitesini hem de iş ortaklığımızın sürdürülebilirliğini güçlendiren bir faktör oluyor.

■ **2026 yılı için sürdürülebilirlik ve lojistik alanlarında belirlediğiniz temel hedefler nelerdir?**

Bundan 10 yıl sonra ya da 100

yıl sonra da değişmeyecek tek hedefimiz var: Müşteri memnuniyetini sağlamak. Çünkü müşterimiz memnun olursa firmamız büyür; firmamız büyüdükçe daha fazla istihdam yaratır, daha fazla değer üretir. Aslında tüm döngü bunun üzerine kurulu.

Diğer şirketler gibi biz de 2026 bütçe çalışmalarımızı yapıyoruz. Kârlılık hedeflerimiz, büyüme planlarımız ve ulaşmak istediğimiz noktalar net. Ancak bu hedeflere ulaşmak için temelin sağlam olması gerekiyor. En başta da belirttiğim gibi, Sürat Lojistik 2 yaşında çok genç bir şirket. Ancak çok hızlı büyüyen bir yapımız var ve bu büyümeyi sürdürülebilir kılan en önemli unsur, temellerimizi doğru atmış olmamız.

Sürdürülebilirlik bizim için sadece çevresel faktörlerle sınırlı değil; finansal sürdürülebilirlik, operasyonel sürdürülebilirlik ve müşteri ilişkilerinde sürdürülebilirlik hepsi bir bütünü oluşturuyor. Ancak çevresel etkiyi azaltmak adına hem kendi araç filomuzda hem de grup şirketlerimizde aynı politikayı benimsiyoruz. Örneğin, Sürat Kargo -grup şirketimiz- elektrikli teslimat araçları kullanmaya başladı. Biz de aynı yaklaşımı benimsiyor, mümkün olduğunca elektrikli araçları tercih etmeye çalışıyoruz. Ayrıca depo operasyonlarımızda da enerjimizi güneşten karşılamaya yönelik adımlar atıyoruz. Yani büyürken hem çevreye duyarlı hem de geleceğe hazırlıklı bir yapı kurmaya özen gösteriyoruz.

“

İstanbul Tuzla'daki idari ve lojistik merkezimiz ve tüm ülkeye yayılan satış ve servis ağımla sanayi işletmelerine enerji verimliliği odaklı çözümler sunuyoruz. Yenilenebilir enerji kullanımını arttırıyor, operasyonel verimlilik ve ürün verimliliği odaklı yatırımlar yapıyoruz.”

ATLAS COPCO GENEL MÜDÜRÜ | NURİ KÖSE

ENERJİ VERİMLİLİĞİ ODAKLI ÇÖZÜMLER SUNUYORUZ

■ Nüşet Çamuşoğlu

Enerji verimliliği, düşük karbonlu üretim ve dijitalleşme... Sanayinin dönüşümünü belirleyen bu üç temel başlık, yalnızca geleceğin fabrikalarını değil; bugün atılması gereken stratejik adımları da şekillendiriyor. 1873'ten bu yana küresel endüstriyel teknolojilerin öncülerinden biri olan Atlas Copco, Türkiye'de 1950'den beri sürdürdüğü faaliyetleriyle bu dönüşümün güçlü aktörleri arasında yer alıyor. Kompresör teknolojilerinden dijital izleme sistemlerine, enerji verimliliği yüksek çözümlerden Ar-Ge yatırımlarına kadar geniş bir alanda yol gösterici bir rol üstlenen şirket, sürdürülebilirlik hedeflerini Bilime Dayalı Hedefler girişimi (SBTi) ile uyumlu hale getirerek kararlılığını somut bir çerçeveye oturtmuş durumda...

Atlas Copco Türkiye Genel Müdürü Nuri Köse, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne verdiği röportajda, sanayinin düşük karbonlu geleceğine yönelik kritik ipuçları sunuyor. Kapsam 1, 2 ve 3 emisyonlarının azaltılmasından dijitalleşmenin getirdiği yeni fırsatlara, Yeşil Mutabakat'ın işletmeler üzerindeki etkilerinden enerji verimliliğinde oyunu değiştiren teknolojilere kadar uzanan kapsamlı bir perspektifle Köse, sektörün bugününü olduğu kadar yarını da anlatıyor.

■ **Öncelikle sizi ve Atlas Copco ekibini kısaca tanıyabilir miyiz?**

Atlas Copco Group, 1873'te İsveç'te kurulmuş, 180 ülkede faaliyet gösteren ve 55 bin çalışanı bulunan küresel bir endüstriyel teknoloji şirkettir. Kompresör Tekniği iş alanı, grubun toplam cirosunun yaklaşık %45'ini oluşturmaktadır.

Stratejimizin merkezinde enerji tüketimini ve karbon ayak izini azaltan yüksek verimli basınçlı hava ve gaz teknolojileri var. Kayıp ve kaçakların azaltılması da temel odaklarımız arasında.

Türkiye’de ise 1950’den bu yana faaliyet gösteriyoruz; İstanbul Tuzla’daki idari ve lojistik merkezimiz ve tüm ülkeye yayılan satış ve servis ağımla sanayi işletmelerine enerji verimliliği odaklı çözümler sunuyoruz. Benim de grupta 18.yılım, Genel Müdür rolünü 2021’den bu yana yürütüyorum.

■ **Sürdürülebilirlik stratejinizin merkezinde ne var? Düşük karbonu desteklemek için hangi teknolojileri kullanıyorsunuz?**

Stratejimizin merkezinde enerji tüketimini ve karbon ayak izini azaltan yüksek verimli basınçlı hava ve gaz teknolojileri var. Kayıp ve kaçakların azaltılması, ısı geri kazanımı çözümleri ve verimliliği artıran dijital izleme sistemleri temel odaklarımız arasında.

■ **2030 hedefleriniz, Bilime Dayalı Hedefler girişimi (SBTi) tarafından onaylanmış. Detay verebilir misiniz?**

2030 yılına kadar doğrudan faaliyetlerimizden ve müşterilerimizin ve paydaşlarımızın enerji tüketimlerinden kaynaklanan emisyonların %50

azaltılması hedefimiz SBTi tarafından onaylandı. Bu kapsamda yenilenebilir enerji kullanımını artırıyor, operasyonel verimlilik ve ürün verimliliği odaklı yatırımlar yapıyoruz.

■ Kapsam 1, 2 ve 3 emisyonlarını azaltmaya yönelik stratejileriniz arasında en zorlu olan hangisi?

Bizim dolaylı olarak etki edebildiğimiz Kapsam 3 emisyonları, yani tedarik zinciri ve ürün kullanım aşamasında gerekli enerji verimliliği yatırımını henüz gerçekleştirilmeyen paydaşlarımızdan kaynaklanan emisyonlar en zorlayıcı alanı oluşturuyor. Bu nedenle iş ortaklarımızın yenilenebilir enerji yatırımlarına yönelik çözümler sunmalarına dikkat ediyor; aynı zamanda ürünlerimizin kullanım ömründeki enerji tüketimini azaltan yüksek verimli teknolojilere ve dijital çözümlere yatırım yapıyoruz.

■ Geleceğin sanayisi sizce nasıl bir sürdürülebilirlik denklemine sahip olacak?

Sanayinin sürdürülebilirlik denkleminde enerji verimliliği, dijitalleşme, karbon azaltımı ve döngüsel ekonomi ana parametreler olacak. 2030 sonrası vizyonda düşük karbonlu üretim, akıllı cihazlar ve veri odaklı operasyon yönetimi belirleyici rol oynayacak.

■ Ürünlerinizin enerji verimliliğini artırmak ve kullanım aşamasında emisyonları azaltmak için hangi Ar-Ge yatırımlarını yapıyorsunuz?

Global ciromuzun yaklaşık %5'i Ar-Ge'ye ayrılıyor; rakamın büyüklüğü düşünüldüğünde, farkı burada yarattığımıza inanıyoruz. Ar-Ge merkezlerimizde daha az enerji tü-

Sanayinin sürdürülebilirlik denkleminde enerji verimliliği, dijitalleşme, karbon azaltımı ve döngüsel ekonomi ana parametreler olacak. 2030 sonrası vizyonda veri odaklı operasyon yönetimi belirleyici rol oynayacak.

keten, daha uzun ömürlü ve karbon etkisi düşük basınçlı hava sistemleri geliştiriyoruz. Değişken Hızlı Ünite (VSD) serisi gibi yeni nesil vidalı kompresörler ile %60'a varan verimlilik artışı sağlıyoruz. Değişken hızlı ünite teknolojisinin öncüsü olan Atlas Copco, gelişmiş bağlantı teknolojisini kullanarak müşterilerinin VSD kompresörlerinden en iyi şekilde faydalanmalarına olanak tanıyor. Yağsız vidalı tip kompresörlerimiz, yüksek basınç çözümlerimiz ve endüstriyel gaz jeneratörlerimiz bu yatırımların hayata geçen en yakın örnekleri...

■ Veri odaklı bakım, uzaktan izleme ve yapay zekâ destekli optimizasyon sistemleri nasıl katkı sağlıyor?

Özel yazılım tabanlı dijital platformlarımızla basınçlı hava sistemleri uzaktan izleniyor; arıza riskleri

erken görülüyor ve enerji tüketimi optimize ediliyor. Bu uygulamayla, sadece kompresörlerin uzun ömürlü olmasına katkıda bulunmakla kalmıyor, aynı zamanda sanayide %30'a varan enerji tasarrufu ve sürdürülebilir bakım avantajı da sağlıyoruz.

■ Avrupa Yeşil Mutabakatı şirketleri nasıl etkiliyor ve Atlas Copco bu dönüşümde nasıl bir rehberlik sunuyor?

Yeşil Mutabakat, karbon ayak izini azaltmayı işletmeler için zorunlu hale getiriyor. Atlas Copco olarak biz de işletmelerin Yeşil Mutabakat'a uyumlu hale gelmesine aracılık etmekteyiz. Geliştirdiğimiz tüm ürünlerde önceliğimiz olan enerji verimliliği çözümlerimiz ve enerji uzmanlarımızın profesyonel desteğiyle sağladığımız danışmanlık hizmetleri ile firmaların bu dönüşümde reketçi kalmasına destek oluyoruz.

DASSAULT SYSTÈMES TÜRKİYE ÜLKE MÜDÜRÜ | HAKAN KUL

SANAL İKİZ TEKNOLOJİLERİ KİLİT ROLDE

“

Dünyadaki tüm endüstrilerde hızlı bir dönüşüm var; fosil yakıtlardan yenilenebilir enerji kaynaklarına, yani rüzgâr, güneş ve nükleer enerjiye geçiş yaşanıyor. Sanal ikiz teknolojileri, her sektörde kilit rol oynuyor.”

■ Nüşet Çamuşoğlu

4 4 yıllık geçmişi boyunca inovasyonun sınırlarını yeniden tanımlayan Dassault Systèmes, şehirlerin, fabrikaların ve hatta insan vücudunun bile sanal ikizlerini oluşturarak endüstrilere yepyeni bir gelecek perspektifi sunuyor. Havacılıktan otomotive, sağlıktan enerjiye kadar birçok sektörde dijital dönüşümün temelini atan şirket, bugün 159 ülkede yüz binlerce müşterisiyle üretimin ve tasarımın geleceğine yön veriyor. Bu kapsamlı dönüşümü, Türkiye'nin üretim gücü ve potansiyeliyle buluşturmak ise ayrı bir stratejik önem taşıyor. Dassault Systèmes Türkiye Ülke Müdürü Hakan Kul, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne sürdürülebilirlik vizyonlarını ve sanal ikiz teknolojilerinin endüstrilerde yarattığı etkileri anlattı.

■ Öncelikle sizi ve Dassault Systèmes ekibini kısaca tanıyabilir miyiz?

Dassault Systèmes kurulduğu günden bu yana 44 yıldır endüstrilerde köklü dönüşümleri mümkün kılan ve inovasyonlar geliştiren bir teknoloji şirketi. Basitçe anlatmak gerekirse, sanal ikiz teknolojileri üretiyoruz. Dassault Systèmes'in 3DEXPERIENCE adını verdiğimiz bir platformu var. Bu platform; 3D modelleme, simülasyon, mühendislik,

üretim ve veri bilimi gibi alanlarda entegre çözümler sunuyor. Özellikle CATIA, SOLIDWORKS gibi güçlü markalarımızla modelleme, simülasyon ve üretim teknolojileri alanında dünya genelinde öncü bir konumdayız. Bugün 159 ülkede 370 binden fazla müşterimiz var. Bunların arasında Airbus, Boeing, BMW, Volvo, Renault gibi dünya devleri bulunuyor. Ancak yalnızca büyük şirketlerle değil; yenilikçi start-up'larla da yakın iş birliği içindeyiz. Türkiye'de ise 2008 yılından bu yana faaliyet gösteriyoruz. Burada da firmalar, Dassault Systèmes teknolojilerini kullanarak sürdürülebilir inovasyon yaratıyor ve dijital dönüşüm süreçlerini hızlandırıyor.

Yapay zekânın katkısı ve bütüncül yaklaşım sayesinde, inovasyonun merkezinde dijitalleşme ve sürdürülebilirlik birlikte ilerliyor.

■ **Sürdürülebilirliği hem çevresel hem dijital bir sorumluluk olarak nasıl değerlendiriyorsunuz? Dassault Systèmes olarak “teknoloji + doğa” dengesini nasıl kuruyorsunuz ve sanal evrenlerin bu konuda sunduğu somut katkılar neler?**

Yaklaşımımız, teknolojinin her zaman hem insanlara hem de gezegene hizmet etmesi gerektiği anlayışına dayanmaktadır. Bu doğrultuda, sanal ikiz teknolojilerinin sürdürülebilir bir dünya tasarlamak için en önemli araçlardan biri olduğuna inanıyoruz. Başka bir deyişle, bu teknolojilerle dünyayı yalnızca “iyileştirmek” değil; aynı zamanda geliştirmek ve genişletmek de mümkündür. Vizyonumuz tam olarak bu inanç üzerine kuruludur.

■ **Ayrıca “Tek ilerleme insana mahsustur” adlı küresel bir girişimimiz de bulunuyor.**

Sanal ikizler sayesinde müşterilerimiz yalnızca sürdürülebilir ürünler tasarlamakla kalmıyor, kendi operasyonlarını da sürdürülebilir bir şekilde şekillendirebiliyor. Bizim için bir ürünün yaşam döngüsü doğa ve yaşamla uyum içinde değilse, sürdürülebilirlik hedefine tam anlamıyla ulaşmış sayılmaz. Sanal ikiz teknolojileri, bu uyumu ürünlerin tasarım ve üretim aşamalarının tamamında sağlamanın en güçlü yoludur.

Bir diğer önemli nokta ise simülasyon teknolojileri. Ürünleri fiziksel olarak üretmeden önce sanal ortamda simüle ederek en optimum hale getirmek, hem kaynak kullanımını azaltıyor hem de sürdürülebilir üretime büyük katkı sağlıyor. Üçüncü olarak, müşterilerimizin fabrikaları ve üretim operasyonları da sanal ikizlerle simüle edilerek optimize ediliyor. Bu sayede kaynak kullanımı en aza indiriliyor, verimlilik artırılıyor ve çevresel etki azaltılıyor. Bizim için bilim ve teknoloji, dünyayı dönüştürmenin en güçlü araçlarıdır. Sanal ikizlerle sürdürülebilir ürünler tasarlamak, simülasyonlarla üretim süreçlerini optimize etmek ve fabrika operasyonlarını çevreyle uyumlu hale getirmek, Dassault Systèmes’in sürdürülebilirlik vizyonunun temel taşlarını oluşturuyor.

■ **Ekonomik ve çevresel sürdürülebilirlik sizce nasıl kesişiyor ve birbirini nasıl besliyor?**

Bugün dünyada birçok endüstri ve sektör ciddi dinamiklerle ve zorluklarla karşı karşıya. Bunların

Sanal ikiz teknolojileri sürdürülebilir bir dünya tasarlamak için enerji verimliliği yüksek, karbon emisyonu optimize edilmiş projeler geliştirilebiliyor.

■ **Sanal ikiz teknolojisi şirketleri sürdürülebilirliğe nasıl hazırlıyor? Önümüzdeki 10 yılda bu teknolojinin hangi sektörlerde en büyük dönüşümü yaratacağını öngörüyorsunuz?**

Bugün baktığımızda, dünyadaki tüm endüstriler büyük bir dönüşüm sürecinden geçiyor. Bu dönüşümün merkezinde sürdürülebilirlik, elektrifikasyon ve dijitalleşme yer alıyor. Endüstrilerin gelişimi artık bu üç temel odağa göre şekilleniyor ve Dassault Systèmes de bu alanlarda önemli inovasyonlara öncülük ediyor. Örneğin, 1989 yılında Boeing 777, Dassault Systèmes teknolojileriyle tamamen dijital ortamda tasarlanan dünyanın ilk ticari uçağı oldu. Bu, havacılık endüstrisi için bir dönüm noktasıydı. Bugün havacılık sektörü, küresel karbon emisyonlarının yaklaşık %2,5'inden sorumlu. 2050 hedefleri doğrultusunda, sektör genelinde karbon nötr bir gele-

ceğe geçiş için dijital teknolojilerden büyük ölçüde faydalanılıyor.

Benzer şekilde, otomotiv sektörü de büyük bir dönüşüm içinde. Artık neredeyse tüm üreticiler elektrikli araçlara odaklanmış durumda. Bu da enerji altyapısından tedarik zincirine kadar tüm ekosistemi yeniden tanımlıyor. Enerji tarafında da benzer bir dönüşüm görüyoruz: fosil yakıtlardan yenilenebilir enerji kaynaklarına, yani rüzgâr, güneş ve nükleer enerjiye geçiş yaşanıyor. Bu da santrallerin ve enerji sistemlerinin baştan tasarlanmasını gerektiriyor, elbette sanal ikiz teknolojileri burada da kilit rol oynuyor. Sağlık sektörü tarafında ise kişiselleştirilmiş sağlık çözümleri ön plana çıkıyor. Dassault Systèmes, son yıllarda insan vücudunun sanal ikizine odaklanarak teşhis, tedavi, ilaç ve aşı geliştirme süreçlerini destekliyor. Bu sayede sağlık hizmetleri daha etkili ve kişiye özel hale geliyor.

başında ekonomik ve çevresel sorunlar geliyor ve aslında bu iki unsur birbirinden ayrı düşünülemez. Çünkü ekonomik olarak sürdürülebilir olduğunuzda, aynı zamanda çevresel olarak da sürdürülebilir bir noktaya geliyorsunuz. Nasıl mı? Örneğin, daha az enerji harcadığınızda, üretim operasyonlarınızı daha verimli ve optimize şekilde yürüttüğünüzde hem maliyetleri düşürüyorsunuz hem de çevresel etkiyi azaltıyorsunuz. Bunu sağlamanın yolu da dijital dönüşümden geçiyor. Şirketlerin rekabette kalıcı olabilmesi, küresel ekonomide varlığını sürdürebilmesi için kaynaklarını en verimli şekilde kullanması gerekiyor. Kaynak verimliliği yalnızca enerjiyle sınırlı değil; örneğin bir arıza durumunda hızlıca müdahale edebilmek, tedarik zincirini akıllıca planlamak ya da üretim süreçlerini dijital olarak takip etmek de bu sürdürülebilirlik zincirinin önemli parçaları. Sürdürülebilir ekonomi demek sadece çevreye duyarlı olmak değil, aynı zamanda dijitalleşme sayesinde daha verimli, dirençli ve rekabetçi bir yapı kurmak anlamına geliyor.

Madencilik ve enerji sektörü açısından baktığımızda, sanal ikizlerle daha güvenli ve sürdürülebilir maden operasyonları tasarlanabiliyor. İş güvenliği süreçleri simülasyonlar üzerinden test edilip geliştirilebiliyor. Şehir planlaması da bu dönüşümün bir parçası. Şehirlerin sanal ikizleri sayesinde daha sürdürülebilir, düşük karbonlu şehirler tasarlamak mümkün hale geliyor. Aynı şekilde inşaat sektöründe, ister altyapı ister konut projesi olsun, sanal ikiz teknolojileriyle enerji verimliliği yüksek, karbon emisyonu optimize edilmiş projeler geliştirilebiliyor.

■ **Yapay zekâ, gerçek zamanlı veri ve simülasyonun birleşimiyle geliştirilen 3D UNIV+RSES teknolojisi hem Dassault Systèmes'in iş modelinde hem de genel olarak sanayi dünyasında nasıl bir sıçrama ve yeni iş modelleri yaratıyor?**

Dassault Systèmes, müşterilerimizin fayda sağlaması adına, küresel Fikri Mülkiyet Yaşam Döngüsü Yönetimi'nin (IPLM) merkezine birden fazla üretken yapay zekâ teknolojisi-

Türkiye, önemli bir üretim ülkesi ve birçok endüstri hem gelişmiş durumda hem de gelişmeye devam ediyor. İş gücü açısından da güçlü bir potansiyele sahibiz.

ni yerleştiren "3D UNIV+RSES"i tanıtarak, Üretken Ekonomi kapsamında yeni bir ufuk açtı.

Dassault Systèmes'in, üretim endüstrilerinde inovasyonu desteklemek üzere geliştirdiği 3D UNIV+RSES ve 3DEXPERIENCE Platformu'nun merkezinde sanal ikiz teknolojisi bulunur. "3D UNIV+RSES" içinde yer

alan sanal ikiz, bir ürünün tasarım-dan üretime kadar tüm süreçlerini dijital olarak simüle etmemize ve tüm ekosistemini sanallaştırmamıza olanak tanır. Örneğin bir uçak motorunu ele alalım. Bu motorun sanal ikizi; tasarım, mühendislik, üretim ve simülasyon aşamalarındaki tüm verileri içeriyor. Aynı zamanda gerçek hayattaki operasyon verilerini de platforma entegre ediyoruz. Böylece hem sanal veriyi hem de gerçek operasyon verilerini bir arada kullanabiliyoruz. Bu da bize çok önemli bir avantaj sağlıyor: Gerçek dünyadan alınan performans verileriyle simülasyonlar çok daha gerçekçi hale geliyor. Gerçek ortamdaki anormal durumları da sisteme dahil ettiğimiz için olası hataları önceden öngörebiliyor, üretim süreçlerini daha verimli hale getirebiliyoruz.

Yani 3D UNIV+RSES, "Virtual + Real" (Sanal + Gerçek) anlayışını temel alıyor. Bu sayede üretim sürecinde sadece ürünün değil, fabrikanın, hatta tedarik zincirinin bile sanal ikizini oluşturabiliyoruz. Böylelikle uçtan uca tüm süreci tek bir plat-

formda yönetmek mümkün hale geliyor. Bu sistemler hem ekonomik hem de çevresel sürdürülebilirliği destekliyor. Üretim maliyetlerini düşürürken aynı zamanda kaynak kullanımını optimize ediyor. Üstelik artık üretken yapay zekâ uygulamaları da bu platformlara entegre ediliyor; örneğin, bir sanal asistan tasarım süreçlerinde mühendislere destek olabiliyor. Bu bütüncül yaklaşım sayesinde, inovasyonun merkezinde dijitalleşme ve sürdürülebilirlik birlikte ilerliyor diyebiliriz.

“3D UNIV+RSES”, Dassault Systèmes’in son 44 yıl içinde tanıttığı dünyanın yedinci nesil temsilileridir. Bu nesiller, hayal etme, yaratma ve üretme biçimlerimize yeni ufuklar kazandırmıştır.

■ **3DEXPERIENCE platformunu kullanmaya başlayan firmalarda en büyük zihinsel dönüşüm ne oluyor? Bu dönüşüm onlara rekabette nasıl bir avantaj sağlıyor, ölçülebilir başarı örnekleri neler?**

Bu platform, 3D modelleme, simülasyon, üretim ve mühendislik gibi tüm teknolojileri tek bir çatı altında topluyor. Böylece tüm paydaşlar, verinin tek ve güncel versiyonu üzerinde birlikte çalışabiliyor. Yani tasarımcı, simülasyon ve üretim ekibi farklı yazılımlar üzerinde çalışmıyor. Herkes aynı platformda, aynı veri üzerinde ilerliyor. Bu da ekipler arası entegrasyon hatalarını ortadan kaldırıyor ve farklı sistemlerle çalışmanın getirdiği verimsizlikleri önüyor. Bu tek platform yaklaşımı sayesinde ekipler, veriyi entegre biçimde paylaşabiliyor ve iş birliği çok daha verimli hale geliyor. Bir diğer önemli konu da simülasyon teknolojileri. Simülasyonlar sayesinde fiziksel prototip süreçleri %80’e kadar azaltılabilir. Çünkü ürün tasarımı aşamasında, örneğin karbon emisyonu gibi performans kriterleri sanal ortamda test edilip yendinden tasarım revize edilip yeniden simüle ediliyor. Bu döngü sayesinde üretime geçmeden önce en opti-

3DEXPERIENCE platformu 3D modelleme, simülasyon, üretim ve mühendislik gibi tüm teknolojileri tek bir çatı altında topluyor.

mize tasarım elde ediliyor. Böylece üretim sürecinde ortaya çıkabilecek hatalar en baştan önlenmiş oluyor. 2000’li yılların başından itibaren de sürdürülebilirlik tamamen sistemin merkezine yerleşmiş durumda.

Tasarımın en başından itibaren tüm ekipler birlikte çalışıyor. Örneğin bir uçak motoru üretim sürecinde; mekanik, elektriksel ve bakım ekipleri tasarım sürecine dahil ediliyor. Bakım ekibi, “Bu kablolama düzeni ileride bakım sürecini zorlaştırabilir” diyerek daha tasarım aşamasında öneride bulunabiliyor. Aynı

şekilde sürdürülebilirlik ekibi de tasarımın başından itibaren sürece dahil oluyor. Çünkü tasarımın, şirketin sürdürülebilirlik stratejileriyle uyumlu olması gerekiyor. Bu yaklaşım, tüm ekiplerin aynı hedefe odaklanmasını sağlıyor. Böylece sürdürülebilirlikle ilgili olası bir sorunun sonradan fark edilme riski ortadan kalkıyor. Çünkü bu ekipler zaten en baştan itibaren birlikte çalışıyor.

■ **Türkiye pazarında hangi sektörlerde büyüme potansiyeli görüyorsunuz? Yerel iş birlikleri Dassault Systèmes için nasıl bir stratejik değer taşıyor?**

Türkiye, önemli bir üretim ülkesi ve birçok endüstri hem gelişmiş durumda hem de gelişmeye devam ediyor. İş gücü açısından da güçlü bir potansiyele sahibiz. Havacılık, otomotiv ve endüstriyel ekipman gibi alanlarda uzun yıllardır büyük bir varlıkla faaliyet gösteriyoruz. Birçok müşterimizin dijital dönüşüm yolculuklarında stratejik iş ortağı olarak yakın çalışıyoruz. Çünkü endüstriler geliştikçe, sadece üretim alanında değil; havacılık, savunma, otomotiv gibi kritik sektörlerde de büyüme ve katma değer artıyor.

BİZİM İŞİMİZİN DOĞASI SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

NİVO'NUN KURUCUSU VE CEO'SU | ARNAS AKBAŞ

“Bizim için sürdürülebilirlik, ayrı bir hedef ya da sonradan eklenen bir strateji değil; işimizin doğası... Bu yüzden ‘Sürdürülebilirlik için yatırım yapıyoruz’ demek yerine, kazandığımız her kuruşu insanlığın kaynaklarını korumak ve ekonomiye yeniden kazandırmak için yatırıma dönüştürüyoruz.”

■ Nüşet Çamuşoğlu

Moda sektörünün hızla büyüyen tüketim döngüsü, dünyayı en fazla zorlayan alanlardan biri haline gelirken, Türkiye’den yükselen yenilikçi bir girişim bu döngüyü tersine çevirmeye kararlı: nivo. Merkez, yalnızca bir üretim tesisi değil; kaynakları koruyan, atığı yenden tanımlayan bütüncül bir dönüşüm alanı. nivo’nun Kurucusu ve CEO’su Arnas Akbaş, markanın Nivogo’dan nivo’ya evriliş sürecinden döngüsel moda vizyonuna, geleceğin sürdürülebilir ekonomi modeline kadar pek çok başlığı Yeşil İş Platformu Dergisi için değerlendirdi.

■ Öncelikle sizi ve nivo ekibini kısaca tanıyabilir miyiz?

Ekibin iki kurucu ortağından biriyim. Başta sadece yakın bir arkadaşım ile birlikte yola çıktık, bugün ise yaklaşık 250 kişilik bir ekibe ulaştık. Aslında nivo’nun arkasında, birbirine sıkı sıkıya bağlı, organize olmuş yüzlerce kişiden oluşan bir topluluk var. nivo’yu tek bir yapı olarak değil, iç içe geçmiş üç ana oluşumun uyumlu bir harmonisi olarak tanımlayabiliriz.

İlk ekibimiz, ağırlıklı olarak Gebze’deki Yenileme Merkezi’nde konumlanan ve yaklaşık 100 kişiden oluşan, ürünlerin yenilenmesine odaklanan yenileme merkezi ekibi.

İkinci ekibimiz, yenilenen bu ürünleri bir sonraki kullanıcılarla buluşturan mağazacılık ekibimiz. Türkiye’nin 5 farklı şehrinde, 15 mağazamızda görev yapan arkadaşlarımız, her ürünün ikinci yaşam hikayesini anlatan yüzümüz.

Üçüncü ekibimiz ise tüm bu yapının arkasındaki teknolojiyi, iletişimi ve operasyonel süreçleri yöneten merkez ofis ekibimiz. 40’tan fazla nivo’lu; yazılımdan iletişim stratejilerine, veri analizinden süreç optimizasyonuna kadar farklı dikeylerde nivo’nun büyümesini ve ölçeklenmesini sürdürülebilir şekilde yönlendiriyor.

Kısacası, nivo’yu nivo yapan şey; bu üç yapının birbirini tamamlayan uyumu. Her biri farklı bir alanda değer yaratıyor ama ortak bir hedef için çalışıyor: Kaynakları koruyarak, döngüsel bir ekonomiyi günlük hayatımızın bir parçası haline getirmek.

■ Nivogo’dan nivo’ya geçiş süreci nasıl oluştu? Bu değişimin arkasındaki ana neden neydi?

Aslında şirketimizin adı da en başından beri nivo’ydu. Kendi aramızdaki sohbetlerde de markamızı hep bu isimle tanımlardık. Dolayısıyla dışarıdan bakıldığında radikal bir değişim gibi görünse de bizim için bu süreç özümüze dönüş hikâyesiydi. nivo markasıyla birlikte daha sade ve güçlü bir kimliğe kavuştuk. Bu sadeleşmenin temelinde ise çok daha büyük bir ekosistem hedefi yatıyor. Döngüsel ekonominin önümüzdeki dönemde insanlığın yaşam biçimini şekillendireceğine inanıyoruz. Biz de bu dönüşümün savunucusu, öncüsü ve itici gücü olmayı amaçlıyoruz. Bu vizyonu yansıttak en doğru isim de zaten kendi öz ismimiz, yani nivo’ydu.

■ Döngüsel moda kavramını nivo'nun yaklaşımıyla nasıl tanımlarsınız?

Şu anda birincil, hatta tek odağımız döngüsel ekonomi. Bu evrenin içinde yer alan döngüsel moda ise bizim faaliyet alanımızı ifade ediyor. Ancak kavramı anlatırken sadece 'döngüsel moda' değil, daha geniş çerçevede herkes açısından çok daha faydalı olan 'döngüsel ekonomi' yaklaşımı üzerinden konuşmayı tercih ediyorum.

Döngüsel ekonominin önümüzdeki dönemde insanlığın yaşam biçimini şekillendireceğine inanıyoruz. Biz de bu dönüşümün savunucusu, öncüsü ve itici gücü olmayı amaçlıyoruz.

Sanayi Devrimi'yle birlikte hız kazanan, hızlı moda ve kolaylaşan ticaretle daha da büyüyen mevcut ekonomik sistem, yani lineer ekonomi, insanlığı tüketim odaklı bir döngüye soktu. Döngüsel ekonomi ise bunun alternatifi; kaynakların sınırsız olmadığını ve atığın gerçekten 'yok olamayacağını' kabul eden bir anlayış. Burada amaç, kategori ne olursa olsun, her şeyin mevcut formuna en yakın biçimde ekosistemde yeniden kullanılabilmesi. Yani artık hiçbir şey atık değil; sadece dönüşmeye hazır bir kaynak.

■ Gebze'deki Yenileme Merkezi'nde gerçekleştirilen süreçleri biraz anlatır mısınız? Ürünler nasıl yeniden hayata kazandırılıyor?

Gebze Organize Sanayi Bölgesi'ndeki yenileme merkezimiz, Türkiye'nin ilk ve dolayısıyla en büyük yenileme merkezi olma özelliğini taşıyor. 2021 Eylül'ünde operasyonlarımızı buraya taşındık ve o günden bu yana önemli yatırımlarla merkezin kapasitesini ve ölçeğini sürekli büyütüyoruz.

Burası, moda dikeyinde daha önce atık olarak görülen ürünlerin yeniden ekonomiye kazandırılabilmesi için gerekli tüm operasyonların aynı çatı altında yürütüldüğü 360 derece uçtan uca bir yenileme merkezi. Her bir ürünün kimliklendirilmesi, ayrıştırılması, kusur ve kondisyon tespiti, ardından doğru önceliklendirmeye tadilat, kuru temizleme, lostra, boya gibi yenileme süreçlerinden geçmesi, yani bir ürünün tekrar kullanılabilir hale gelmesi için gereken tüm fiziksel ve teknolojik işlemler, burada gerçekleştiriyor. Şu anda merkezimizde her ay yaklaşık 100 bin ürün yenileniyor. Yıl bitmeden bu kapasiteyi 2,5 katına çıkarmayı, orta vadede ise aynı çatı altında 5 kata kadar büyütmeyi hedefliyoruz.

Gebze'deki Yenileme Merkezimiz, atık olarak görülen her bir moda ürününü yeniden değerli hale getiren, teknolojiyi zanaatkârlıkla buluşturan bütüncül bir dönüşüm merkezi.

Buraya iki temel ürün kaynağından akış sağlıyoruz: Bunlardan ilki marka iş ortaklarımız. Onlardan müşteri iadeleri, defolu ya da hatalı üretim ürünleri, eski sezon ve stok fazlası ürünler bize ulaşıyor. İkinci kaynağımız ise bireysel kullanıcılar. Onlardan da artık kullanmadıkları, bir süredir dolapta bekleyen ama hâlâ değerli ürünleri topluyoruz.

Her ürün tesisimize girdiği anda, sistemlerimiz tarafından eşsiz bir kimlik numarasıyla tanımlanıyor. Bu sürece biz "ürün pasaportu" diyoruz. Ürünlerin materyalinden rengine, kesiminden kondisyonuna kadar tüm nitelikleri dijital olarak kayıt altına alıyoruz. Ardından sistem, ekonomik ve ekolojik açıdan en verimli yenileme rotasını belirliyor. Ürün bu rotaya göre ilgili atölyelere ve zanaatkârlara yönlendiriliyor. Yenileme işlemleri tamamlandığında kalite kontrol ekibimiz ürünü değerlendiriyor. Kullanıma uygunluğu onaylanan her ürün, sistemin belirlediği bir algoritmayla yeniden fiyatlandırılıyor, uygun satış kanalına atılıyor ve sonrasında satışa sunuluyor. Gebze'deki Yenileme Merkezi'miz; atık olarak görülen her bir moda ürününü yeniden değerli

hale getiren, teknolojiyi zanaatkârlıkla buluşturan bütüncül bir dönüşüm merkezi.

■ Bugüne kadar kaç ürünü yeniden hayata kazandırdınız?

Şu ana kadar 3,5 - 4 milyon adet seviyelerinde moda ürününü döngüye kattık. Bu, sektördeki kaynak kullanımını azaltmak anlamına geliyor. Örneğin, insanlar giyim sektöründe ne kadar su kullanıldığını tam olarak bilmiyor. "Şu kadar litre" ya da "Bu kadar metre"yi "dendiğinde, bu rakamlar çoğu kişi için soyut kalıyor. Oysa bu miktarları günlük hayatla ilişkilendirdiğimizde durumun ciddiye daha net ortaya çıkıyor.

■ nivo'nun sürdürülebilirlik hedefleri arasında önümüzdeki dönemde neler yer alacak?

nivo, sürdürülebilir olmak için fazla çaba harcaması gereken bir şirket değil. Çünkü biz zaten sürdürülebilir doğduk. "Doğuştan sürdürülebilirlik" dediğimiz kavram tam olarak bu. nivo'nun varoluşu, iş modeli ve ölçeklenme biçimi, sürdürülebilirlik yolculuğuyla tamamen örtüşüyor. Bizim için sürdürülebilirlik, ayrı bir hedef ya da sonradan eklenen bir strateji değil; işimizin doğası. Bu yüzden "Sürdürülebilirlik için yatırım yapıyoruz" demek yerine, nivo'nun kazandığı her kuruşu insanlığın kaynaklarını korumak ve ekonomiye yeniden kazandırmak için yatırıma dönüştürdüğümüzü söylemek daha doğru olur. Bu, sayılardan çok inandığımız değerlere dayanan bir yaklaşım.

Türkiye'deki döngüsel moda ekosistemini nasıl değerlendiriyorsunuz?

nivo olarak bu konunun kolektif bir bilinçle, birlikte hareket ederek mümkün olacağına inanıyoruz. Çünkü döngüsel ekonomi, tek bir şirketin, tek bir kişinin, tek başına üstlenilebileceği bir dönüşüm değil. Üreticisinden perakendecisine, markasından yasa koyucusuna, STK'sından farklı birliklere kadar herkesin bu masada yer alması gerekiyor.

Türkiye'de böyle bir tablo tam olarak oluşmadı. Ancak iyi niyetli çabalar, artan farkındalık ve yükselen bir trend var. Vatandaşlar, markalar, kamu kurumları, herkes bir şekilde bu konunun bir parçası olmaya çalışıyor. İnanıyoruz ki, Türkiye'nin döngüsel ekonomide güçlü bir rekabet avantajı elde etmesi, ancak bu ortak bilinçle mümkün olabilir. Henüz tam anlamıyla o kolektif yapıyı kuramadık belki ama tam da bu eksiklik, bizim varlığımızı anlamlı kılıyor.

“Yeni yıl, umut dolu bir başlangıçtır.”

Geçmişin yükünü bırakıp, yepyeni bir sayfa
açmak için en güzel zaman.

Sevdiklerinizle birlikte nice mutlu yıllara!

www.yesilisplatformu.com

Business World

GLOBAL

DERGİMİZİ HER AY
TÜRK TELEKOM
E - DERGİ
VE MAGZTER

PLATFORMLARINDAN
İNDİREBİLİRSİNİZ.

Ekonominin ve paranın gündeminden habersiz kalma!

Business World Global Dergisi'ni Trendyol, Remzi Kitabevi'nden satın alabilirsiniz ya da Türk Telekom e-Dergi, Magzter.com, 444dergi.com ve Dijitalbasin.com sitelerinden dijital dergi olarak indirebilirsiniz.

@businessworldglobaltr

www.businessworldglobal.com

businessworldglobal

IFS Türkiye
AUTHORIZED PARTNER

Track®

Kurumsal Kaynak Planlama (ERP) Çözümleri

IFS Türkiye'nin resmi çözüm ortağı TRACK, deneyimli ve dinamik ekip üyeleriyle her ölçekteki işletmeye uçtan uca ERP çözümleri sunmaktadır.

sales@track.com.tr

<https://track.com.tr/>

+90 216 909 88 03

Esentepe mah. Cevizli D-100 Güney Yanyol cad.
Lapis Han No:25 / 5140 Kartal/İstanbul

